

Дашиъл Хамет

Малтийският сокол

СПЕЙД И АРЧЪР

Челюстта на Самюъл Спейд беше издължена и кокалеста, а брадичката му представляваше издадено напред „V“ под по-гъвкавото „V“ на устата му. Жълтеникавосивите очи бяха разположени хоризонтално, „V“-мотивът се подемаше отново от гъстите вежди, чиито косми стърчаха напред от две еднакви гънки над орловия нос, а светлокестенявата коса се спускаше от високи полегати слепоочия към челото и там образуваше още едно „V“. Общо взето, видът му беше приятен – като на русоляв сатана.

– Кажи, съкровище – обърна се той към Ефи Перин.

Ефи беше върлинещо, загоряло момиче, чиято бежова рокля от тънък вълнен плат висеше на тялото от пуснато, като мокра. Имаше закачливи кафяви очи, които грееха на хлапашкото ѝ лице. Затвори вратата, облегна се на рамката и рече:

– Търси те едно момиче – името му е Уъндърли.

– Клиентка ли е?

– Сигурно. Но така или иначе, ще я приемеш – страхотна е.

– Вкарай я тогава, ангеле мой, вкарай я.

Ефи отвори пак вратата – този път широко и гостоприемно – и каза:

– Заповядайте, мис Уъндърли.

– Благодаря – изрече друг глас, толкова тих, че ако не беше безупречната артикулация, нищо нямаше да се чуе.

И в кабинета на Спейд влезе млада жена. Бавно се приближи, с нерешителна стъпка, и изгледа детектива с кобалтовосините си очи – едновременно плахо и изпитателно.

Беше висока, гъвкава и стройна, със заоблени форми, изправена фигура, стегнат бюст, дълги крака, тесни ръце и ходила. Облеклото ѝ бе издържано в два оттенъка на синьото, подбрани в тон с очите. Косата, струяща на вълни изпод синята шапка, бе тъмnochервеникава, а сочните ѝ устни – по-ярко червени. Белите зъби блеснаха в полумесеца, образуван от стеснителната ѝ усмивка.

Спейд се изправи с поклон и посочи с дебелия пръст на ръката си дъбовия стол пред бюрото. Беше висок метър и осемдесет. Полегатите му закръглени рамене правеха тялото му почти цилиндрично – колкото широко, толкова и пълно – и пречеа на току-що изгладеното сако да лежи добре.

– Благодаря – тихо продума мис Уъндърли и седна на ръба на дървения стол.

Спейд се отпусна в своя, извърна се леко, за да бъде с лице към нея, и се усмихна вежливо. Усмиваше се, без да разтваря устни. Всички „V“-та на лицето му се издължиха.

През затворената врата долитаха тракането, тихото звънце и приглушеното бръмчене на пишещата машина на Ефи. Някъде в съседна кантора глухо бръмчеше електромотор. В пиринчения, пълен с угарки пепелник върху бюрото на Спейд димеше мека цигара. Сиви парцалчета пепел осейваха жълтата повърхност на бюрото, зелената попивателна преса и листовете хартия. През прозореца с жълтеникавите завеси, открит двайсетина сантиметра, откъм вътрешния двор проникваше намирисващ на амонак въздух. Парцалчетата пепел потръпваха и се гърчеха от въздушното течение.

Мис Уъндърли ги наблюдаваше как трепкат и се извиват. Очите ѝ бяха неспокойни. Бе седнала на самия ръб на стола, стъпила здраво на пода, сякаш всеки момент щеше да стане. Ръцете ѝ в тъмни ръкавици стискаха плоска тъмна чанта. Спейд се облегна в стола си и попита:

– Е, с какво мога да ви служа, мис Уъндърли?

Тя си пое рязко въздух и го погледна. Сетне преглътна и изрече забързано:

– Бихте ли?... Помислих си, че... Впрочем...

Взе да хапе долната си устна с лъскави зъби и замълча. Сега говореха само очите ѝ – тъмни, умоляващи.

Спейд се усмихна и кимна, сякаш я разбираше, но така ведро, като че ли не ставаше дума за нищо сериозно.

– Най-добре ми разкажете всичко от самото начало, а после ще решим какво да правим – предложи той. – Започнете откъдето си спомняте.

– Значи от Ню Йорк.

– Добре.

– Не знам къде се е запознала с него. Искам да кажа, къде в Ню Йорк. Тя е с пет години по-млада от мен – само седемнайсетгодишна – и се движим в различни компании. Всъщност за сестри не сме много близки. Мама и татко са в Европа. Ако научат, това ще ги съсипе. Трябва да я върна у дома, преди да са се прибрали.

– Да – рече той.

– Пристигат на първи другия месец.

Погледът на Спейд светна.

– Зяпачи имаме цели две седмици.

– Нямах представа какво бе направила, докато не получих писмото ѝ. Направо обезумях. – Устните ѝ потрепераха. Ръцете ѝ замачкаха тъмната чанта. – Боях се да се обърна към полицията, след като бе направила такова нещо, но от друга страна, страхът, че може да е в опасност, ме тласкаше към участъка. Нямах от кого да поискам съвет. Не знаех как да постъпя. Какво можех да направя?

– Нищо, разбира се. И така, значи получихте писмото ѝ?

– Да, след което ѝ изпратих телеграма да се върне у дома. Изпратих я до тукашната поща – „До поискване“. Това бе единственият адрес, който ми беше дала. Чаках цяла седмица, но не получих отговор, тя изобщо не се обади. А завръщането на мама и татко все повече наближава. Затова дойдох в Сан Франциско, да я върна у дома. Писах ѝ, че пристигам. Може би не трябваше, как мислите?

– Може би не е трябвало. Човек трудно преценява как трябва да постъпи. Не я ли открихте?

– Не. Писах ѝ, че ще отседна в „Сейнт Марк“, и я молах да дойде там да поговорим, дори ако не желае да се върне у дома. Но не дойде. Три дни чаках, а тя дори не се обади.

Спейд кимна с главата си, намръщи се съчувствено и сви устни.

– Беше ужасно – продължи момичето, като се опита да се усмихне. – Не можех да стоя и да чакам, без да знам какво ѝ се е случило, какво ѝ се случва в момента. – Прекрати опитите си да се усмихне и вместо това потрепера. – Единственият адрес, с който разполагах, беше „До поискване“. Писах ѝ още едно писмо, а вчера следобед отидох до пощата. Останах там, докато мръкна, но не я видях. Тази сутрин пак отидох там. Не видях Корин, но затова пък зърнах Флойд Тързби.

Спейд кимна отново. Престана да се мръщи. Вместо това погледът му придоби израз на будна съсредоточеност.

– Отказа да ми съобщи къде е Корин – продължи тя някак си отчаяно. – Изобщо отказа да ми каже каквото и да било, освен че била добре и щастлива. Само, че как да му вярвам? Той във всички случаи би ми казал това, нали?

– Така е – съгласи се Спейд. – Но може и да е вярно.

– Дано. Така се надявам – възкликна момичето. – Но не мога да се прибера у дома с празни ръце, без да съм я видяла или поне да сме говорили по телефона. Отказа да ме заведе при нея. Не искала да ме види – така ми каза. Не му вярвам. Обеща да ѝ предаде, че ме е срещнал, и да я доведе тази вечер в хотела ако тя се съгласи. Обаче бил сигурен, че няма

да поиска. Обеща той самият да дойде, ако тя не се съгласи. Той... – Момичето млъкна и стреснато вдигна ръка към устата си. Вратата се отваряше.

Мъжът, който я отвори, влезе поривисто, каза „О, извинете!“ , свали с бързо движение кафявата шапка от главата си и излезе заднишком.

– Няма нищо, Майлс – обади се Спейд. – Влез, Мис Уъндърли, това е мистър Арчър, моят партньор.

Майлс Арчър отново влезе в кабинета, затвори вратата, сви глава между раменете си, усмихна се на девойката и учтиво махна с шапка в ръка. Беше среден на ръст, набит, с широки рамене, дебел врат, жизнерадостно румено лице с тежки челюсти и прошарена, ниско подстригана коса. Очевидно беше прескочил четирийсетте с толкова години, с колкото Спейд – трийсетте.

– Сестрата на мис Уъндърли избягала от Ню Йорк с някой си ФLOYD Тързби. Намира се тук. Мис Уъндърли срещнала Тързби и довчера пак има среща с него. Може би ще доведе сестра ѝ. По-вероятно е да не я доведе. Мис Уъндърли иска да я открием, да я откъснем от него и да я върнем у дома. – Той се обърна към нея. – Така ли е?

– Да – едва чуто отрони тя. Смущението, което Спейд постепенно бе прогонил с любезни усмивки, кимания и съгласявания с всяка нейна дума, отново събърчи лицето ѝ. Впери поглед в чантичката и взе нервно да я бучка с облечен в ръкавица пръст.

Спейд намигна на партньора си.

Майлс Арчър пристъпи напред и застана до бюрото. Девойката гледаше чантичката си, той гледаше нея. Кафявите му очички дръзко и одобрително я обхващаха от наведената глава до краката и пак се връщаха към лицето ѝ. Сетне прехвърли поглед към Спейд и беззвучно извири с уста, за да изрази възхищението си.

Спейд вдигна предупредително два пръста от страничната облегалка на креслото си и каза:

– Няма да се затрудним кой знае колко. Чисто и просто наш човек ще го чака довечера в хотела и ще го проследи, щом си тръгне, а той ще ни отведе при сестра ви. Ако тя дойде с него и я убедите да заминете от тук заедно, толкоз по-добре. В противен случай – ако не пожелае да го напусне, след като я открием, – е, ще трябва да измислим нещо.

– Да – додаде Арчър с натежал, дрезгав глас.

Мис Уъндърли вдигна поглед и бързо стрелна Спейд, смръщила

чело.

– Само че трябва много да внимавате! – Гласът леко потрепера, устните изговориха думите с нервна тръпка. – Изпитвам смъртен ужас от него, страх ме е да си помисля какво може да направи. Тя е толкова млада, а това, дето я е довел тук чак от Ню Йорк, е такава сериозна... да не би... да не би да й... да й стори нещо...

Спейд се усмихна и потупа страничната облегалка на стола си.

– Оставете тази работа на час. Знаем как да се справяме с такива като него.

– Но би могъл, нали? – настоя тя.

– Такава вероятност винаги съществува – мъдро кимна Спейд. – Но можете да ни имате доверие – ще се погрижим и за това.

– Имам ви доверие – изрече тя много сериозно. – Само, че помнете – много е опасен. Мисля, че няма никакви скрупули. Според мен не би се поколебал да... да убие Корин, ако е убеден, че това ще го спаси. Вие как мислите?

– Нали не сте го заплашвали?

– Казах му, че само искам да я върна у дома, преди мама и татко да са пристигнали, за да не разберат какво е направила. Обещах му, че ако ми помогне, и думичка няма да издумам за това, но ако не – татко положително ще направи всичко, за да бъде наказан. Май... май не ми повярва напълно.

– Би ли могъл да замаже нещата, като се ожени за нея? – попита Арчър.

Момичето се изчерви и отвърна смутено:

– Той е женен и има три деца – семейството му е в Англия. Кории ми писа това, за да обясни защо е била принудена да избяга с него.

– Обикновено е така, само че не винаги семействата им са в Англия – съгласи се Спейд и посегна да вземе молив и бележник. – Как изглежда?

– Ами около трийсет и пет годишен, висок колкото вас и е или мургав по природа, или силно загорял. Косата му също е тъмна, а веждите – гъсти. Говори високо, сякаш вечно се кара, държи се нервно, раздражително. Създава впечатление, че е... сприхав и лесно избухлив.

Спейд драскаше нещо в бележника; попита, без да вдигне очи:

– Какъв цвят са очите му?

– Сиво-сини, воднисти, но не говорят за слабохарактерност. И... ах, да – на брадичката си има дълбока остра трапчинка.

– Слаб, среден, набит?

– Спортна фигура. Раменете му са широки и ходи много изправен, може да се каже, че стойката му е военна. Тази сутрин беше облечен в светлосив костюм, със сива шапка.

– От какво живее? – попита Спейд и остави молива си.

– Не знам. И представа нямам.

– По кое време ще дойде в хотела?

– След осем.

– Добре, мис Уъндърли, ще изпратим наш човек. Това ще е от полза, в случай на...

– Мистър Спейд, не може ли вие лично или мистър Арчър? – скръсти тя умолително ръце. – Не може ли някой от вас двамата да се заеме? Не казвам, че човекът, който ще изпратите, няма да е способен, но... ох, така се боя да не се случи нещо на Корин! Боя се от него. Ще можете ли? Аз... съм готова да платя повече, разбира се. – Отвори с нервни пръсти чантичката си и постави на бюрото две банкноти от по сто долара. – Това достатъчно ли е?

– Ъхъ – откликна Арчър. – И аз лично ще се заема.

Мис Уъндърли стана и му протегна импулсивно ръка.

– Благодаря! Много ви благодаря! – Сетне подаде ръка на Спейд и повтори: – Много ви благодаря!

– Няма за какво – отвърна той, стискайки ръката. – За нас беше удоволствие. Ще ни помогнете, ако посрещнете Тързби долу във фойето или по някое време се покажете там заедно с него.

– Добре – обеща тя и отново благодари на двамата партньори.

– И да не вземете да ме търсите – предупреди Арчър. – Аз сам ще ви видя.

Спейд изпрати мис Уъндърли до коридора. Когато се върна в стаята, Арчър кимна към стотачките на бюрото, изръмжа доволно „Таман ще ни стигнат“, взе едната, пхна я в джобчето на жилетката си и додаде:

– А в чантичката имаше още сестрички.

Преди да седне, Спейд прибра другата банкнота в джоба си.

– Внимавай, не я залъгвай с големи обещания. Какво ти е мнението?

– Страхотна! А ти ми викаш да не я залъгвам с обещания. – Арчър се изсмя внезапно, но не особено весело. – Може ти да си я видял пръв, Сам, но аз пръв я заговорих.

Той пхна ръце в джобовете на панталона си и взе да се полюлява от пръсти на пети.

– Виждам, че ще си опиташ късмета – ухили се Спейд с вълча усмивка, като оголи чак най-задните си кътници. – Сече ти пипето.

И започна да си свива цигара.

СМЪРТ В МЪГЛАТА

Телефонен звън отекна в мрака. След третото извъняване изскърцаха пружини на креват, пръсти заопипваха дърво, нещо малко и твърдо падна с тъп звук върху килима, пружината пак изскърца, обади се мъжки глас:

– Ало... Да, на телефона... Мъртъв?... Да... След петнайсетина минути... Благодаря.

Щракна ключ и бялото кълбо, окачено на три позлатени вериги в средата на тавана, изпълни стаята със светлина. Спейд – бос, по пижамата на зелени и бели карета – седна на ръба на леглото. Загледа намръщено телефона върху масичката, докато ръката му вземаше поставения редом пакет кафяви хартии за цигари и торбичка силен тютюн. През двата отворени прозореца нахлуваше като пара студен въздух и донасяше глухите стенания на Алкатраската сирена за мъгла, която виеше по шест пъти в минута. Тенекиен будилник, закрепен нестабилно на ръба на обърнатата с корицата надолу книга от Дюк „Прочути криминални дела в Америка“, сочеше два и пет.

Дебелите пръсти на Спейд свиваха цигарата с преднамерена старателност, пресявайки премереното количество кафеникави шушки тютюн в извитата хартия.

Разпределяйки ги равномерно така, че да има по равно в двата края, с лека вдлъбнатина в средата, палците взеха да навиват краищата, докато показалците притискаха, сетне пръстите се плъзнаха към края на хартиения цилиндър, за да го придържат, докато езикът облизваше ръбчето, левият показалец и палец прищипваха своя край, а десните пригладиха мокрото крайче, извиха цигарата и я повдигнаха към устата.

Спейд взе падналата на пода никелирана запалка в калъфче от свинска кожа, щракна и стана с провесена в ъгъла на устната запалена цигара. Съблече си пижамата. Гладките закръглени ръце, крака и тяло, отпуснатите, също закръглени рамене му придаваха вид на мечок. На избърснат мечок. Нямаше косми по гърдите. Кожата му бе мека и розова като на дете.

Почеса се по тила и започна да се облича. Сложи си тънко, но топло бельо, сиви чорапи, черни жартиери, тъмнокафяви обувки, завърза ги, вдигна слушалката на телефона, набра 45–00 и поръча такси. Облече си бяла риза на тънки зелени райета, мека бяла яка, зелена вратовръзка,

сивия костюм, който бе носил през деня, широко вълнено палто и тъмносива шапка. Домофонът иззвъня точно когато пяхаше тютюна, ключовете и парите в джобовете си.

Там, където Буш Стрийт преминава над Стоктън, преди да се спусне към китайския квартал, Спейд плати на шофьора на таксито и го освободи. Нощната мъгла на Сан Франциско – тънка, лепкава и всепроникваща – замазваше очертанията на улицата. Близо до мястото, където слезе от колата, стояха няколко мъже, а вятърът нагоре към една странична улица. По прозорците на къщите също се мяркаха хора.

Спейд прекоси тротоара между люковете с железни перила, конте водеха към голи грозни стълби, приближи се до парапета, облегна ръце на влажния метал и се загледа надолу към Стоктън Стрийт. От тунела под него изскочи с мощен рев лек автомобил, като че бе издухан, и изчезна. Досами отвора на тунела някакъв мъж клечеше на пръсти пред табло за обяви, на което имаше окачени реклами за игрален филм. Отзад в пролуката между сградите на два магазина се виждаше бензиностанция. Главата на клекналия почти опираше до тротоара – той надничаше под таблото. Едната му ръка бе подпряна на настилката, другата се държеше здраво за зелената рамка на таблото и това правеше стойката му гротескна. Други двама стояха отстрани в неудобни пози и надзъртаха в тясната само няколко сантиметра пролука между таблото и сградата, която бе обърнала към тях сив калкан. По него пробягваха светлини и сенките на някакви мъже.

Спейд се отлепи от парапета и тръгна по Буш Стрийт към уличката със струпаните мъже. Униформен полицай, дъвчещ дъвка под емайлираната табелка, на която с бели букви на син фон пишеше „Бърит Стрийт“, протегна ръка да го спре и попита:

– Какво търсите тук?

– Аз съм Сам Спейд. Том Полхос ме повика.

– Вярно, че сте вие. – Ръката на полицая се отпусна. – В първия момент не ви познах. Те са ей там посочи с пръст през рамо. – Лоша работа.

– Да, кофти – съгласи се Спейд и тръгна по уличката. Между него и групичката мъже, недалече от отвора на тунела, бе спряла тъмна линейка. Вляво зад нея уличката бе ограничена от висока до кръста ограда, скована напречно от груби дъски. От нея към рекламното табло долу на Стоктън Стрийт стръмно се спускаше черен насип.

Близо три метра от парапета на оградата бяха откъснати от подпората си и висяха в противоположния край. На четири-пет метра от началото на стръмния насип стърчеше голям плосък камък. Майлс Арчър легеше по гръб във вдлъбнатината между насипа и камъка. Над него се бяха надвесили двама мъже. Единият бе насочил към мъртвеца снопа светлина от електрическото си фенерче. По наклона сновяха още хора с фенерчета в ръце. Един от тях се провикна към Спейд: „Здрасти, Сам!“ и се заизкачва към уличката, а сянката му тичаше по наклона пред него. Беше висок, с огромно шкембе, пронизателни очи, дебели устни и небрежно избръснати мургави бузи. Обувките, коленете, ръцете и брадичката му бяха оплескани с глина.

– Предположих, че ще искаш да хвърлиш един поглед, преди да го откараме – рече той, докато прекрачваше счупената ограда.

– Благодаря ти, Том – отвърна Спейд. – Какво е станало?

Той се облакът на една от подпорите и се загледа към мъжете долу, кимайки на онези, които го поздравяваха.

Том Полхос забучи мръсен пръст в лявата част на гърдите си.

– Улучил го е право тук, ей с това – извади той от джоба на палтото си закръглен пищов и го подаде на Спейд. Всички вдлъбнатинки по повърхността на оръжието бяха запълнени с кал. – „Уебли“, Мисля, че е английска марка.

Спейд свали лакът от подпората и се наведе да разгледа пистолета, без обаче да го докосне.

– Да. Автоматичен „Уебли-Фозбъри“. Правилно. Калибър трийсет и осем, пълнителят е за осем куршума. Вече не ги произвеждат. Колко са изстреляни?

– Едничък. – Том отново забучи пръст в гърдите си. – Когато се е фраснал в оградата, вече е бил мъртъв. – Той повдигна калния пистолет. – Виждал ли си това?

Спейд кимна.

– Виждал съм не един „Уебли-Фозбъри“ – отвърна безразлично и продължи забързано: – Значи тук горе са го застреляли? Стоял е на твоето място, с гръб към оградата. А убиецът е стоял тук. – Той заобиколи Том, мина пред него и вдигна ръка на нивото на гърдите, с насочен като пищов показалец. – Опатква го, Майлс полита назад, помита парапета, пробива оградата и се търкаля назад, докато камъкът го спира. Така ли е?

– Така – бавно потвърди Том, смръщил вежди. – Изстрелът е опърлил самото му.

– Кой го откри?

– Дежурният от квартала – Шилинг. Идвал откъм Буш Стрийт и като стигнал това място, някаква завиваща кола осветила оградата с фаровете си и той видял, че част от парапета липсва. Приближил се да провери каква е работата и го открил.

– Научихте ли нещо за колата, която е завивала в този миг?

– Нищичко, Сам. Шилинг не й обърнал внимание, тъй като не е знаел, че нещо се е случило. Твърди, че докато идвал откъм Пауъл, никой не излязъл оттук – щял да го види. Единственият друг изход е, като се мине под рекламното табло и се излезе на Стоктън. Но и там било безлюдно. Земята е влажна от мъглата и единствените следи са от подхлъзването на Майлс и търкулването на ей тоя пищов.

– Никой ли не е чул изстрела?

– За бога, Сам! Та ние тъкмо пристигнахме. Като се поразтършуваме наоколо, все ще открием някой, който е чул. – Той се обърна и праметна крак през оградата. – Ела да хвърлиш едно око, преди да сме го откарали.

– Не – отсеке Спейд.

Том застина с праметнат през оградата крак и го загледа учудено с малките си очички.

– Ти нали си го видял. Едва ли ще видя нещо повече от теб – додаде Спейд.

Том, все така загледан в него, кимна, не особено убеден, и праметна другия си крак през оградата.

– Пистолетът беше затъкнат в кобура му. Не е стрелял с него. Палтото му бе закопчано. В джобовете открихме сто шейсет и един долара. По работа ли беше излязъл, Сам?

След минутно колебание Спейд кимна.

– Е? – продължи Том.

– Трябваше да проследи някой си Флойд Тързби – отвърна Спейд и описа Тързби, както му го беше обрисувала мис Уъндърли.

– С каква цел?

Спейд пхна ръце в джобовете на палтото си и замига със сънливи очи срещу Том.

– С каква цел? – нетърпеливо повтори полицаят.

– Предполага се, че е англичанин. Не знам със сигурност с какви далавери се занимава. Искахме да разберем къде живее. – Спейд се усмихна едва-едва и извади една ръка от джоба си, за да потупа Том по рамото. – Не ме насилвай. – Прибра отново ръката в джоба. – Ще отида

да съобща на жената на Майлс.

И му обърна гръб.

Том го изгледа сърдито, отвори уста, пак я затвори, без да каже нищо, изкашля се и заговори с хрипав добродушен глас:

– Много ми е жал, че свърши така. И той си имаше кофти страни като всички нас, но сигурно е имал и добри качества.

– Сигурно – съгласи се Спейд с глас, който нищо не изразяваше, и напусна уличката.

Спейд влезе в една денонощна дрогерия на ъгъла на Буш Стрийт и Тейлър Стрийт и се обади по телефона.

– Душко – започна, след като го свързаха. – Майлс е застрелян... Да, мъртъв е... Хайде, не се разстройвай... Да... Трябва да съобщиш на Айва. Не. Няма да ѝ се обадя за нищо на света... Ти трябва да го свършиш... Благодаря ти... И гледай да я държиш настрана от кантората... Кажй ѝ, че ще отида да я видя... ъъ... някой път... Да, но да не вземеш да ми назначиш конкретна среща... А така! Ти си ангел. Дочуване.

Когато запали отново окаченото за тавана бяло кълбо, тенекиеният будилник показваше четири без дваисет. Метна шапката и палтото върху леглото, отиде до кухнята и се върна с винена чаша и бутилка ром. Наля си и пи прав. Остави чашата и шишето върху масата, седна на ръба на леглото с лице към тях и си сви цигара. Когато домофонът иззвъня, беше изпил три чаши „Бакарди“ и палеше пета цигара. Стрелките на тенекиения часовник сочеха четири и половина.

Спейд въздъхна, стана от леглото и отиде при апарата, монтиран до банята. Натисна копчето, което отваряше долната врата. Изруга под нос и се озъби на черния домофон, като дишаше неравно, а бузите му постепенно поаленяха.

Откъм коридора се дочу скърцане и дрънчене при отварянето и затварянето на асансьора. Той въздъхна отново и се запъти към вратата. По килима на коридора отекнаха тежки стъпки. Приближаваха се двама мъже. Лицето на Спейд се проясни. Очите му изгубиха израза си на хванато натясно животно. Бързо отвори вратата.

– Здравсти, Том – поздрави той високия шкембест полицай, с когото бе разговарял на Бърит Стрийт. – Здравейте, лейтенанте – обърна се към втория мъж. – Влезте.

Те кимнаха едновременно, без да кажат нищо, и влязоха. Спейд

затвори след тях и ги вкара в стаята. Том седна на ръба на канапето, под прозорците. Лейтенантът се настани на един от столовете около масата.

Беше набит, с кръгла глава, ниско подстригана прошарена коса, квадратно лице и къси прошарени мустаци. Карфицата на вратовръзката му беше от петдоларова златна монета, а на ревера си имаше забодена сложната диамантена значка на някакво тайно общество.

Спейд донесе от кухнята още две чаши, напълни и трите с ром, подаде на всеки по една и седна със своята на ръба на леглото. Лицето му беше спокойно, безразлично. Вдигна чаша, каза „Да прием за престъплението“ и изпи рома на екс.

Том също изпразни чашата си, остави я на пода и избърса уста с кален пръст. Впери поглед в крака на леглото, сякаш се опитваше да се сети за какво му напомняше.

Лейтенантът съзерцава няколко секунди чашата си, отпи едва-едва и я остави на масата. Бавно и целенасочено огледа стаята, сетне прехвърли поглед върху Том.

Полицаят зашава смутено и без да вдигне очи, рече:

– Съобщил ли вече на жената на Майлс, Сам?

– Ъхъ – отвърна Спейд.

– Как го прие?

– Не ги разбирам жените.

– Разправяй го на старата ми шапка – тихо откликна Том.

Лейтенантът опря ръце на коленете и се наведе напред. Зеленикавите му очи се впиха неподвижно в Спейд, сякаш фокусирането им се регулираше от някакъв механизъм и се променяше само ако дръпнеш лост или натиснеш копче.

– Какъв пистолет носите? – попита той.

– Никакъв. Не си падам по пищовите. В кантората имам няколко, разбира се.

– Бих искал да видя поне един – продължи лейтенантът. – Тук нямате ли?

– Не.

– Сигурен ли сте?

– Ами вижте сам – усмихна се Спейд и махна с празната чаша. – Можете да обърнете бърлогата с краката нагоре. Думичка няма да кажа – ако имате разрешение за обиск.

– Е, стига, Сам – взе да протестира Том.

Спейд остави чашата си на масата, стана и се обърна към лейтенанта.

– Какво целиш, Дънди? – попита с глас, твърд и студен като погледа му.

Очите на лейтенант Дънди се преместиха, за да запазят фокуса си върху Спейд. Само очите.

Том отново зашава, издиша тежко през носа си и жално проплака:

– Да не мислиш, че искаме да ти причиним неприятности, Сам?

Спейд, без да обърне внимание на Том, продължи към Дънди:

– Кажй де! Какво целиш? Говори направо. Какво си въобразяваш? Откъде накъде пристигаш тук и се опитваш да ми прикачиш убийство?

– Добре – изрече Дънди с дълбок гърлен глас. – Седни и слушай.

– Ако искам, ще седна! – каза Спейд, без да помръдне.

– За бога, Сам, бъди по-разумен! – замоли се Том. – Има ли смисъл да се дърляме? Ако искаш да знаеш, не започнахме направо, защото, като те попитах кой е този Тързби, ти почти ми каза, че не било моя работа. Така не можеш да се отнасяш с нас, Сам. Не е правилно и нищо няма да постигнеш. И ние трябва да си вършим работата.

Лейтенант Дънди скочи на крака, приближи се плътно до Спейд и вирна квадратно лице към по-високия си събеседник.

– Предупредих те, че в най-скоро време ще се подхлъзнеш.

Спейд сви пренебрежително устни и повдигна вежди.

– Всеки рано или късно се подхлъзва – отвърна с подигравателна мекота.

– И ето че на теб ти се случи.

Спейд се усмихна и поклати глава.

– Ще се оправя, не се безпокой. – Спря да се усмихва. Горната му устна оголи левия кучешки зъб. Очите му се присвиха и натежаха. Гласът му стана гърлен като на лейтенанта. – Тази работа не ми харесва. С каква цел ми висите тук на главата? Казвайте или се разкарайте! Искам да си лягам:

– Кой е Тързби? – попита Дънди.

– Казах на Том всичко, което знам за него.

– Почти нищо не си казал.

– Защото почти нищо не знам.

– Защо го следеше?

– Не аз, а Майлс. По простата причина, че имахме клиент, който ни плати с хубави зелени доларчета, за да го проследим.

– И кой е този клиент?

Спокойствието отново се върна в израза и гласа на Спейд.

– Знаеш, че не мога да ти съобщя името му, преди да съм получил

неговото съгласие – рече той с укор.

– Ще го кажеш или на мен, или пред съда – разлюти се Дънди. – Става дума за убийство и те съветвам да не го забравяш!

– Възможно е. А сега, скъпи, аз ще ти кажа нещо и те съветвам да не го забравяш. Дали ще кажа името на клиента, или не, е лично моя работа. Отдавна не съм проливал горчиви сълзи, защото някой полицай не ме бил харесвал.

Том стана от канапето и седна на ръба на леглото. Небрежно обръснатото му кално лице беше уморено, сбръчкано.

– Бъди разумен, Сам – замоли се той. – Не ни усложнявай живота. Как да разкрием убийството на Майлс, ако не ни кажеш каквото знаеш?

– Няма какво толкова да се трепете – заяви Спейд. – Аз сам ще си погребя мъртъвците.

Лейтенант Дънди седна и отново подпря лакти на коленете си. Очите му бяха като нагорещени зелени дискчета.

– Така си и помислих – усмихна се той с мрачно задоволство. – И затова именно дойдохме. Нали, Том?

Том изпъшка, но не каза нищо членоразделно.

Спейд предпазливо наблюдаваше Дънди.

– Точно това казах на Том – продължи лейтенантът. – Казах му: „Том, да знаеш, че Сам Спейд е от хората, които не разнасят семейните си неприятности из целия град.“ Точно така му рекох.

Предпазливостта изчезна от погледа на Спейд. Този път очите му натежаха от скука. Извърна лице към Том и попита преднамерено безгрижно:

– Сега пък какви го прихванаха твоя приятел?

Дънди скочи и почука Спейд по гърдите с два сгънати пръста:

– Ами ето какви – рече, като изговаряше много грижливо всяка дума и я подчертаваше с по едно почукване на пръстите си. – Тързби е бил застрелян пред хотела си точно трийсет и пет минути след като ти си тръгна от Бърит Стрийт.

– Веднага си прибери гадните ръце – изговора Спейд също така старателно.

Дънди престана да го почуква, но гласът му си остана същият.

– Според Том така си се разбързал, че не си имал време дори да хвърлиш един поглед на партньора си.

– По дяволите, Сам, ти наистина хукна презглава – изръмжа полицаят с нотка на извинение в гласа.

– Пък и не си ходил в къщата на Арчър, за да известиш жена му –

додаде лейтенантът. – Обадохме се и момичето от кантората ти каза, че си изпратил нея.

Спейд кимна. Спокойствието придаваше едва ли не глупав израз на лицето му.

Лейтенант Дънди повдигна двата си сви пръсти към гърдите на Спейд, после бързо ги свали и рече:

– Да кажем, че са ти трябвали десет минути, да намериш телефон и да поговориш с момичето. Още десет, за да стигнеш до хотела на Тързби – на Гиъри близо до Лийвънуърт. Спокойно би стигнал дотам за десет, хайде, да кажем, петнайсет минути – най-много. Така си разполагал с още десет-петнайсет, за да ги изчакаш да се появи.

– Значи съм знаел къде живее? – попита Спейд. – И съм знаел, че след убийството няма да се прибере право в хотела си?

– Каквото си знаел, си го знаел – упорито настоя Дънди. – В колко се прибра тук?

– В четири без двайсет, Разходих се, за да обмисля нещата.

Лейтенантът закима с кръглата си глава.

– Знаем, че в три и половина те нямаше. Звъняхме по телефона. Та къде, казваш, се разхождат?

– Нагоре по Буш Стрийт и обратно.

– Срещна ли по пътя някой, който...

– Не, нямам свидетели – весело се засмя Спейд. – Я седни, Дънди. Не си изпил рома. Дай си чашата, Том.

– Не, Сам, благодаря – отвърна Полхос.

Дънди седна, но не обърна внимание на чашата. Спейд напълни своята, пи, остави я празна на масата и се върна на мястото си на ръба на леглото.

– Е, сега всичко ми е ясно – рече, като прехвърляше дружелюбен поглед от единия полицай към другия. – Извинете, че се наежих, ама доста ме ядосахте, като се опитахте да ме изработите. Не ми стига, дето пречукаха Майлс, ами и вие се довлякохте, че и натясно се опитвате да ме поставите. Сега вече всичко е наред, като знам какви сте ги намислили.

– Хайде стига – рече Том.

Лейтенантът нищо не каза.

– Та значи Тързби е мъртъв? – продължи Спейд.

Докато лейтенантът се колебаеше дали да отговори, Том го изпревари:

– Да.

Тогава началникът му додаде сърдито:

– И мога да те осведомя – ако не ти е известно, – че умря, без да успее да ни каже нещо.

Спейд си свиваше цигара. Попита, без да вдигне очи:

– Какво искаш да кажеш с това? Мислиш, че съм знаел?

– Каквото исках да кажа, го казах – рязко заяви Дънди.

Спейд го погледна и се усмихна, взел в едната ръка свитата цигара, в другата – запалката.

– Още нямаш основания да ме арестуващ, нали Дънди?

Лейтенантът впери в него острите си зелени очи, но не отговори.

– Тогава – продължи Спейд – пет пари не давам какво мислиш, ясно ли е?

– О, Сам, бъди разумен – замоли се пак Том.

Спейд пхна цигарата в устата си, запали я и изпусна дим през смях.

– Добре, Том, ще бъда разумен – обеща той. – Та как съм убил Тързби, казваш? Защото позабравих.

Том изръмжа отчаяно. Лейтенант Дънди отговори:

– Четири изстрела в гърба с калибър четирийсет и четири или четирийсет и пет, от отсрещната страна на улицата, тъкмо като се е бил запитил към хотела. Никой нищо не е видял, но това не е чудно.

– А в кобура под мишницата си е носел „Лугер“ – додаде Том. – С който изобщо не е стреляно.

– Какво знаят в хотела за него? – попита Спейд.

– Нищо. Само, че живеел там от една седмица.

– Сам ли?

– Сам.

– Какво открихте в джобовете му и в стаята?

Дънди сви устни.

– А ти как смяташ?

Спейд махна със саморъчната си цигара.

– Нещо, което да ви подсказже що за птица е, с какво се е занимавал.

Е?

– Мислехме, че ти ще ни кажеш нещо по въпроса. Спейд впи в лейтенанта жълто-сивите си очи, изпълнени с прекалена искреност.

– Никога не съм виждал Тързби – жив или мъртъв.

Дънди стана с недоволен вид. Том също се изправи като се протягаше и прозяваше.

– Задахме въпросите, за които дойдохме – обобщи Дънди,

присвивайки твърдите си като зелени камъчета очи. Горната му устна с мустаците бе прилепнала плътно към зъбите и изговаряше думите само с долната. – Само че ти казахме повече, отколкото ти на нас. И това е напълно справедливо. Познаваш ме добре, Спейд. Дали си го извършил, или не, ще се отнеса към теб както е редно, дори снизходително. Не бих те винил излишно – но това няма да ми попречи да те заловя.

– Напълно справедливо – съгласи се Спейд с равен глас. – Но ако си изпиеш рома, ще се почувствувам по-сигурен.

Дънди се върна при масата, вдигна чашата и бавно я пресуши. Сетне каза „лека нощ“ и протегна ръка. Тържествено си стиснаха ръцете. Сетне Том и Спейд си стиснаха също така официално ръцете. Спейд ги изпрати до вратата. После се съблече, изгаси лампата и си легна.

ТРИ ЖЕНИ

Когато Спейд пристигна в кантората си в десет часа на другата сутрин, Ефи Перин вече седеше зад бюрото и отваряше сутрешната поща. Палавото ѝ хлапашко лице беше бледо под слънчевия загар. Остави няколкото писма и месинговия нож за рязане на хартия и прошепна предупредително:

– Тя е вътре.

– Нали те помолих да я държиш настрана за известно време – захленчи Спейд, също шепнешком.

Ефи се ококори и отвърна раздражено:

– Да, но не ми каза по какъв начин. – Очите ѝ се попритвориха, раменете ѝ леко се приведоха. – Не се заяждай, Сам – помоли уморено. – Цяла нощ ми беше на главата.

Спейд се приближи до момичето, сложи ръка на главата му и оправи няколкото косъма, нарушили равния път.

– Прости ми, душице, не съм... – Той не продължи: вратата към неговия кабинет се отвори. – Здравей, Айва – поздравя жената, която се подаде отвътре.

– Ох, Сам!

Беше блондинка, трийсет и няколко годишна. Хубостта на лицето ѝ бе попрехвърлила е около пет години най-добрия си период. Макар и яко, тялото ѝ бе добре оформено и изящно. От шапката до обувките бе облечена в черно. Траурът ѝ имаше набързо скалъпен вид. След като проговори, отстъпи назад към стаята и зачака Спейд да я последва.

Той свали ръка от главата на Ефи. Перин, влезе в кабинета си и затвори вратата. Айва бързо: се приближи до него и повдигна, за целувка тъжното си лице. Преди да е протегнал ръце към нея, тя вече го прегръщаше. След като се целунаха, той понечи да я пусне, ала тя притисна лице към рамото му и се разхълца.

Спейд взе да я потупва по гърба и да повтаря: „Горкичката.“ Гласът му беше нежен. Очите му се извиха към бюрото на покойния партньор, разположено в другия край на стаята срещу неговото; гледаше ядосано. Нетърпелива гримаса изопна устните му и извърна брадичка, за да не закачи дъното на шапката ѝ.

– Съобщи ли на брат му?

– Да, пристигна тази сутрин.

Думите ѝ не се чува ясно, пречеше хълцането и самото на Спейд, притиснато до устата ѝ.

Той отново смръщи лице и наклони глава, за да погледне незабелязано часовника си. Лявата му ръка лежеше върху рамото ѝ. Ръкавът бе дръпнат леко нагоре, така че се виждаха стрелките. Сочеха десет и десет.

Жената се размърда в прегръдките му и отново повдигна лице. Сините ѝ очи бяха мокри, кръгли, уморени. Устата ѝ бе влажна.

– Ох, Сам! – изстена тя. – Ти ли то уби?

Спейд се облети. Костеливата му долна челюст увисна. Отпусна ръце и се отдръпна от нея. Погледна я сърдито и се прокашля.

Ръцете ѝ останаха вдигнати, както го бе прегръщала. Болка бе замъглила очите ѝ, попритворени под сключените вежди, Меките влажни устни трепереха.

Спейд се изсмя с едно-едивствено дрезгаво „ха!“ и отиде до прозореца с бежовите пердета. Остана там с гръб към нея, загледан в двора, докато тя не тръгна към него. Тогава бързо се извърна и отиде при бюрото си. Седна, облакът си се, подпря брадичка на юмруците си и впери поглед в жената. Жълтеникавите му очи проблясваха между присвитите клепачи.

– Кой – попита хладно – ти внуши тази мъдра мисъл?

– Ами аз си помислих... – Тя вдигна ръка към устата си и очите ѝ се изпълниха отново със сълзи. Приблужи се до бюрото му с грациозна сигурна походка. Краката ѝ бяха обути в изумително малки черни обувки на невероятно висок ток. – Бъди мил е мен, Сам – смиреното замоли.

Спейд се изсмя, очите му все така мятаха мълнии.

– Ти уби съпруга ми, Сам, бъди мила с мен – изимитира я той, плесна с ръце и додаде: – Боже господи!

Тя ревна на глас, притиснала бяла кърпичка към лицето си.

Той стана и отиде зад нея. Прегърна я през рамо. Целуна шията ѝ между косата и яката на палтото.

– Хайде, Айва, недей.

Лицето му беше безизразно. Когато тя спря да плаче, долепи устни до ухото ѝ и рече:

– Не биваше да идваш днес, мила. Много неблагоприятно от твоя страна. Не можеш да останеш тук, Трябва да си вървиш.

Айва се извърна към него.

– Довечера ще дойдеш ли?

– Не бива – поклати той леко глава.

– Тогава скоро?

– Да.

– Колко скоро?

– Веднага щом мога.

Целуна я по устата, побутна я към вратата, отвори, рече „Довиждане, Айва“, поклони ѝ се любезно и се върна при бюрото. Измъкна от джоба на жилетката си тютюна и хартийките, но не си сви цигара. Седеше и гледаше замислено бюрото на мъртвия си партньор.

Ефи Перин отвори вратата и влезе. Кафявите ѝ очи гледаха тревожно. Гласът ѝ бе небрежен.

– Е? – попита тя.

Спейд не отговори. Замисленият му поглед не се отмести от празното бюро. Момичето се намръщи, заобиколи, отиде до него и повтори с по-висок глас:

– Е? Как се разбрахте с вдовицата?

– Тя мисли, че аз съм убил Майлс – отвърна той само с устни.

– За да се ожениш за нея ли?

Спейд не даде отговор на този въпрос. Ефи свали шапката от главата му и я постави върху бюрото. Сетне се наведе напред и измъкна от неподвижните му пръсти тютюна и цигарените книжки.

– Полицията мисли, че аз съм застрелял Тързби – обади се той.

– Кой? – попита Ефи, докато вдеше една книжка от пакетчето и сипваше вътре тютюн.

– А според теб кого съм застрелял? – Тя не обърна внимание на въпроса му. Спейд добави: – Тързби е онзи, когото Майлс трябваше да проследи.

Тънките ѝ пръсти бяха свили цигарата. Облиза краищата, поприглади я, засука я от двете страни и я пхна между устните му. Той каза „Благодаря, душко“, обгърна с ръка тънкото ѝ кръстче, уморено облегна буза на бедрото ѝ и притвори очи.

– Ще се ожениш ли за Айва? – попита Ефи, загледана в светлокестенявата му коса.

– Не ставай глупава – промърмори той. Незапалената цигара заподскача надолу-нагоре в такт с устните му.

– Тя не го намира за глупаво. Пък и има основания – ти доста активно се забавляваш с нея.

Спейд въздъхна.

– Ох, по-добре изобщо да не бях я срещал.

– Вярвам, че сега си искрен. – В гласа на момичето се промъкна женска злоба. – Само че навремето не мислеше така.

– Никога не знам как да постъпя или какво да кажа на една жена, освен по този единствен начин – изръмжа Спейд. – Пък и не обичах Майлс.

– Стига си лъгал, Сам. Знаеш, че за мен тя е мръсница, но и аз бих станала същата, ако това ми гарантира тяло като нейното.

Спейд нетърпеливо потърка лице в бедрото ѝ, но нищо не каза. Ефи прехапа устна, смръщи чело, приведе се, за да вижда по-добре лицето му, и рече:

– Допускаш ли, че го е убила?

Спейд подскочи и се изправи, свали ръка от кръста на момичето и се усмихна. Усмивката му показваше само колко му е забавна тази мисъл. Извади запалка, щракна, доближи пламъка до цигарата.

– Ти си кукла – рече нежно, като изпусна облак дим. – Хубава празноглава кукла.

Тя се усмихна накриво.

– Така ли мислиш? Ами ако ти кажа, че твоята Айва тъкмо се беше прибрала, когато пристигнах у тях в три часа сутринта, за да ѝ съобщя какво се е случило?

– Казваш ли ми го? – попита той. Очите му придобиха напрегнат израз, макар че продължи да се усмихва.

– Накара ме да чакам пред вратата, докато се събличаше или доразсъбличаше. Видях дрехите ѝ закуп върху един стол. Шапката и палтото бяха най-отдолу. Бельото беше още топло. Каза, че спяла, но ме излъга. Беше разбъркала леглото, но си личеше, че в него никой не бе лягал.

Спейд хвана ръката на момичето и я потупа.

– Голям детектив си, скъпа, но... – поклати глава – не го е убила тя.

Ефи рязко си издърпа ръката.

– Тази мръсница иска да се омъжи за теб, Сам – настоя тя разстроено.

Той махна нетърпелива с глава в ръка. Момичето се намръщи и попита:

– Снощи видяхте ли се?

– Не.

– Честна дума?

– Честна дума. Не ставай като Дънди, миличко. Не ти отива.

– Дънди да не те е подгонил?

– Ъхъ. Двамата с Том Полхос се отбиха при мен на чашка в четири сутринта.

– Наистина ли мислят, че ти си убил този... как му беше името?

– Гързби. – Той захвърли фаса в месинговия пепелник и веднага взе да си свива нова цигара.

– Кажи де! Мислят ли го? – настоя Ефи.

– Един господ знае. – Очите му не се откъсваха от хартийката с тютюна. – Минаваше им такава мисъл през ума, Не знам до каква степен успях да ги разубедея.

– Я ме погледни, Сам.

Той я погледна и избухна в смях – за миг безпокойството, изписано по лицето ѝ, се примеси с веселие.

– Тревожиш ме – възвърна си тя сериозното изражение. – Все си мислиш, че знаеш какво вършиш, но един ден ще разбереш колко дълбоко се лъжеш, само че ще бъде късно.

Той въздъхна превзето и потърка буза о ръката ѝ.

– И Дънди ми каза същото. Ти само дръж Айва настрана от мен, ангелче, а аз сам ще се оправя с останалите си неприятности. – Стана и си нахлупи шапката. – Свали от вратата табелката „Спейд и Арчър“ и сложи нова, само с моето име. Ще се върна след час или ще ти звънна по телефона.

Спейд прекоси дългото, издържано в лилави тонове фойе на „Сейнт Марк“ и попита рижото конте на рецепцията дали мис Уъндърли си е в стаята. Рижото конте изви глава, пак я върна в предишното положение и я поклати отрицателно.

– Тя напусна тази сутрин, мистър Спейд.

– Благодаря.

Сам мина покрай рижия и се запъти към нишата встрани от фойето, където зад махагоново писалище седеше възгълен младолик мъж на средна възраст в тъмен костюм. На ръба на писалището обърната към фойето беше поставена триъгълна махагонова призма, на която пишеше с месингови букви: „Мистър Фрийд“.

Пълният мъж стана и заобиколи писалището с протегнатата ръка.

– Съжалявам за Арчър, Спейд – изрече той с тон на човек, свикнал да изказва съболезнования по най-деликатен начин. – Току-що прочетох в „Кол“. Той идва при нас снощи, сигурно знаеш.

– Благодаря, Фрийд. Ти ли разговаря с него?

– Не. Седеше във фоайето, когато застъпих рано вечерта. Направих се, че не го виждам. Предположих, че е по работа, и знам, че предпочитате да не ви закачат, като сте заети. Има ли нещо общо това с неговата...

– Не мисля, но още нищо не знаем. Така или иначе, няма да замесваме името на хотела, стига да може да се избегне.

– Благодаря.

– Няма за какво. Можеш ли да ми кажеш нещо за един бивш гост на хотела, а след това да забравиш, че изобщо съм те питал?

– Естествено.

– Мис Уъндърли, която е напуснала тази заран. Искам някои сведения.

– Ела с мен – покани го Фрийд. – Да видим какво можем да направим.

Спейд обаче не помръдна от мястото си, само поклати глава.

– Не искам лично да проявявам интерес.

Фрийд кимна и излезе от нишата. Насред фоайето внезапно спря и се върна при Спейд.

– Хариман беше снощи дежурният детектив на хотела – рече той. – Сто на сто е видял Арчър. Да го предупредя ли да не споменава на никого?

Спейд хвърли кос поглед към Фрийд.

– По-добре недей. Пък и няма значение, стига да не се направи връзката с тази Уъндърли. Хариман е добро момче, но обича да плямпа, та предпочитам да не знае, че трябва да пази нещо в тайна.

Фрийд кимна отново и се отдалечи. След петнайсет минути се върна.

– Пристигнала е миналия вторник, от Ню Йорк. Без куфар, само няколко пътнически чанти. Не се е обаждала по телефона от стаята си и не е получавала поща. Единственият човек, с когото си спомнят да са я виждали, е висок, мургав мъж на около трийсет и шест години. Тази сутрин излязла в девет и половина, след един час се върнала, платила сметката и наредила да натоварят чантите ѝ в чакаща кола. Момчето, което свалило багажа ѝ, си спомня, че била наета. Оставила е адрес – хотел „Амбасадор“, Лос Анджелес.

– Много ти благодаря, Фрийд – рече Спейд и си тръгна.

Върна се в кантората и Ефи спря да трака на машината, за да му съобщи:

– Твоят приятел Дънди беше тук. Искаше да хвърли едно око на

пищовите ти.

– Е и?

– Казах му да дойде пак, като се върнеш.

– Браво. Като дойде, дай му да ги види.

– Обади се и мис Уъндърли.

– Крайно време беше. Какво каза?

– Иска да се видите. – Ефи взе от бюрото листче хартия и прочете написаното с молив: – Отседнала е в „Коронет“ на Калифорния Стрийт, апартамент 1001. Под името мис Лъоблан.

– Я дай – рече Спейд и протегна ръка.

Щом тя му даде листчето, той извади запалка, щракна, поднесе хартията към пламъка, държа я, докато се нагърчи и стана на черна пепел, освен ъгълчето, което бе хванал, сетне го пусна на линолеума и го стъпка с крак. Момичето го гледеше неодобрително. Той се ухили, каза:

– Такива ми ти работи, душко – и излезе.

ЧЕРНАТА ПТИЦА

Мис Уъндърли, в зелена копринена рокля, препасана с коланче, му отвори вратата на апартамент 1001, хотел „Коронет“. Тъмночервената ѝ коса, с път отляво, се спускаше на свободни вълни към дясното ѝ слепочие, леко разчорлена. Спейд свали шапка и нездрави:

– Добро утро.

Тя му отговори с усмивка, но не толкова широка. Очите ѝ, почти виолетово-сини, не изгубиха разтревоженото си изражение. Наведе глава и произнесе приглушено, смутено:

– Влезте, мистър Спейд.

Поведе го покрай отворените врати на кухнята, банята и спалнята и го вкара в хола, издържан в бежово-червена гама. Извини се, че е разхвърляно:

– Всичко е с главата надолу. Още не съм си разопаковала багажа.

Остави шапката му върху някаква масичка и седна на орехово канапе. Той се настани срещу нея в тапицирано с пълтна коприна кресло с овална облегалка.

Мис Уъндърли взе да разглежда ноктите си, да трие пръсти един о друг. Накрая рече:

– Мистър Спейд, трябва да ви призная нещо много, много ужасно.

Спейд я дари с учтива усмивка, която тя не видя, тъй като не вдигна поглед. Той премълча.

– Онази история... която ви разправих вчера, беше цялата... измислена – произнесе момичето със запъване и го загледа с уплашени, нещастни очи.

– А, онази ли? – небрежно подхвърли Спейд. – Е, не може да се каже, че ви повярвахме.

– Тогава?... – Към нещастния израз и уплахата в очите се прибави и недоумение.

– Повярвахме на двестата долара.

– Искате да кажете...

Тя като че ли не го разбра.

– Искам да кажа, че ни платихте повече, отколкото бихте дали, ако казахте истината – поясни Спейд без заобикалки. – Достатъчно повече, за да се съгласим със всичко.

Очите ѝ изведнъж грейнаха. Надигна се леко от канапето, пак

седна, оправи си полата, наведе се напред и заговори напрегнато:

– Дори и сега ли сте готов...

Спейд вдигна ръка и я накара да замълчи. Горната част на лицето му се намръщи. Долната се усмихваше.

– Зависи – рече. – Лошото е там, мис... Името ви Уъндърли ли е или Лъоблан?

Тя пламна и промърмори:

– Всъщност фамилното ми име е О'Шонеси. Бриджид О'Шонеси.

– Лошото, мис О'Шонеси, е там, че две убийства – тя направи болезнена гримаса, – особено закуп като в случая, размътват водата, карат полицията да смята, че може да прекрачи всички граници, а останалите стават много важни и искат скъпо и прескъпо. Не е като...

Спейд млъкна, защото тя вече не го слушаше, а само го чакаше да се доизкаже.

– Кажете ми истината, мистър Спейд. – Гласът ѝ завибрира на ръба на истерията. Лицето около отчаяните очи някак си помръкна. – Аз ли съм виновна за... за снощи?

Спейд поклати отрицателно глава.

– Не, освен ако има нещо, което да не ми е известно. Предупредихте ни, че Тързби е опасен. Е да, излъгахте ни за сестра ей и всичко останало, но това не се брои – така или иначе, не ви повярвахме. – Той сви полегатите си рамене. – Не мога да кажа, че сте виновна за случилото се.

– Благодаря – прошепна тя и поклати глава. – Обаче винаги ще се самообвинявам. – Вдигна ръка към гърлото си. – Мистър Арчър беше толкова... толкова жив вчера следобед, толкова жизнен и весел и...

– Хайде стига – нареди Спейд. – Той си знаеше работата. Такива са рисковете на професията ни.

– Беше ли... беше ли женен?

– Да, без деца, имаше осигуровка за десет хиляди и жена, която не го обичаше.

– Моля ви, недейте! – прошепна тя. Спейд пак сви рамене.

– Това е самата истина. – Погледна часовника си и се премести от креслото върху канапето, до нея. – Сега не е време да се разстройваме. – Гласът му беше дружелюбен, но твърд. – Наоколо вече души цяла хайка полицаи, заместник-прокурори и репортери. Какво възнамерявате да правите?

– Искам да ме отървете от... от всичко това – отвърна тя с тънко, треперливо гласче. Сложи свенливо ръка на ръкава му. – Те вече знаят

ли за мен, мистър Спейд?

– Не още. Искях първо аз да се срещна с вас.

– А какво... какво ще си помислят, ако разберат, че съм ви наговорила... всички онези лъжи?

– Ще се настроят подозрително. Затова именно ги държа настрана, докато не съм говорил с вас. Помислих си, че може би не е наложително да им кажем всичко. Все ще скальпим нещо, което да им замаже очите, ако е необходимо.

– Нали не допускате, че имам нещо общо с... с убийствата?

Спейд се усмихна широко.

– Да, забравих да ви попитам: имате ли нещо общо с убийствата?

– Не.

– Това е добре. А сега – какво ще кажем на полицията?

Тя се размърда неспокойно, очите под тежките мигли затрепкаха, сякаш се опитваха да се отскубнат от неговите, а не можеха. Изведнъж му се стори по-дребна, почти дете и много потисната.

– А трябва ли изобщо да разберат за моето съществуване? Предпочитам да умра, мистър Спейд. Сега не е време да ви обяснявам, но не можете ли по някакъв начин да ме укриете от тях – да не ми се наложи да отговарям на въпросите им? Не бих понесла разпитите им точно в този момент. Предпочитам да умра. Ще можете ли, мистър Спейд?

– Може и да мога. Но трябва да знам цялата истина.

Тя коленичи в краката му. Вдигна лице към него – изопнато, напрегнато, уплашено над двете й здраво стиснати ръце.

– Не водих добър живот – възкликна тя. – Бях лоша, много повече, отколкото бихте допуснали, но иначе съвсем не съм зла. Погледнете ме, мистър Спейд. Нали ми вярвате, че не съм лош човек? Виждате, нали? Тогава не можете ли да ми имате поне мъничко доверие? Толкова съм самотна, страх ме е, ако вие не ми помогнете, няма кой. Знам, че нямам право да претендирам за вашето доверие, след като самата аз не ви се доверявам. Не, доверявам ви се, но не мога да ви разкажа всичко. Засега поне не мога. По-късно, когато съм в състояние, ще ви го разкажа. Боя се, мистър Спейд. Страх ме е да ви се доверя. Не, не искам да кажа това. Имам ви доверие, но... и на Флойд му имах доверие, а... нямам никой друг, нямам друг близък, мистър Спейд. Вие можете да ми помогнете. Казахте вече, че можете. Ако не бях повярвала на думите ви, щях още днес да избягам, а не да ви моля да дойдете. Ако допусках, че някой друг може да ме спаси, щях ли да ви моля така на колене? Знам, че не постъпвам честно. Но бъдете великодушен, мистър Спейд, не искайте от

мен да постъпвам честно. Вие сте силен, изобретателен, храбър. Можете да ми отстъпите малко от тези си качества, убедена съм в това. Помогнете ми, мистър Спейд. Помогнете ми, защото имам голяма нужда от помощ и ако не го сторите, няма към кого друго да се обърна, колкото и да ми се иска. Помогнете ми. Нямам право да настоявам да го сторите слепешката, но ви моля. Бъдете великодушен, мистър Спейд. Можете да ми помогнете. Помогнете ми!

Спейд, който, кажи-речи, беше спрял да диша по време на тази реч, сега изпразни белите си дробове с дълбока въздишка измежду свити усни и рече:

– Няма да имате нужда от кой знае каква помощ. Бива си ви, много ви бива. Основната работа вършат очите, струва ми се, и пулсиращата треперливост в гласа, когато изричате неща като „Бъдете великодушен, мистър Спейд“.

Тя скочи на крака. Лицето ѝ пламна болезнено, ала задържа главата си вирната, докато го гледаше право в очите.

– Заслужавам си го – каза. – Заслужавам си го, но... ах, колко ми се искаше да ми помогнете. Пък и лъжата беше по-скоро в начина, по който ви разказах историята, отколкото в нея самата. – Извърна се, без да вири повече глава. – Аз съм си виновна за това, че вече отказвате да ми вярвате.

Спейд пламна и промълви, забил очи в пода!

– Ето че ставате опасна.

Бриджид О'Шонеси отиде до масата и взе шапката му. Върна се при него, без да му я подава, но я държеше така, че Да си я вземе сам, ако пожелае. Лицето ѝ беше бледо, изопнато.

Той погледна шапката и попита:

– Та какво се случи снощи?

– Флойд дойде в хотела в девет и излязохме да се поразходим. Аз предложих разходката, за да може мистър Арчър да го види добре. Отбихме се в едно ресторантче на Гиъри Стрийт, ако не се лъжа, вечеряхме, потанцувахме и към дванайсет и половина се върнахме в хотела. Флойд ме остави пред входа, а аз постоях малко вътре и видях как мистър Арчър тръгна подире му по отсрещната страна на улицата.

– По посока на Маркет Стрийт ли?

– Да.

– А да имате представа какво може да са правила около Буш и Стоктън, където е бил застрелян Арчър?

– Това не е ли близо до хотела на Флойд?

– Не, доста встрани от пътя му, ако е тръгнал от вашия хотел към своя. Е, а вие какво правихте, след като се разделихте?

– Легнах си. А тази сутрин, като излязох да закуся, видях заглавията във вестниците и прочетох за... вие знаете. Сетне отидох до Юниън Скуеър, където съм виждала коли под наем, наех една и се върнах в хотела да си прибера багажа. След като видях вчера, че стаята ми е била претърсвана, разбрах, че трябва да се преместя, и още вчера следобед намерих тази квартира. Нанесох се и се обадох в кантората ви.

– Стаята ви в „Сейнт Марк“ е претърсвана, така ли?

– Да, докато съм била в кантората ви. – Тя прехапа устна. – Нямах намерение да ви го кажа.

– За да не ви задавам въпроси в тази връзка ли?

Бриджид О'Шонеси кимна смутено. Той я погледна неодобрително. Тя взе да върти шапката из ръцете си. Спейд се изсмя нетърпеливо и рече:

– Стига сте размахвали тази шапка в лицето ми. Нали вече обещах да направя каквото мога.

Тя се усмихна напрегнато, отнесе я на масата и пак седна до него на канапето.

– Нямам нищо против да ви се доверя слепешката, само че няма да мога да ви помогна, ако не знам за какво става дума – рече Спейд. – Например трябва да науча нещичко за вашия Флойд Тързби.

– Запознах се с него в Далечния изток – заговори тя бавно, загледала в тънкия си пръст, който чертаеше осмици по тапицерията на канапето помежду им. – Миналата седмица пристигнахме от Хонконг. Той беше... беше обещал да ми помогне. Възползува се От моята безпомощност и зависимост, за да ме измами.

– По какъв начин?

Тя поклати глава и нищо не каза. Спейд се намръщи нетърпеливо и попита:

– А защо искахте да го следим?

– За да разбере докъде е стигнал. Отказа дори да ми каже къде е отседнал. Исках да науча какво върши, с кого се среща – разбирате ме.

– Той ли е убил Арчър?

Тя вдигна поглед, изненадана.

– Да, разбира се.

– В кобура му бе намерен „Лугер“, а Арчър е застрелян с друго оръжие.

– В джоба на палтото си също държеше пистолет.

– Виждали ли сте го?

– Много пъти. Знам, че винаги имаше пистолет в джоба си. Снощи не го видях, но той никога не облича палто, без да го пъкне в джоба.

– За какво са му толкова пищови?

– С тях си вадеше хляба. В Хонконг разправяха, че е пристигнал там като телохранител на някакъв комарджия, на когото се наложило да напусне Щатите, и че комарджията изчезнал доста внезапно. Говореше се, че Флойд е замесен в цялата история. Аз самата нищо не знам, освен че ходеше въоръжен до зъби и не лягаше да спи, без да застеле пода около леглото си с намачкани вестници – да не би някой да се вмъкне безшумно в стаята му.

– Чудесно другарче сте си избрали.

– Само такъв като него можеше да ми помогне – простичко отвърна тя. – Ако бе останал верен на думата си.

– Именно „ако“ – съгласи се Спейд, зачовърка с два пръста долната си устна и взе да наблюдава мрачно момичето. Вертикалните бръчки покрай носа му станаха още по-дълбоки, веждите му се сключиха. – Докъде сте затънали във въпросната каша?

– Дотам, че повече няма накъде – отвърна тя.

– Има ли опасност от физическо насилие?

– Не съм героиня. Според мен по-лошо от смъртта няма.

– Такава е значи работата?

– Точно такава – увери го тя и потрепера. – Освен ако не ми помогнете.

Той свали ръка от устата си и прокара пръсти през русата си коса.

– Не съм дядо господ – рече раздражено. – Чудеса не умея да върша. – Погледна часовника си. – Времето минава, а вие не ми казвате нищо, на което да се опра. Кой уби Тързби?

Момичето вдигна смачканата носна кърпичка към устата си и промърмори през нея:

– Не знам.

– Негови врагове или ваши?

– Не знам. Надявам се, негови, но се боя, че... не знам.

– По какъв начин щеше да ви помогне? Защо го доведохте тук чак от Хонконг?

Тя го погледна с уплашени очи и мълчаливо поклати глава. Лицето ѝ бе измъчено и упорито, по един такъв жалък начин.

Спейд стана, пъкна ръце в джобовите на самото си и я загледа вбесен.

– Не, цялата работа е безнадеждна! – изсъска разярено. – С нищо не мога да ви помогна. Не знам какво искате от мен. Дали изобщо имате представа какво искате.

Тя наведе глава и заплака. Спейд изръмжа гърлено и се запъти към масата за шапката си.

– Нали няма – замоли тя сподавено, без да вдигне очи – да отидете в полицията?

– Аз ли да отида?! – възкликна той гръмогласно, яростно. – Те ме тормозят от четири часа сутринта! Да знаете само какви неприятности си навлякох с това, че ги размотавам! И то защо, ако смея да попитам? Защото, виждате ли, имало някаква вероятност да ви помогна! Не, не мога! Няма и да се опитам! – Нахлупи шапка ниско на челото си. – Да ходя в полицията! Достатъчно е да стоя мирно и те сами ще плъпнат по мен. Обаче ще им кажа каквото знам, а вие се оправяйте!

Тя се надигна от канапето, застана твърдо отпреде му, макар коленете ѝ да потреперваха, и вдигна побеляло, изплашено до смърт лице. Не можеше да контролира трепкащите мускули на устата и брадичката си.

– Бяхте търпелив. Опитавте се да ми помогнете. Явно всичко е безнадеждно и безполезно. – Протегна дясната си ръка. – Много ви благодаря. Сама... сама ще се оправям.

Спейд отново изръмжа гърлено и се отпусна на канапето.

– С колко пари разполагате?

Въпросът я стресна. Прехапа долната си устна и отговори неохотно:

– Останаха ми около петстотин долара.

– Дайте ги.

Тя се поколеба, продължи да го гледа смутено. Спейд помръдна сърдито уста, вежди, ръце и рамене. Момичето отиде в спалнята и почти веднага се върна с пачка банкноти в ръка.

Той ги пое, преброи ги и рече:

– Тук са само четиристотин.

– Оставих си малко, нали трябва да живея с нещо – обясни тя покорно, вдигнала ръка към гърдите си.

– Още не можете ли да намерите?

– Не.

– Все имате нещо, срещу което да получите пари – настоя Спейд.

– Имам няколко пръстена и малко бижута.

– Ще трябва да ги заложите – протегна той ръка. – Най-добрата

заложна къща е „Ремидиъл“ – на ъгъла на Мишън и Пета улица.

Тя го загледа умолително. Жълто-сивите му очи бяха твърди, непоколебими. Момичето бавно бръкна в деколтето си, измъкна тънко руло банкноти и ги пхна в протегнатата му ръка. Той ги разглади и ги преброи – четири двайсетачки, четири десетачки и една петачка. Върна ѝ двайсет и пет долара. Останалите прибра в джоба си. Стана и каза:

– Сега излизам, ще се опитам да направя нещо за вас. Ще се върна когато мога и ще гледам да донеса възможно най-благоприятни новини. Ще звънна четири пъти – дълго, късо, дълго и пак късо, за да знаете, че съм аз. Няма нужда да ме изпращате, сам ще се оправя.

Остави я застанала напред стаята, загледана подире му със замаяни сини очи.

Спейд влезе в приемна с табела на вратата: „Уайз, Мериган & Уайз“. Риждото момиче пред телефонния номератор го поздрави:

– О, мистър Спейд, здравейте.

– Здравсти, мила. Тук ли е Сид?

Той застана до нея и сложи ръка на закръгленото ѝ рамо, докато тя пхаше щифта и казваше в слушалката:

– Дошъл е мистър Спейд, мистър Уайз. – Вдигна поглед към посетителя: – Влезте на право.

Той стисна рамото на момичето в знак на благодарност, прекоси приемната и се озова в мрачен коридор. Запъти се към остъклената с матово стъкло врата в дъното на коридора. Отвори я и влезе в малка канцелария, където зад огромно бюро с камари от хартия седеше дребно мургаво човече с уморено продълговато лице и рядка тъмна коса, изпъстрена с пърхуг. Човечето размаха полуизпушена пура и рече:

– Придърпай си стол. Значи Майлс си намери снощи майстора?

Нито умореното му лице, нито възпискливият му глас издадоха някакво чувство.

– Ъхъ, тъкмо за това идвам – намръщи се Спейд и се изкашля. – Май ще се наложи да пратя следователя по дяволите, Сид. Има ли начин да се прикрия зад светостта на тайните на клиента, да не издам неговата личност и лака нататък – като свещениците и адвокатите?

Сид Уайз сви рамене. Ъглите на устата му се отпуснаха.

– Че защо пък не? Следствието не е съдебен процес. Във всеки случай може да опиташ. С къде по-сложни положения си се справял преди.

– Знам, но Дънди взе да става неприятен и май че този път няма да

е толкоз лесно. Хайде, Сид, слагай си шапката и да вървим при когото трябва. Искам да съм напълно сигурен.

Уайз погледна натрупаните върху бюрото книжа и изстена, обаче стана и се запъти към дрешника до прозореца.

– Кучи син си ти, Сами – оплака се, докато сваляше шапката си от закачалката.

Спейд се прибра в кантората си в пет и десет. Ефи Перин четеше „Таим“. Той седна върху бюрото и попита:

– Нещо ново?

– Нищо. Имаш вид, сякаш си спечелил от лотарията.

Спейд се ухили самодоволно.

– Май ще имаме някакво бъдеще. Винаги съм си мислил, че ако Майлс хвърли топа, шансовете ни да прокопсаме ще са къде-къде по-добри. Ще се погрижиш ли да изпратиш цветя от мое име?

– Вече изпратих.

– Ти си безценно ангелче. Как си днес с женската интуиция?

– Защо?

– Какво мислиш за Уъндърли?

– Сто процента съм „за“ – отговори Ефи, без да се поколебае.

– Твърде много имена има – замислено изрече Спейд. – Уъндърли, Лъоблан, а сега твърди, че истинското било О'Шонеси.

– Ако ще да има всички имена от телефонния указател. Момичето е свястно и ти много добре знаеш това.

– Дали? – запремига Спейд сънливо. Сетне се изкикоти. – Във всеки случай за два дни изплю седем стотачки, което никак не е лошо.

Ефи Перин се изправи в стола си.

– Сам, ако това момиче има неприятности и го подведеш или се възползуваш от затруднението му, за да го доиш, никога вече няма да те уважавам – никога!

Спейд се усмихна накриво. После се намръщи. Също накриво. Отвори уста да каже нещо, но откъм коридора се чу шракането на бравата. Ефи стана и отиде в приемната. Спейд си свали шапката и седна зад бюрото. Момичето се върна с луксозна визитна картичка „Мистър Джоуел Кайро“ и съобщи:

– Много особен тип.

– Тогава го вкарай, съкровище.

Мистър Джоуел Кайро беше мургав, с дребен кокал, среден на

пръст. Косата му бе черна, гладка и много лъскава. Чертите на лицето му бяха левантински. Едър рубин, обкръжен от четири диаманта, блестеше на широката му наситенозелена връзка. Черното сако, скроено тясно – според раменете, леко се разтваряше около закръглените очертания на бедрата. Панталоните се увиваха около пълните му крака по-плътено, отколкото го изискваше модата на деня. Горницата на лачените му обувки се криеха под бежови гети. Облечената му в тънка ръкавица ръка стискаше черна филцова шапка, а стъпката, с която се приближи до Спейд, бе ситна, танцуваща и леко скоклива. Лъхаше на френски одеколон „Шипр“.

Спейд кимна първо към посетителя, сетне към един стол и рече:

– Седнете, мистър Кайро.

Кайро се поклони изискано над шапката си, благодари също тъй изискано с високо, пресежливо гласче и седна, като кръстоса превзето крака и сложи шапка върху коленете си. После започна да сваля жълтите си ръкавици.

Спейд се облегна на стола и попита:

– С какво мога да ви услужа, мистър Кайро?

Дружелюбно-небрежният тон и начинът, по който се облегна назад, бяха същите както предния ден, когато се обърна с този въпрос към Бриджид О'Шонеси.

Кайро обърна шапката си с дъното надолу, пусна вътре ръкавиците и я остави на ръба на най-близкото бюро. На показалеца и безименния пръст на лявата му ръка грееха диаманти, а средният пръст на дясната бе украсен със същия рубин както на връзката, обкръжен с четири диаманта. Ръцете бяха пухкави, добре гледани. Макар да не бяха големи, меките им отпуснати очертания ги правеха да изглеждат тромави. Потърка длани една о друга и рече на фона на шумолящия звук, който издадоха:

– Ще позволите ли на един непознат да изкаже съболезнованията си по повод злочестата кончина на вашия партньор?

– Благодаря.

– Мога ли да попитам, мистър Спейд, дали съществува връзка, както намекнаха вестниците, между... тъ... тази нещастна случка и смъртта на някой си Тързби, настъпила малко по-късно?

Спейд не отговори, лицето му остана безизразно. Кайро се надигна от стола и се поклони.

– Моля за извинение.

Седна отново и постави ръцете си една до друга, с дланите надолу,

на ръба на бюрото.

– Причината, поради която ви зададох този въпрос, мистър Спейд, не беше празно любопитство. Опитвам се да възвърна едно... ъъ... украшение, което бе, ако ми позволите да се изразя по този начин, изчезнало. Помислих си, много се надяхах, че ще ми помогнете.

Спейд кимна с повдигнати вежди, за да покаже, че внимава.

– Въпросната дреболия е една статуетка – продължи Кайро, като старателно подбираше и изговаряше думите. – Черна статуетка, изобразяваща птица.

Спейд кимна отново, учтиво заинтересован.

– Ако бъде възстановена на законния ѝ притежател, готов съм да заплатя сумата пет хиляди долара. – Посетителят вдигна една ръка от ръба на бюрото и проби дупка във въздуха с широкия нокът на грозния си показалец. – Готов съм да обещаая, че... как се казва?... излишни въпроси няма да бъдат задавани. – Той отново постави ръка до другата и мазно се усмихна.

– Пет хиляди са много пари – изкоментира Спейд, загледан замислено в Кайро. – Това е... – По вратата леко забарабаниха пръсти. – Влез!

Вратата се откряна колкото Ефи да провре глава и рамене. Беше си сложила малка, черна филцова шапка и черно палто със сива кожена яка.

– Имаш ли още нужда от мен?

– Не. Лека нощ. Заклучи, ако обичаш, след себе си.

– Лека нощ – рече момичето и изчезна зад вратата.

Спейд се извъртя, за да се обърне с лице към Кайро, и рече:

– Цифрата е твърде интересна.

Откъм коридора се чу затварянето на външната врата.

Кайро се усмихна и измъкна от вътрешния джоб на сакото си малък, прибран, плосък черен пистолет.

– Ще ви помоля да склучите ръце отзад на тила си – каза той.

ЛЕВАНТИНЕЦЪТ

Спейд не погледна пистолета. Вдигна ръце, облегна се назад и сплете пръсти на тила си. Очите му останаха впити в мургавото лице на Кайро, без да изразяват нищо.

Левантинецът се прокашля, като че се извиняваше, и се усмихна нервно с леко пребледнели устни. Тъмните му очи бяха влажни, свенливи и много прями.

– Възнамерявам да претърся кантората ви, мистър Спейд. Предупреждавам ви, че ако се опитате да ми попречите, несъмнено ще ви застрелям.

– Ами хайде, давайте – изрече Спейд с глас, безстрастен като лицето му.

– Ще ви помоля да станете – нареди мъжът с пистолета, като продължаваше да сочи с него широките плещи на Спейд. – Трябва да се уверя, че не сте въоръжен.

Спейд стана и бутна стола назад. Кайро го заобиколи и прехвърли пистолета от дясната ръка в лявата. Повдигна полите на сакото на Спейд и надникна под тях. Пъкна дясна ръка под мишницата му, като опираше пистолета в гърба му, и го потупа по гърдите. В този миг лицето на левантинеца се оказа на петнайсетина сантиметра зад десния лакът на детектива. Лакътят се отпусна внезапно надолу и Спейд рязко се извъртя. Лицето на Кайро отскочи назад, но не достатъчно: кракът на детектива, забит в лачената обувка на по-дребния мъж, го бе приковал в обсега на лакътя, който го фрасна малко под скулата и така го олюля, че ако Спейд не го бе настъпил здраво по крака, левантинецът неминуемо щеше да падне. Лакътят на детектива продължи траекторията си покрай изуменото мургаво лице. Ръката на Спейд се изпъна и удари пистолета. Кайро го пусна още щом детективът го докосна. В ръката на Спейд изглеждаше като детска играчка.

За да се извърне на сто и осемдесет градуса, Спейд отмести крак от обувката на Кайро. С лявата ръка го хвана за реверите и го повдигна – зелената връзка с рубинената игла изскочи над кокалчетата му, – докато дясната прибираще отнетото оръжие в джоба на сакото. Жълто-сивите му очи бяха мрачни. Лицето му бе сковано, устата – намусена.

Лицето на Кайро бе изкривено от болка и огорчение. В тъмните му очи проблясваха сълзи. Кожата му придоби оловен цвят – с изключение

на бузата, зачервена от лакътя на Спейд. Като хвана левантинеца за реверите, детективът бавно го извъртя и го бутна назад до стола, в който седеше допреди малко. Изразът на болка върху оловносивото лице на Кайро се смени с озадаченост. Изведнъж Спейд се усмихна. Нежно, почти замечтано. Дясното му рамо се повдигна няколко сантиметра. Прегънатата му дясна ръка също. Юмрукът, китката, ръката, сгънатият лакът – всичко бе сякаш едно твърдо цяло, задвижвано единствено от по-гъвкавото рамо. Юмрукът се врязва в лицето на Кайро, покри за миг едната страна на брадичката му, ъгълчето на устата и по-голямата част от бузата, между скулата и челюстта.

Кайро затвори очи и припадна.

Спейд пусна безжизненото тяло в стола, където то се разплъсна с разперени ръце и крака, а главата се полюляваше назад върху облегалката с отворена уста.

Детективът взе да изпразва един по един джобовете на безжизнения мъж – методично, като местеше отпуснатото тяло – и трупаше съдържанието им върху бюрото. Когато обърна всичко, седна на въртящия се стол, сви си цигара, запали я и започна да изучава плячката. Разглеждаше всичко сериозно, старателно, без да бърза.

Имаше голям портфейл от тъмна мека кожа. Вътре намери триста шейсет и пет долара в какви ли не деноминации, три банкноти от по пет английски лири, гръцки паспорт с множество визи на името на Кайро и с неговата снимка, пет сгънати нежнорозови хартийки, целите изписани като че на арабски, криво изрязано съобщение от вестник за намирането на труповете на Арчър и Тързби, снимка на мургава жена с нагли, жестоки очи и нежна, отпусната уста, голяма копринена носна кърпа, пожълтяла от времето и леко протритата на сгъвките, тънка пачка от луксозните визитни картички на мистър Джоуел Кайро и билет за място в първите редове на театър „Гири“ за същата вечер.

Освен портфейла имаше три копринени кърпички в ярки цветове и ухаещи на вече познатия френски одеколон, платинен швейцарски часовник на платинено-златна верижка, към другия край на която бе прикачена крушовидна висулка от бял метал, шепа американски, английски, френски и китайски монети, ключодържател с пет-шест ключа, автоматична писалка от сребро и оникс, метално гребенче в кожен калъф, пиличка за нокти – също в кожен калъф, малък уличен указател на Сан Франциско, квитанция за багаж, издадена от презокеански параход, полупразно пакетче бонбони-виолетки, визитна картичка на застрахователен агент от Шанхай и четири листа хартия за писма от хотел

„Белведере“. Върху единия с дребни четливи букви бе изписано името на Самюъл Спейд и адресите на кантората и апартамента му.

След като разгледа внимателно всички предмети (дори отвори задния капак на часовника, за да се увери, че вътре няма нищо скрито), Спейд се наведе над принадлежия, хвана с два пръста китката му и провери пулса. Сетне я пусна, настани се удобно в стола си, сви още една цигара и я запали. Докато пушеше, лицето му бе толкова неподвижно и замислено, с изключение на леки безцелни помръдвания на долната уста, че изглеждаше чак глуповато; ала след малко, когато Кайро се размърда, простена и клепките му затрепкаха, лицето на Спейд стана любезно, а в очите и ъглите на устата се появи зачатък на дружеска усмивка.

Джоуел Кайро се пробуждаше бавно. Първи се отвориха очите му, но трябваше да измине цяла минута, за да могат да се фокусират върху някаква точка на тавана. Сетне затвори уста и преглътна. Последва затруднено издишване през носа. Придърпа единия си крак и обърна нагоре с дланта ръката, лежаща върху бедрото. Надигна глава от облегалката на стола, огледа замаяно стаята, зърна Спейд и побърза да седне изправено. Отвори уста да каже нещо, стресна се и вдигна ръка към мястото, където го бе улучил юмрукът на детектива. То вече бе цветисто синьо.

– Можех да ви застрелям, мистър Спейд – произнесе през зъби, превъзмогвайки болката.

– Можехте – съгласи се Спейд.

– Но не го сторих.

– Знам.

– Тогава защо ме ударихте, след като вече бях обезоръжен?

– Моля за прошка – дари го с вълчата си усмивка Спейд. – Но представете си колко бях разочарован, като разбрах, че предложението за петте хиляди е било въздух под налягане.

– Грешите, мистър Спейд. То беше и продължава да е съвсем истинско.

– Ами! – изненадата на Спейд също беше съвсем истинска.

– Готов съм да заплатя пет хиляди долара за статуетката. – Кайро свали ръка от обезобразеното си лице и отново придоби стегнатия си делови маниер. – У вас ли е?

– Не.

– Щом като не е тук – вежливо изрази той недоверието си, – защо тогава рискувахте сериозна телесна повреда единствено за да ми

попречите да претърся помещението?

– Значи според вас трябва да седя мирно и да се остава на всеки срещнат да ми размахва пищов под носа? – Спейд шракна с пръсти към вещите на Кайро, струпани на бюрото му. – Имате и домашния ми адрес. Бяхте ли вече там?

– Да, мистър Спейд. Готов съм да заплатя пет хиляди долара, за да получа обратно статуетката, но съгласете се, че е напълно естествено да се опитам, ако е възможно, да спестя на собственика тези разноски.

– Кой е той?

Кайро поклати глава и се усмихна.

– Нали ще ми простите, че няма да отговоря на този въпрос.

– Мислите ли? – Спейд се наклони напред и се усмихна през стиснати зъби. – Аз ви държа в ръцете си, Кайро. Сам влязохте тук и се забъркахте – достатъчно, що се отнася до полицията – в снощните убийства. Така че сега или ще ми играете по свирката, или...

Усмивката на Кайро бе съдържана, невъзмутима.

– Преди да пристъпя към каквито и да било действия, направих доста обстойна справка за вас – изрече той. – И се уверих, че сте прекалено разумен, за да допуснете някакви странични съображения да се намесят във финансово изгодни за вас операции.

Спейд сви рамене.

– Къде са тези операции?

– Предложих ви пет хиляди долара за...

Детективът потупа портфейла на Кайро с опакото на ръката си.

– Тук няма и намек за пет хиляди долара. Приказвате си врели-некипели. Със същия успех можете да ми предложите един милион за доставката на лилав слон, само че каква полза?

– Ясно, разбирам – замислено изрече Кайро, извил очи към тавана. – Желаете да получите някакво уверение за моята искреност. – Той докосна зачервената си долна устна с връхчето на пръста си. – Какво ще кажете за нещо като аванс?

– Дадено.

Кайро посегна към портфейла си, поколеба се, отдръпна ръка и попита:

– Бихте ли приели, да кажем, сто долара?

Спейд взе портфейла, извади сто долара, намръщи се, рече:

– Я по-добре да ги направим двеста. – И ги направи.

Кайро нищо не каза.

– Първото ви предположение беше, че птицата е у мен – продължи

Спейд отсечено, след като прибра двестата долара в джоба си и хвърли портфейла обратно върху бюрото. – В него няма и капка истина. Какво е второто?

– Че знаете къде е или ако не съвсем, то поне как да я набавите.

Спейд нито отрече, нито потвърди думите му. Той сякаш не ги чу.

– Какво доказателство можете да ми представите, че вашият човек е собственикът?

– За жалост почти никакво. Но мога да ви кажа следното: никой не може да ви представи достоверни доказателства, че е собственик. А ако знаете за цялата работа толкова, колкото предполагам – в противен случай не бих се намирал тук, – тогава трябва да ви е известно, че начинът, по който му бе отнета птицата, доказва недвусмислено правото му да я притежава – във всеки случай много повече, отколкото Тързби.

– Ами дъщеря му? – попита Спейд.

От възбуда очите на Кайро се разтвориха широко, лицето му поалейна, гласът му се извиси пискливо:

– Собственикът не е той!

– Аха – рече детективът тихо и двусмислено.

– Значи той е тук сега, в Сан Франциско? – продължи Кайро не толкоз пискливо, но все така възбудено.

Спейд премига сънливо и предложи:

– Може би за всички ни ще е най-добре, ако свалим картите.

Левантинецът трепна и си възвърна спокойствието.

– Аз пък не съм на това мнение. – Гласът му бе станал почтителен.

– Ако знаете повече от мен, ще се възползувам от вашата осведоменост, а вие ще спечелите пет хиляди долара. Ако не знаете нищо, значи съм сбъркал, като съм дошъл при вас, и да постъпя както предлагате, би означавало само да задълбоча грешката си.

Спейд кимна безразлично, махна към предметите върху бюрото си и рече:

– Приберете си нещата. – Сетне добави, докато Кайро ги пхаше по джобовете си: – От само себе си се разбира, че докато търся тази ваша птица, ще ми плащате разносните, а щом я намеря – чисти пет хиляди.

– Да, мистър Спейд. Тоест пет хиляди долара без аванса, който получихте. Пет хиляди ще бъде цялата сума.

– Точно така. Освен това работата ми ще бъде изцяло в рамките на закона. – Лицето на Спейд беше напълно сериозно, с изключение на бръчиците в ъгълчетата на очите му. – С други думи, не ме наемате да върша убийства или кражби с взлом, а само да ви я върна по честен и

законен път.

– Стига да е възможно – съгласи се Кайро. Лицето му също беше сериозно, с изключение на очите. – И при всяко положение – много дискретно. – Той стана и взе шапката си. – Ако пожелаете да се свържете с мен, аз съм отседнал в хотел „Белведере“, стая 635. Уверен съм, че и двамата ще бъдем облагодетелствувани от деловата си връзка, мистър Спейд. – След кратко колебание: – Мога ли да получа обратно пистолета си?

– Разбира се. Бях забравил.

Спейд извади оръжието от джоба на самото си и го подаде на Кайро. Кайро го насочи към гърдите му.

– Ще ви помоля да поставите ръце върху бюрото и да не мърдате – каза най-сериозно. – Възнамерявам да претърся кантората ви.

– Да пукна дано! – възкликна детективът. Сетне се засмя гърлено – Добре, хайде! Давайте! Няма да ви попреча.

ДРЕБНИЯТ ПРЕСЛЕДВАЧ

Около половин час след като Джоуел Кайро си отиде, Спейд остана неподвижен, вперил намръщен поглед в бюрото си. Сетне изрече с тон на човек, който решава повече да не се тормози:

– Какво толкоз, нали си плашат!

Извади от бюрото бутилка „Манхатънски коктейл“ и чашка от пресован картон, напълни я над половината, гаврътна съдържанието, върна шишето на мястото му, запрати чашката в кошчето за отпадъци, сложи си палтото и шапката, загаси лампата и излезе на мъждиво осветената нощна улица.

Дребен двайсет – двайсет и една годишен младеж, нахлупил хубав сив каскет и облечен със сиво палто, висеше безцелно на ъгъла под кантората.

Спейд тръгна по Съър Стрийт към Кърни, където влезе в магазин за цигари и си купи два пакета тютюн „Бул Дъръм“. Като излезе, младежът бе сред четиримата, чакащи трамвая на отсрещния тротоар.

Спейд вечеря в „Хърбъртс Грил“ на Пауъл Стрийт. На излизане от ресторанта в осем без четвърт младежът разучаваше витрината на съседната кинкалория.

Спейд се запъти към хотел „Белведере“ и попита на рецепцията дали мистър Кайро си е в стаята. Отговориха му, че не е. Младежът се бе настанил в едно кресло в най-отдалечения край на фойето.

Спейд отиде до театър „Гиъри“, не откри Кайро сред тълпата в предверието и застана отвън на тротоара, с лице към входа. Младежът се шляеше по-нататък на същата улица, сред навалицата пред ресторант „Маркар“.

В осем и десет Джоуел Кайро се зададе по Гиъри Стрийт със същата ситна, скоклива походка. Не забеляза детектива, докато той не го докосна по лакътя. За миг сякаш се изненада, но не кой знае колко, после се досети:

– Ах, да, разбира се, видели сте билета.

– Ъх – потвърди Спейд. – Елате да ви покажа нещо. – Дръпна Кайро назад към ръба на тротоара, встрани от чакащите пред театъра. – Малкия с каскета пред „Маркар“.

– Сега ще го погледна – промърмори Кайро и хвърли един поглед към часовника си, сетне към Гиъри Стрийт и към театралния афиш,

показващ Джордж Арлис като Шейлок; тъмните му очи бавно се извъртяха, докато спряха на младежа с каскета, на бледото му спокойно лице с извити мигли над сведения поглед.

– Кой е? – попита Спейд.

Кайро се усмихна.

– Не го познавам.

– Върви подире ми от кантората.

Кайро облиза долната си устна и попита:

– Тогава смятате ли, че е благоразумно да ни вижда заедно?

– Откъде да знам? – учуди се Спейд. – Така или иначе, вече ни видя.

Кайро свали шапка и приглади коса с облечената си в ръкавица ръка. Сложи си пак шапката, много внимателно, и рече с искрен тон:

– Давам ви честната си дума, че не го познавам, мистър Спейд и че нямам нищо общо с него. Никого освен вас не съм молил за съдействие, кълна ви се.

– Значи е от противниковия лагер.

– Възможно е.

– Исках просто да знам, защото, ако вземе да ми досажда, може да се наложи да му причиня болка.

– Постъпвайте както намерите за добре. Не ми е приятел.

– Дадено. Ето звънеца за началото на представлението. Приятно прекарване.

И Спейд прекоси улицата, за да вземе трамвая.

Младежът с каскета се качи в същия вагон. Детективът слезе на Хайд Стрийт и тръгна към квартирата си. Стаите не бяха кой знае колко разхвърляни, но нямаше съмнение, че са били претърсени. Спейд се изми, смени си ризата и отново излезе, запъти се нагоре по Сътър Стрийт и се качи на трамвай. Младежът също.

На пет-шест пресечки от „Коронет“ частният детектив слезе и се приближи до входа на висок, кафяв жилищен блок. Натисна едновременно три звънеца. Автоматичното устройство на вратата иззвъня и той влезе, мина покрай асансьора и стълбището и тръгна по дългия коридор с жълти стени към задната част на къщата. Намери врата с автоматична ключалка и излезе в тесния заден двор, който извеждаше на тъмна уличка. Отмина две преки, прекоси Калифорния Стрийт и влезе в „Коронет“. Още нямаше девет и половина.

Нетърпението, с което Бриджид О'Шонеси го посрещна, показва, че не е била съвсем сигурна дали ще дойде. Беше с лъскава копринена рокля в моден син цвят, с тънки презрамки. Чорапите и обувките ѝ бяха в същата синя гама.

Червено-бежовият хол сега бе подреден и освежен с цветя в танту-рести керамични вази в сребристо и черно. Три малки чепати цепеници горяха в камината. Докато тя прибираще шапката и палтото му в дрешника, Спейд не откъсна очи от огъня.

– Добри новини ли ми носите? – попита момичето, като се върна в хола. През усмивката му прозираше тревога, беше затаило дъх.

– Няма да ни се наложи да даваме допълнителни сведения.

– Искате да кажете, че не е необходимо полицията да научи за мен?

– Да.

Тя си отдъхна и седна на ореховото канапе. Лицето ѝ изгуби напрегнатото си изражение, тялото ѝ също се отпусна. Усмихна му се, а в очите ѝ се четеше възхищение.

– Как успяхте? – попита по-скоро учудено, отколкото любопитно.

– В Сан Франциско почти всичко може да се купи или вземе насила.

– Няма ли да си имате неприятности? Но седнете, моля ви. – И тя се дръпна, за да му направи място.

– Нямам нищо против неприятностите, стига да не са прекалено много – отвърна той, но не особено доволен. Стоеше до камината и я изучаваше, претегляше и преценяваше без капка стеснение. Тя пламна под откровения му поглед, но беше по-уверена в себе си отпреди, макар че свенливостта, която тъй ѝ отиваше, все още се четеше в очите ѝ. Спейд остана до горящия огън, сякаш възнамеряваше да пренебрегне поканата ѝ да седне до нея, но накрая прекоси стаята и отиде при канапето.

– Всъщност – рече, докато сядаше – вие не сте тази, за която се представяте.

– Не ви разбирам – каза тя приглушено, като го гледаше озадачено.

– Ами имам предвид държането ви на срамежлива ученичка, запъването, изчервяването и всичко оставало – неясни той.

Тя пламна и отвърна забързано, без да го гледа:

– Вече ви казах днес, че съм много по-лоша, отколкото можете да допуснете.

– Точно това имах предвид – произнесохте го днес следобед със същите думи, същия глас, същия тон. Това е изрепетирана реч.

Тя се смути почти до сълзи, но миг по-късно се стегна и се засмя:

– Е, добре, мистър Спейд. Съвсем не съм тази, за която се представям. Всъщност съм на осемдесет години, невероятно зла, а по професия съм ковач. Обаче така съм свикнала с тази си роля, че не искам от мен да се откажа изцяло от нея.

– Няма такава опасност – увери я той. – Само че жалко, ако наистина сте толкова невинна. Така доникъде няма да стигнем.

– Вече няма да бъда невинна – обеща тя, притиснала ръка до сърцето.

– Видях се тази вечер с Джоуел Кайро – произнесе той небрежно, сякаш се опитваше да поддържа светски разговор.

Веселото изражение изчезна от лицето ѝ. Очите ѝ, впити в профила му, първо погледнаха изплашено, сетне станаха предпазливи. Спейд бе протегнал и кръстосал крака и не откъсваше поглед от тях. По лицето му не можеше да се разбере дали мисли нещо. След дълга пауза тя попита смутено:

– Вие... нима го познавате?

– Запознахме се тази вечер. – Той все така не вдигаше очи и продължаваше да говори с лековат светски тон. – Отиваше да гледа Джордж Арлис.

– Значи ли това, че сте разговаряли?

– Само няколко минути, докато чухме звънеца за началото на представлението.

Бриджид стана, отиде до камината и взе да ръчка е дилаф цепениците. После размести леко едно от украшенията върху поличката, прекоси стаята до масичката в ъгъла, откъдето взе кутия с цигари, оправил пердето и се върна при канапето. Лицето ѝ вече бе спокойно, гладко.

Спейд ѝ се усмихна широко, без да се обръща към нея.

– Бива си ви – рече. – Дори много. Лицето ѝ не помръдна.

– Какво каза той? – попита тихо.

– Относно кое? Тя се поколеба.

– Относно мен.

– Нищо. – Спейд се обърна, за да поднесе пламъка на запалката си към цигарата ѝ. Очите му грееха от неподвижното му лице на млад сатана.

– Добре де... какво каза? – настоя момичето с игрива нацупеност.

– Предложи ми пет хиляди долара за черната птица.

Тя се стресна, зъбите ѝ загризаха кранчето на цигарата, а очите ѝ метнаха бърз тревожен поглед, след което веднага се извърнаха.

– Нали няма пак да почнете да ръквате огъня и да оправяте стаята?
– попита той лениво.

Тя се изсмя звънко и весело, захвърли обезобразената цигара в пепелника и го погледна с ясни, блеснали очи.

– Няма – обеща. – А вие какво му рекохте?

– Пет хиляди долара са много пари.

Тя се усмихна, ала когато той я загледа сериозно, усмивката ѝ изтъня, изкриви се, а след малко и изчезна. Мястото ѝ се зае от наранено, смаяно изражение.

– Надявам се, че няма да приемете.

– Защо не? Пет хиляди долара са много пари.

– Но, мистър Спейд, нали обещахте да ми помогнете! – стисна тя ръката му. – Аз ви се доверих. Не можете... – Тя млъкна, свали ръце от ръкава му и ги закръши.

Спейд се усмихна нежно, загледан в разтревожените ѝ очи.

– Хайде да не се впускаме в подробности относно степента на доверието ви – предложи той. – Обещах да ви помогна, така е, но вие и дума не сте споменавали за никакви черни птици.

– Да, но изглежда, сте знаели, иначе нямаше да... да я споменавате. Вече знаете. Няма... не можете... не можете да се държите така с мен.

Очите ѝ бяха една кобалтовосиня молитва.

– Пет хиляди долара – изрече той за трети път – са много пари.

Тя сви рамене, повдигна ръце и отново ги отпусна с жест на признато поражение.

– Така е – съгласи се с тъничко, монотонно гласче. – Много повече, отколкото бих могла аз да ви предложа, ако ще трябва да наддавам за услугите ви. Спейд се изсмя кратко и някак си горчиво.

– Това звучи добре, особено от вашата уста. Какво сте ми дали досега освен пари? Случайно да съм получил доверието ви или част от истината, или може би съдействие, за да мога и аз да ви помогна? Нима не се опитахте да купите верността ми с пари и нищо друго? В такъв случай, след като я продавам, защо да не я предложа на онзи, който предлага най-много?

– Дадох ви всичките си пари. – В потъмнелите от мъка очи проблеснаха сълзи. Гласът ѝ дрезгаво завибрира. – Оставих се на вашата милост, признах ви, че ако не ми помогнете, с мен е свършено. Какво повече? – Тя внезапно се долепи до него и извика гневно: – Мога ли да ви купя с тялото си?

Лицата им бяха на сантиметри едно от друго. Спейд взе нейното в

шепи и грубо, презрително целуна устата. Сетне се отдръпна.

– Ще си помисля по въпроса.

Лицето му беше каменно, гневно.

Тя седеше неподвижно, хванала изтръпналите си от неговите пръсти страни. Детективът стана.

– Божичко! Всичко е безсмислено! – каза той.

Направи две крачки към камината и спря, загледал ядосано горящите главни, скърцащ със зъби. Тя не помръдна. Обърна се към нея. Двете вертикални бръчки над носа му бяха като дълбоки бразди върху зачервеното му лице.

– Пет пари не давам за честността ви – опита се да говори спокойно. – Още по-малко ме интересува какви сте ги намислили, какви са тайните ви, но трябва с нещо да ми покажете, че знаете какво вършите.

– Знам, повярвайте ми. Много моля да ми повярвате, че всичко, което правя, е за добро, а...

– Докажете го – нареди Спейд. – Имам желание да ви помогна. Дотук – каквото можах, направих. Ако е необходимо, ще продължа слепешком, но трябва да ви имам по-голямо доверие. Искам да ме убедите по някакъв начин, че знаете какво вършите, че не си играете на догадки с надеждата, че накрая, дай боже, всичко ще се оправи.

– Не може ли още съвсем малко да ми имате сляпо доверие?

– Какво значи „съвсем малко“? И какво чакате?

Тя прехапа устна и сведе очи.

– Трябва да поговоря с Джоуел Кайро – рече почти беззвучно.

– Можете да се срещнете с него още тази вечер. – Спейд погледна часовника си. – Представлението скоро ще свърши. Ще му се обадим в хотела.

Тя вдигна към него разтревожените си очи.

– Но той не бива да идва тук. Не бива да разбере къде съм отседнала. Страх ме е.

– Тогава при мен – предложи Спейд.

Брнджид се поколеба, зашава с устни, сетне попита:

– Мислите ли, че ще дойде там?

Спейд кимна.

– Добре! – възкликна тя и скочи на крака с ококорени, грейнали очи. – Хайде да тръгваме!

И отиде в съседната стая. Спейд се приближи до ъгловата масичка и издърпа безшумно чекмеджето. Вътре имаше две тестета карти за игра, специално тейфтерче за резултатите на бридж, месингов тирбушон,

парче червен канап, златно моливче. Когато тя се върна в стаята с черна шапчица на главата, облечена със сиво велурено палто, с неговата шапка и палто на ръце, той вече бе затворил чекмеджето и тъкмо палеше цигара.

Таксито спря зад тъмна лимузина, паркирана точно пред вратата на Спейд. Зад кормилото ѝ седеше Айва Арчър. Спейд повдигна шапка за поздрав и влезе в къщата заедно с Бриджид О'Шонеси. Във входа спря до една от пейките и се обърна към нея:

– Ще имате ли нещо против да почакате? Няма да се бавя.

– Разбира се – каза Бриджид и седна. – Не се притеснявайте.

Той излезе на улицата и се приближи до лимузината. Щом отвори вратата, Айва побърза да каже:

– Трябва да говоря с теб, Сам. Може ли да се кача?

Лицето ѝ беше бледо, изопнато.

– Сега е невъзможно.

Жената тракна със зъби и попита рязко:

– Коя е тази?

– Разполагам с много малко време, Айва – търпеливо заобяснява Спейд. – Какво има?

– Коя е тази? – повтори тя и кимна към вратата. Той прехвърли поглед към улицата. На другия ъгъл с гръб към вратата на някакъв гараж лениво се подпираше дребен младеж на двацет – двацет и една години с хубав сив каскет. Спейд се намръщи и погледна пак настойчивото лице на Айва.

– Какво има? – попита. – Случило ли се е нещо? Не ти е тук мястото посред нощ.

– Започвам и аз така да мисля – захленчи тя. – Каза ми да не идвам в кантората, а сега и тук не бивало да се показвам. Може би се опитваш да ми внушиш, че не бива да тичам подире ти? В такъв случай защо не ми го кажеш направо?

– Видж какво, Айва, нямаш право да се държиш така с мен.

– Знам, че нямам. Както изглежда, изобщо нямам права, що се отнася до теб. А си мислех, че не е така. Мислех си, че като се преструваш на влюбен в мен, това ми дава...

– Не е сега моментът да спорим по тези въпроси, скъпа – отегчено провлачи Спейд. – По какъв повод искаше да говориш с мен?

– Не мога тук. Сам. Нека се кача горе.

– Сега е невъзможно.

– Защо?

Той не отвърна. Айва сви устни, намести се зад кормилото и запали мотора, загледана сърдито напред. Щом колата потегли, Спейд рече: „Лека нощ, Айва“, – затвори вратата и остана на тротоара с шапка в ръка, докато изпрати с поглед лимузината. Сетне пак влезе в блока. Бриджид О'Шонеси стана с ведро усмивка и двамата се качиха в квартирата му.

„Г“ ВЪВ ВЪЗДУХА

В спалнята, която след прибирането на сгъваемото легло се бе превърнала в дневна, Спейд пое шапката и палтото на Бриджид О'Шонеси, настани я удобно в люлеещ се тапициран стол и се обади в хотел „Белведере“. Кайро не се беше прибрал от театъра. Спейд остави телефонния си номер с молбата Кайро да му позвъни веднага щом се върне.

Сетне седна в креслото до масата и без никакви увертюри, без встъпителна реплика заразправя на момичето една история, която се случила преди години в Северозападните щати. Говореше с монотонен делови глас, без да набляга на някоя дума или да прави пауза, макар че от време на време повтаряше с малко по-различен синтаксис някое изречение, сякаш бе изключително важно всяка подробност да бъде предадена точно така, както се е случила.

Отначало Бриджид слушаше с половин ухо, явно изненадана поскоро от факта, че той разказва нещо, отколкото от самата история, заинтригувана повече от причината, поради която би седнал да ѝ разправи нещо, отколкото от самия разказ. Ала постепенно случката започна да поглъща вниманието ѝ, докато накрая слушаше, без да помръдне, наострила уши.

Някой си Флиткрафт излязъл един ден от кантората си за продажба на недвижими имоти в Такома, за да обядва, и повече не се върнал. Не отишъл на назначената среща да играе голф след четири часа следобед, макар че сам бил поел инициативата половин час преди да излезе. Жена му и децата повече не го видели. Семейните им отношения изглеждали съвсем нормални. Имал две момчета, едното на пет, другото на три години, собствена къта в покрайнините на Такома, чисто нов пакард и всички останали атрибути на един преуспяващ живот. От баща си бил наследил седемдесет хиляди долара и тъй като сделките му с недвижими имоти се оказали твърде сполучливи, в деня на изчезването си имал в банката около двеста хиляди долара. Делата му били в пълен порят дък, а от някои недовършени сделки ставало ясно, че не ги е оправил именно защото не е имал намерение да изчезне. Така например на другия ден трябвало да доведе до успешен край една покупко-продажба, от която очаквал значителна комисиона. Нямало основания да се предполага, че в момента на изчезването си е имал в наличност повече от петдесет-шестдесет долара. Навиците му през последните месеци

можело да бъдат проследени съвсем точно, за да се родят някакви подозрения за тайни пороци или друга жена, макар че и двете били почти недопустими.

– Изчезнал ей така! – рече Спейд и шракна с пръсти.

В този момент телефонът извънтя.

– Ало – обади се детективът. – Мистър Кайро ли е?... Спейд на телефона... Можете ли да дойдете в апартамента ми... на Поуст Стрийт... още сега? Да, мисля, че да. – Погледна към момичето и продължи забързано: – Тук е мис О'Шонеси и иска да говори с вас. – Бриджид се намръщи, зашава в стола, но не каза нищо. Спейд затвори и се обърна към нея: – След няколко минути ще е тук. Та значи, това станало през 1922 година. През 1927-а работех в една от големите детективски агенции в Сиатъл. При нас дойде мисис Флиткрафт и каза, че някой бил видял в Споукейн мъж, който приличал досущ на нейния. Изпратиха мен. Оказа се, че наистина е Флиткрафт. От една-две години се подвизавал там под името Чарлс – това си беше малкото му име – Пиърс. Продавал автомобили и изкарвал на година чисти двайсет – трийсет и пет хиляди, имал си жена, новородено синче, къща в едно от предградията на Споукейн и след четири часа ходел да играе голф.

Спейд нямал указания как да постъпи, ако открие Флиткрафт. Дватамата разговаряли в стаята на детектива в хотел „Девънпорт“. Флиткрафт не изпитвал никакво чувство за вина. Предишното си семейство бил оставил добре обезпечено и в неговите очи постъпката му била напълно оправдана. Тревожел се единствено дали ще съумее да разясни доводите си на Спейд. Никога дотогава не бил разказвал историята си и това щял да бъде първият му опит да представи убедително съображенията си.

– На мен всичко ми стана ясно – продължи Спейд. – Обаче мисис Флиткрафт така и не разбра нищо. Видя ѝ се глупаво. Може и да беше права. Но така или иначе, всичко свърши добре. Не искаше да раздухва шумни истории, а и след номера, който ѝ бе по-годил – поне тя така виждаше нещата, – не желал да го връща при себе си. Така че тихичко се разведеха и всички останаха доволни. А работата беше следната: като отивал да обядва, минал покрай новостроящо се здание и отгоре, от височина осем или десет етажа, паднала греда или нещо такова и се сгромолясала на тротоара на сантиметри от него. Нищо му нямало, само дето от плочника отхвъркнало парче и го пернало по бузата. Част от кожата се обелила, нищо повече, но като говорих с него, белегът още си личеше. Докато ми разказваше историята си, постоянно го пипаше с пръст – почти с любов. Изкарал си ума, разбира се, но бил по-скоро

поразен, отколкото уплашен. Имал чувството, че някой е свалил похлу-пака от казана на живота и му е позволил да надзърне вътре.

Флиткрафт бил примерен гражданин, добър съпруг и баща, при то-ва не по принуда, а защото се чувствувал добре само когато е в крак със заобикалящата го среда. Така бил възпитан. Хората около него били съ-щите. Животът – такъв, какъвто го познавал – бил чистичък, подреден, здравомислещ, изпълнен с отговорности. А ето че някаква си паднала греда преобърнала всичките му разбирания с главата надолу. Той, примерният гражданин-съпруг-баща, мажело да бъде изтрит от лицето на земята от една нещастна случайност. Изведнъж раздрал, че кората си мрат ей така, по волята на случая, и живеят само ако същият този съпял случай ги пощади.

Не че го разстроила несправедливостта. Той я приел, след като пре-минал първият шок. Безпокояло то откритието, че като подредил спрет-нато нещата си, той всъщност не бил в крак с живота, а извън строя. Не бил извървял и двайсет крачки от падналата дъска и му станало ясно, че докато не се приспособи към новото си виждане за живота, ме ще поз-нае спокойствието на духа. По време на обяда му хрумнало как да се приспособи. Животът му можел да бъде прекъснат от една случайно паднала греда. Той пък щял да го промени чисто и просто като изчезне. Обичал семейството си, поне така твърдял, като всеки нормален човек, но знаел, че го оставя обезпечено, пък и любовта му била от такова ест-ество, че отсъствието му нямало да се приеме болезнено.

– Същия следобед заминал за Сиатъл – продължи разказа си Спейд, – а оттам с кораб за Сан Франциско. Година-две го влачело течението, докато го отнесло на северозапад. Установил се в Споукейн и се оже-нил. Втората му жена не приличала външно на първата, но всъщност сходството помежду им се оказало по-голямо от разликата. Познавате този тип жени – играят добре голф и бридж и обичат да си разменят но-ви рецепти за салати. Не съжеляваше за постъпката си. Струваше му се напълно разумна. Според мен той така и не беше разбрал, че фактичес-ки се е влял в същия коловоз, от който се бе измъкнал чрез бягството си от Такома. Да си призная, това именно ми допадна най-много от цялата история. Първо се приспособява към падащите греди, а когато спрат да падат, се приспособява към непадането им.

– Ах, какъв увлекателен разказ – каза Бриджид О'Шонеси, стана и се приближи до него. Очите ѝ бяха широко отворени, дълбоки. – Из-лишно е да ви казвам в какво неизгодно положение можете да ме поста-вите пред него, стига да пожелаете.

Спейд се усмихна леко, без да разтваря устни.

– Да, излишно е – съгласи се.

– Също така знаете, че не бих допуснала да попадна в това положение, ако ви нямах пълно доверие.

Пръстите ѝ започнаха да въртят едно от черните копчета на синьото му сако.

– Пак ли! – въздъхна той с престорено примирение.

– Знаете, че е така – настоя тя.

– Не, не знам – потупа Спейд ръката, която въртеше копчето. – Тук ни доведе именно въпросът ми защо трябва да ви имам доверие. Нека не смесваме нещата. Впрочем не сте длъжна да ми се доверявате, стига да можете да ме убедите да ви имам доверие.

Тя го изгледа изпитателно. Ноздрите ѝ потръпваха. Спейд се засмя и пак я потупа по ръката:

– Хайде, сега не бива да се тревожите за това. Всеки момент ще пристигне. Свършете си работата с него и тогава ще знаем кое какво е.

– А ще ми разрешите ли да се справя с него – както аз си знам?

– Разбира се.

Бриджид изви ръка, стисна неговата и рече тихо:

– Вие сте ми дар от бога.

– Не преувеличавайте.

Макар и усмихната, тя му хвърли укорителен поглед и се върна при люлеещия се тапициран стол.

Джоуел Кайро беше възбуден. Тъмните му очи бяха само зеници, а пискливото му гласче занарежда, още преди Спейд да отвори вратата:

– Онова момче е отвън пред къщата, мистър Спейд – същото, което ми посочихте или на което ме посочихте пред театъра. Какво означава всичко това, мистър Спейд? Дойдох тук с най-добри намерения и през ум не ми е минало да погаждам номера или да поставям клопки...

– И аз ви поканих с най-добри намерения. – Спейд се навъси замислен. – Трябваше да се досетя, че рано или късно пак ще се появи. Видя ли ви да влизате?

– Естествено можех да продължа по улицата, но ми се стори безсмислено, след като вече допуснахте да ни види заедно.

Бриджид се появи зад гърба на детектива и попита тревожно:

– Какво момче? Какво става?

Кайро свали черната си шапка, поклони се сковано и изрече

благовъзпитано:

– Ако не знаете, попитайте мистър Спейд. Всичко, което ми е известно по въпроса, дължа на него.

– Някакъв младок цяла вечер се опитва да ме следи – небрежно подхвърли детективът през рамо, без да се обърне към момичето. – Влезте, Кайро. Няма защо да провеждаме разговора на площадката, за радост на съседите.

Бриджид стисна ръката на Спейд точно над лакътя и попита настойчиво:

– Видя ли ви да влизате в моя хотел?

– Не. Още преди това се отървах от него. Сетне, предполагам, е дошъл направо тук, с надеждата да подхване пак следата.

Кайро, притиснал черната шапка към корема си, влезе в антрето. Спейд затвори външната врата и всички минаха в хола. Там Кайро отново се поклони сковано над шапката и заяви:

– Очарован съм да ви видя отново, мис О'Шонеси.

– Бях сигурна в това, Джо – подаде му тя ръка. Той я пое, поклони се официално и побърза да я пусне. Момичето се отпусна отново в люлеещия се тапициран стол. Кайро седна в креслото до масата. Спейд прибра в дрешника шапката и палтото на госта си, приседна на ръба на дивана пред прозорците и взе да си свива цигара.

– Сам ми каза какво предложение си му направил относно сокола – продължи Бриджид О'Шонеси. – В какъв срок можеш да набавиш парите?

Веждите на Кайро потръпнаха.

– Те са набавени – усмихна се той и продължи да й се усмихва дълго след като изрече това. Сетне прехвърли поглед върху Спейд. Детективът си палеше цигарата. Лицето му беше невъзмутимо.

– В брой ли? – питаше момичето.

– Да, разбира се.

Тя се намръщи, пъкна езиче между устните си, пак го прибра и попита:

– Значи си готов, ако ти дадем сокола, още сега да ни изплатиш пет хиляди долара?

Кайро вдигна ръка и я размаха.

– Извинете, зле се изразих. Не съм искал да кажа, че парите са в джоба ми, а че мога да ги набавя за няколко минути в работното време ма банките.

– Аха! – погледна тя към Спейд. Той изпусна дим надолу и рече:

– Мисля, че не лъже. Като го пребърках днес следобед, в джобовете му имаше само неколкостотин долара.

Когато очите ѝ се разтвориха широко, той се усмихна. Левантинецът се наведе напред. Опитваше се да прикрие възбудата от лицето и гласа си.

– Със сигурност мога да ви дам парите, да кажем, утре сутринта в десет и половина.

– Само че соколът не е в мен – осведоми го усмихнато Бриджид О'Шонеси.

Лицето на Кайро пламна от раздразнение. Стисна с грозните си ръце облегалките на креслото, а дребното му телце щръкна сковано между тях. Нищо не каза. Момичето направи подигравателно-успокоителна физиономия.

– Успокой се, най-много след една седмица ще имам птицата – рече то.

– Къде е сега? – Кайро се опитват чрез вежливостта, изписана по лицето му, да изрази скептицизма си.

– Там, където я е скрил Флойд.

– Флойд ли? Флойд Тързби?

Бриджид кимна.

– А знаете ли къде е това?

– Мисля, че знам.

– Тогава защо да чакаме цяла седмица?

– Може да не се наложи да чакаме толкова много. За кого я откупуваш, Джо?

Кайро повдигна вежди.

– Вече казах на мистър Спейд. За собственика ѝ.

Момичето искрено се изненада.

– Значи си се върнал при него!

– Естествено.

Тя се изсмя меко, гърлено.

– Умирам да видя как си го направил.

Кайро сви рамене.

– Логично беше да постъпя така. – Потърка ръце и присви очи. – А защо, ако ми позволите и аз да задам един въпрос, сте готова да ми я продадете?

– Страх ме е – простичко отвърна тя. – След всичко, което се случи с Флойд. Затова именно не е в мен. Боя се дори да я докосна, освен за да я предам веднага на някой друг.

Подпрял се на облегалката на дивана, Спейд безпристрастно ги слушаше и наблюдаваше. Удобно отпуснатото му тяло и естествено спокойните му черти не издаваха нито любопитство, нито нетърпение.

– А какво всъщност се случи с Флойд? – сниши Кайро глас.

Бриджид О'Шонеси бързо нарисова с пръст във въздуха едно „Г“.

– Ясно – каза левантинецът, но в гласа му се прокрадна съмнение. – Той тук ли е?

– Не знам – нетърпеливо отрязва тя. – Има ли значение?

Съмнението в усмивката на Кайро се задълбочи.

– Значението може да се окаже огромно – каза той, като отпусна ръка в скута си. Нарочно или не, късият му показалец сочеше Спейд.

Момичето погледна насочения пръст и тръсна нетърпеливо глава.

– Или аз, или ти... – рече то.

– Именно. А за по-голяма сигурност да прибавим и момчето, което чака отвън, какво ще кажете?

– Добре – съгласи се Бриджид и се засмя. – Освен ако не е същото, с което си имаше работа в Истанбул.

Ярки петна избиха по лицето на Кайро от внезапния приток на кръв. Вбесен, той извика пискливо:

– Онова, дето не можа да свалиш ли?

Тя скочи от стола, прехапала долната си устна. Очите ѝ бяха тъмни, широко разтворени върху напрегнатото бледо лице. С две бързи крачки се озова до креслото на Кайро. Той понечи да стане. Дясната ѝ ръка отскочи и изплющя остро по бузата му, като остави отпечатьци от пръстите.

Той изръмжа и също ѝ зашлеви един шамар, от който тя се олюля. От устата ѝ се изтръгна кратък приглушен писък.

Детективът вече беше при тях, запазил каменно лице. Хвана Кайро за врата и го разтърси. Левантинецът изхриптя и пъкна ръка във вътрешния джоб на самото си. Спейд го сграбчи за китката, отстрани ръката му и я заизвива, докато тромавите отпуснати пръсти изтърваха черния пистолет на килима. Бриджид побърза да го сграбчи.

– За втори път ми посягате – едва-едва изговори левантинецът. Ръцете на Спейд го стискаха за гърлото. Очите му, макар и изцъклени, бяха студени, заплашителни.

– Така е – изръмжа Спейд. – А като ви ударят шамар следващия път, препоръчвам ви да стоите мирен.

И като пусна ръката на Кайро, три пъти го зашлеви тежко по бузата. Кайро опита да се изплюе в лицето му, но устата му беше пресъхнала

и се получи само гневна гримаса. Спейд го удари през устата и му сцепи долната устна.

На външната врата се позвъни.

Очите на Кайро рязко се извърнаха към нея. Изгубили сърдития си израз, те станаха предпазливи. Момичето остро си пое въздух и също се обърна с лице към коридора. Видът му бе изплашен. Спейд мрачно гледа известно време кръвта, която се стичаше от устата на Кайро, отстъпи назад и пусна гърлото му.

– Кой ли е? – прошепна момичето и пристъпи към Спейд.

Кайро зададе с поглед същия въпрос.

– Откъде да знам? – сърдито отвърна детективът.

Пак се позвъни, този път по-настоятелно.

– Пазете тишина! – нареди той, излезе от стаята и затвори след себе си.

Спейд запали лампата в коридора и отвори вратата. На прага стояха лейтенант Дънди и Том Полхос.

– Здравсти, Сам – поздрави Том. – Решихме, че едва ли вече си легнал.

Дънди кимна, без да каже нищо.

– Здравсти – добродушно откликна Спейд. – Страхотни часове си избирате за посещения. Какво има този път?

– Искаме да поговорим с теб, Спейд – тихо се обади Дънди.

– Говорете – подкани го детективът и препречи вратата. – Хайде, слушам ви.

– Трябва ли тук да провеждаме разговора? – пристъпи напред Том Полхос.

– Не мога да ви поканя вътре – каза Спейд с извинение в гласа, без обаче да помръдне.

Едрото лице на Том, наравно с това на Спейд, прие изражение на дружелюбно неодобрение, макар че в малките му хитри очи проблесна весела искрица.

– Какво ти става, Сам? – игриво побутна той детектива по гърдите.

Спейд се облегна на бутащата го ръка, ухили се с вълчата си усмивка и попита:

– Към сила ли ще прибегнеш, Том?

– О, я стига! – изръмжа полицаят и отдръпна ръката си.

Дънди стисна зъби и изсъска през тях:

– Пусни ни да влезем!

Устната на Спейд потръпна над кучешкия му зъб.

– Няма да влезете! – отсече той. – Е? Какво ще направите? Може би ще опитате насила? Или ще разговаряте тук, на прага? Или ще вървите по дяволите?

Том изстена.

– За теб самия е от полза да бъдеш по-услужлив, Спейд – все така през зъби изсъска Дънди. – Досега много неща ти се разминаваха, но това няма да продължи вечно.

– Попречете ми, щом можете – високомерно отвърна Спейд.

– Така и ще направя. – Дънди склочи ръце зад гърба си и вирна глава под носа на частния детектив. – Говори се, че си имал вземане-даване с жената на Арчър.

Спейд се засмя.

– Това ми звучи повече като твоя измишльотина.

– Твърдиш, че слухът не е верен, така ли?

– Абсолютна лъжа.

– Говори се също така – продължи Дънди, – че искала да се разведе, за да се събере с теб, но той и дума не давал да се издума. Има ли нещо вярно?

– Не.

– Дори се говори – настоя, без да трепне, полицаят, – че именно затова са му светили маслото.

Спейд като че ли се развесели.

– Престани с тези свински номера – порица го той. – Не е красиво да се опитваш да ми лепнеш повече от едно убийство. Първоначалната ти версия, че съм пречукал Тързби, задето е убил Майлс, отива но дяволите, ако ме обвиниш и в убийството на Майлс.

– Кога си ме чул да казвам, че си убивал някого? – учуди се Дънди. – Ти си този, който постоянно повдига въпроса. Но дори и да съм го казал – като нищо си можел да пречукаш и двамата. Не противоречи на логиката.

– Бъх, вярно. Утрепвам Майлс, за да свия жена му, а след това и Тързби, за да му припиша убийството на Майлс. Чудна система или поне ще стане чудна, ако пречукам още някого, за да му лепна убийството на Тързби. Според теб колко време трябва да продължа по този начин? Или възнамеряваш отсега нататък да ме държиш отговорен за всички убийства в Сан Франциско?

– О, я стига си се правил на палячо, Сам – намеси се Том. – Много

добре знаеш, че и на нас тази работа не ни доставя никакво удоволствие, но трябва да си гледаме службата.

– Надявам се да си намерите друго занимание, а не да ми се явявате всяка нощ по малките часове и да ми задавате купища тъпи въпроси.

– И да получаваме купища лъжливи отговори – натърти Дънди.

– Я по-спокойно! – предупреди го Спейд. Дънди го огледа от главата до петите, после впери поглед в очите му.

– Ако продължаваш да твърдиш, че между теб и жената на Арчър не е имало нищо, значи си лъжец и ти го заявявам направо! – изрече той.

Очичките на Том загледаха стреснато.

Преди да отговори, Спейд навлажни устни с език:

– Това ли е горещата следа, която те доведе тук в този неприличен час?

– Една от следите.

– А кои са останалите?

Дънди сви устни.

– Пусни ни да влезем!

И кимна многозначително към вратата, препречена от Спейд.

Спейд се намръщи и поклати отрицателно глава. Устата на Дънди се изви в мрачна, доволна усмивка.

– Това не е току-така! – обърна се той към Том.

Том взе да пристъпва от крак на крак, без да смее да погледне в очите нито колегата си, нито Спейд.

– Знае ли човек – промърмори той неопределено.

– Какви са тези гатанки? – не се стърпя Спейд.

– Добре, Спейд, тръгваме си – закопча Дънди палтото си. – Може и да имаш право да ни гониш. Но помисли добре.

– Дадено – широко се усмихна частният детектив. – Радвам се да ви видя по всяко време, лейтенанте, и когато не съм зает, ще ви пусна да влезете.

Откъм дневната на Спейд се дочу писък:

– Помощ! Помощ! Полиция! Помощ!

Гласът – висок, тънък и писклив – беше на Джоуел Кайро.

Лейтенант Дънди, който тъкмо бе обърнал гръб на Спейд, се извъртя кръгом и заяви решително:

– Този път вече ще влезем!

До ушите на тримата долетя шумът от кратко боричкане, удар и приглушен вик.

Лицето на Спейд се сгърчи в кисела усмивка.

– Да, няма как – съгласи се той и им стори място да минат.

Сетне затвори вратата и ги последва в стаята.

ВРЕЛИ-НЕКИПЕЛИ

Бриджид О'Шонеси се беше свила в креслото до масата. Ръцете ѝ закриваха лицето, коленете ѝ бяха придърпани нагоре и опираха в брадичката ѝ. Очите ѝ бяха широко разтворени, уплашени.

Над нея се бе надвесил Джоуел Кайро и държеше пистолета, който Спейд бе избил от ръката му. С другата ръка притискаше челото си. През пръстите му се процеждаше кръв и се стичаше по очите му. От разбитата устна течеше по-тънка струйка и се разделяше върху брадата му на три лъкатушещи ивици.

Кайро не обърна никакво внимание на полицаите. Яростният му поглед не се откъсваше от сгушеното пред него момиче. Устните му мърдаха конвулсивно, без да издават никакъв членоразделен звук.

Дънди, който пръв нахълта в стаята, веднага се приближи до него, с ръка, пъхната под палтото, сграбчи го за китката и изръмжа:

– Какви са тези номера?

Кайро свали окървавената си ръка и я размаха под носа на лейтенанта. На челото му зейна седем–осем сантиметрова рана с неравни краища.

– Вижте какво ми направи тая! – изкрещя той. – Вижте!

Момичето свали крака на пода и отмести уморен поглед от Дънди, стиснал все така здраво ръката на Кайро, към Том Полхос, застанал най-отзад, сетне към Спейд, облегнал се на рамката на вратата. Лицето на последния бе невъзмутимо. Когато погледите им се срещнаха, в жълтосивите му очи за миг проблесна злобна насмешка, но после отново станаха безизразни.

– Вие ли го подредихте така? – обърна се Дънди към момичето и посочи сцепеното чело на Кайро.

Бриджид отново погледна Спейд, който с нищо не показа, че е разбрал молбата в очите ѝ. Стоеше все така облегнат на рамката на вратата и разглеждаше присъстващите с вежливото безразличие на случаен зрител.

Тя прехвърли погледа си върху Дънди. Очите ѝ бяха широки, тъмни, разтревожени.

– Нямах друг избор – произнесе с нисък, хълцащ глас. – Бях насаме с него, когато се нахвърли отгоре ми. Не можах... опитах се да го отблъсна... не можах да стрелям по него, нямах сили...

– Ах ти, лъжкия такава! – разкрещя се Кайро и безуспешно се опита да изтръгне ръката с пистолета от здравата хватка на Дънди. – Долна мръсна лъжкия! – Той се извъртя с лице към лейтенанта. – Всичко това са лъжи! Дойдох тук с най-добри намерения, а те и двамата ме нападнаха. Когато дойдохте и той излезе да разговаря с вас, тя ме заплаши с пистолета и заяви, че след като си отидете, ще ме убият. Тогава се развиха за помощ, за да не си тръгнете и да ме оставите, а тя ме удари с пистолета.

– Я ми дайте това – рече Дънди и му отне оръжието. – А сега да се разберем. За какво сте дошли тук?

– Той ме повика – извърна Кайро глава и изгледа подигравателно Спейд. – Обади ми се по телефона и ме покани да дойда.

Спейд премигна сънливо, без да каже дума.

– А защо ви извика? – продължи Дънди.

Преди да отговори, Кайро попи кръвта от челото и брадичката си с копринена носна кърпа на люлякови райета. Междувременно възмущението му частично се измести от чувство за предпазливост.

– Ами... каза ми... че искали да ме видят. Не знам в каква връзка.

Том Полхос се наведе над кърпичката, вдъхна аромата на френски одекolon, изпълнил въздуха, обърна се към Спейд и го изгледа с въпросителна усмивка. Спейд му намигна и взе да си свива цигара.

– И после какво стана? – разпитваше Дънди.

– После двамата се нахвърлиха отгоре ми. Тя първа ме удари, сетне той ме хвана за врата – за малко да ме задуши – и измъкна пистолета от джоба ми. Не знам какво още щяха да ми сторят, ако не бяхте пристигнали. Допускам, че щяха да ме убият. Когато позвънихте, той отиде да ви отвори, а нея остави да ме варди с пистолета в ръка.

Бриджид О'Шонеси скочи от креслото.

– Защо не го накарате да каже истината? – възкликна тя и силно удари Кайро по бузата.

Левантинецът се разкрещя истерично. Дънди бутна момичето обратно в креслото и изръмжа:

– Без номера!

Спейд запали цигарата, изпусна дим, усмихна се на Том и му рече:

– Много е необуздана.

– Ъхъ – съгласи се Том.

Дънди се озъби на момичето:

– Та каква ви се иска да бъде истината?

– Не такава, каквато той твърди! Не е казал нито една вярна дума! –

И като се обърна към Спейд, потърси подкрепа: – Нали така?

– Че аз откъде да знам? – учуди се той. – Бях в кухнята и пържих яйца.

Тя сбърчи чело и го загледа със замъглени от изненада очи. Том се усмихна отегчен. Дънди продължи да гледа злобно момичето и попита, без да обърне внимание на думите на Спейд:

– Щом като не говори истината, защо тогава той викаше за помощ, а не вие?

– Ами уплаши се до смърт, след като го ударих – обясни тя и изглежда презрително левантинеца.

Лицето му пламна – там, където не бе оплескано с кръв – и той възкликна:

– Фу! Нова лъжа!

Тя го ритна и остро токаче на синята ѝ обувка се заби в крака му малко под коляното. Дънди го издърпа от обсега ѝ, а Том се приближи до нея и изръмжа:

– Дръж се прилично, момиче! Така не може!

– Тогава го накарайте да каже истината! – предизвикателно настоя тя.

– Ще го накараме – обеща Том. – Само без груби номера!

Дънди погледна Спейд със зелените си очи – зорки, умни и доволни – и рече на подчинения си:

– Е, Том, струва ми се, че е най-добре да ги приберем и тримата.

Том кимна мрачно.

Спейд отлепи гръб от рамката на вратата и тръгна към средата на стаята, като пусна мимоходом цигарата си в пепелника на масата. Усмивката и държането му бяха дружелюбни, спокойни.

– Какво сте се разбързали – подхвърли. – Всичко може лесно да се обясни.

– Не се и съмнявам – изпръхтя насмешливо Дънди. Спейд се поклонил леко на момичето.

– Мис О'Шонеси, позволете да ви представя лейтенант Дънди и сержант Полхос. – Сетне се поклати по същия начин на Дънди. – Мис О'Шонеси е моя служителка.

– Не е вярно! Тя... – възмутено започна Кайро.

Спейд го прекъсна с висок, но все така любезен глас:

– Съвсем отскоро работи при мен – едва от вчера. А това е мистър Джоуел Кайро, приятел – или поне познат – на Тързби. Дойде днес следобед при мен и се опита да ме наеме да издира нещо, което се

предполага, че е било у Тързби в момента на убийството. Цялата работа ми се стори съмнителна и аз отказах да се захвана с нея. Тогава той ме заплаши с пистолет – но това впрочем е без значение, освен ако не вземем да се обвиняваме един друг официално. Та както и да е – след като обсъдих въпроса е мис О'Шонеси, реших, че може би ще успее да измъкна от него нещо във връзка с убийствата на Майлс и Тързби. Затова по поканих да дойде. Може малко грубо да сме му задавали въпросите, но недотам, че да вика за помощ. Още повече, че ми се наложи за втори път да му отнемам пистолета.

Докато той говореше, в очите на Кайро взе да се промъква тревога. Те заиграха нагоре-надолу, фокусът им се местеше неспокойно от пода към невзмутимото лице на детектива.

Дънди се изправи пред Кайро и го попита рязко:

– Е, какво ще кажете?

Левантинецът мълча близо минута, вперил поглед в гърдите на лейтенанта. Когато вдигна очи, те бяха смутени и предпазливи.

– Не знам какво да кажа – промърмори. Смущението му беше искрено.

– Ами опитайте с фактите – подсказа му Дънди.

– Фактите ли? – Очите на Кайро зашаваха, макар да не се отместиха от лицето на лейтенанта. – А кое ми гарантира, че ще повярвате на фактите?

– Стига сте печелили време. Достатъчно е да направите официално оплакване, че са ви били. Нашият служител, при когото се заверяват оплакванията, ще повярва поне дотолкова, че да издаде заповед за задържането им и да ги хвърли в пандиза.

– Хайде, Кайро, давай – насърчи го с весел глас Спейд. – Ощастливи нашия лейтенант. Кажу ми, че ще го направиш, след което пък ние ще подадем оплакване срещу теб, и той ще ни пипне и тримата.

Кайро се изкашля, огледа притеснено стаята, без да срещне очите на никой от присъстващите. Дънди изпръхтя силно и нареди:

– Хайде, вземете си шапките.

Очите на Кайро, разтревожени и питащи, срещнаха подигравателния поглед на Спейд. Спейд му намигна и се отпусна върху тапицираната странична облегалка на люлеещия се стол.

– Е, момчета и момичета – усмихна се той широко на левантинеца и момичето. – Голям успех пожънахме.

Навъсеното, ъгловато лице на Дънди леко почервенея.

– Вземете си шапките – повтори той със заповеден тон.

Спейд прехвърли широката си усмивка върху лейтенанта, настани се още по-удобно върху облегалката и попита лениво:

– Не се ли усещате, като ви будалкат?

Лицето на Том Полхос се зачерви и лъсна от пот. Дънди, все така пламнал, със сковани черти, произнесе само с устни:

– Не, не се усещам, но този въпрос ще почака, докато стигнем управлението.

Спейд стана и пхна ръце в джобовете на панталона си. Стоеше много изправен, за да може да гледа лейтенанта от горе на долу. Усмивката му целеше да дразни, а цялата му стойка изразяваше пълна самоувереност.

– Е, хайде, Дънди, арестувай ни – предизвика го той. – А ние ще ти се изсмеем от първите страници на всички вестници в Сан Франциско. Много добре знаеш, че никой от нас няма да подаде оплакване срещу другия. Я ела на себе си. Досега те будалкахме. Като се позвъни на вратата, казах на мис О'Шонеси и на Кайро: „Пак са онези досадни ченгета. Започват да ми лаят по нервите. Дайте да им изиграем един номер. Щом чуете, че си тръгват, някой от вас да започне да вика за помощ и ще се позабавляваме, докато им дойде умът в главата.“ Пък и...

Бриджид О'Шонеси се наведе напред, както си седеше, и избухна в истеричен смях. Кайро се стресна и се усмихна. В усмивката му нямаше живот, но той я закрепил върху лицето си.

– Престани, Сам – ядосано изръмжа Том.

Спейд се засмя.

– Точно така беше. Ние...

– А спуканата глава и разкъравената уста? – презрително попита Дънди. – Откъде са се появили?

– Ами попитай него – предложи Спейд. – Може да се е порязал, като се е бръснал сутринта.

Кайро заговори бързо, преди да са го попитали, а мускулите на лицето му потръпваха от напрежението да задържи усмивката:

– Паднах. Намерението ни беше, като отворите вратата, да се прес-торим, че се боричкаме за пистолета, само че аз паднах. Препъгнах се в килима и паднах, като се преструвахме, че се бием.

– Врели-некипели – рече Дънди.

– Така беше, Дънди, ако щеш, вярвай – намеси се Спейд. – Важното е, че това е нашата версия и ще се придържахме към нея. Вестниците ще я отпечатат – независимо дали вярваш – и не се знае на кое ще се смеят повече хората и кой ще се смее последен. Е, как смяташ да постъпиш?

Не е забранено да будалкаш ченгета. Нямаш за какво да се заядеш с който и да е от нас. Всичко, което ти разказахме, влизаше в шегата. Е, какво смяташ да правиш?

Дънди му обърна гръб и сграбчи Кайро за раменете.

– Няма да ми се измъкнеш така лесно – изръмжа той и раздруса левантинеца. – Щом си викал за помощ, сега ще ти помагаме.

– Не, сър – запелтечи Кайро. – Само се пошегувахме. Той ни каза, че сте му приятели и разбирате от шега.

Спейд се изсмя. Дънди грубо извъртя Кайро, като този път го държеше за китката.

– Ще дойдеш с мен въпреки това – за притежаване на огнестрелно оръжие. А вие двамата ще го придружите, за да видим кой ще се смее последен.

Разтревожените очи на Кайро се стрелнаха встрани и се спряха върху лицето на Спейд.

– Не ставай глупак, Дънди – рече частният детектив. – Пищовът влизаше в номера. От моите е. – Той се засмя. – Жалко, че калибърът му е само трийсет и две, иначе сигурно щеше да откриеш, че с него са били застреляни Тързби и Майлс.

Дънди пусна Кайро, завъртя се на тока на обувката си и фрасна с десния си юмрук Спейд по брадичката. Бриджид О'Шонеси изпищя.

Усмивката на Спейд угасна в момента на удара, но веднага след това се появи отново, този път придружена от някаква замечтаност. Леко отстъпи назад, за да застане по-здраво на крака, а полегатите му месести рамене се размърдаха под сакото. Преди още да замахне, Том Полхос се вклини между двамата, с лице към Спейд, препречи му пътя с варело-подобното си шкембе и го сграбчи за ръцете.

– За бога, недей!

Спейд остана неподвижен известно време, после мускулите му се отпуснаха.

– В такъв случай веднага го разкарай оттук! Усмивката се бе стопила и сега лицето му бе навъсено и бледо.

Все така хванал ръцете на Спейд, Том извърна глава и погледна Дънди през рамо. Малките му очи бяха изпълнени с укор.

Лейтенантът стискаше юмурици, здраво стъпил на леко разкрячени-те си крака, а опърничавият израз на лицето му бе претърпял изменение в резултат на ивиците бяло, което се показваше между зелените ириса и горните клепачи.

– Вземи им имената и адресите – нареди той. Том хвърли поглед

към Кайро, който побърза да каже:

– Джоуел Кайро, хотел „Белведере“.

Спейд се обади, преди Том да успее да попита момичето:

– Винаги можете да се свържете с мис О'Шонеси чрез мен.

Том погледна Дънди. Лейтенантът изръмжа:

– Вземи й адреса!

– Адресът ѝ е моята кантора – рече Спейд.

Дънди направи крачка напред и застана пред момичето.

– Къде живеете? Спейд се обърна към Том:

– Веднага го разкарай! Писна ми от него!

Том се вгледа в очите на Спейд – пронизващи и блестящи – и промърмори:

– Спокойно, Сам. – Закопча палтото си и се обърна към Дънди с престорено небрежен тон: – Хайде, нали свършихме?

И се запъти към вратата.

Злобно озъбеният Дънди не можа да прикрие колебанието си.

Неочаквано и Кайро се насочи към вратата.

– Аз също си тръгвам, ако мистър Спейд бъде така любезен да ми подаде шапката и палтото.

– Защо се разбързахте? – попита Спейд.

– Уж всичко беше на шега, а ви е страх да останете насаме с тях – сърдито се обади Дънди.

– Ни най-малко – отвърна левантинецът неспокойно, без да гледа никого. – Само, че стана късно и... трябва да си ходя. Ще си тръгна с вас, ако нямате нищо против.

Дънди ски устни, но не каза нищо. Зелените му очи блеснаха.

Спейд отиде до дрешника в коридора и се върна с шапката и палтото на Кайро. Лицето му не изразяваше нищо. Гласът му също не изразяваше нищо, докато помагаше на левантинца да се облече.

– Кажи му да остави пищова – обърна се към Том.

Дънди извади пистолета на Кайро от джоба на палтото си и го остави върху масата. Излезе пръв, следван по петите от Кайро. Том спря за миг пред Спейд и промърмори:

– Дано знаеш какво вършиш.

След като не получи отговор, въздъхна и последва другите двама. Детективът ги изпрати до коридора, където изчака Том да затвори външната врата.

БРИДЖИД

Спейд се върна в стаята, седна на ръба на дивана, облегна лакти на коленете си, подпря бузи в шепа и се втренчи в пода, без да обръща внимание на момичето, което му се усмихваше вяло от люлеещия се стол. Гледаше мрачно. Бръчките между веждите се бяха задълбочили. Ноздрите му шаваха в такт с дишането.

Когато стана ясно, че няма да я погледне, Бриджид престана да се усмихва и го загледа с растящо безпокойство.

Внезапно лицето му се наля с кръв и той заговори яростно, с рязък, гърлен глас. Стиснал вбесеното си лице в ръце, вперил разярен поглед в пода, той руга Дънди цели пет минути без пауза, по най-неприличен, сквернословел начин, като от време на време дори се повтаряше.

Сетне вдигна глава, погледна момичето, ухили се виновно и рече:

– Детински ли се държа? Знам, но как мразя да ме удрят, без да мога да си го върна! – Докосна внимателно брадичката си. – Не че ударът му беше кой знае какво. – Засмя се и се отпусна назад върху дивана, с кръстосани крака. – Ниска цена за победата. – Веждите му се свъсиха за миг. – Но ще го запомня!

Момичето пак се усмихна, стана от стола и седна до него.

– Вие сте най-безразсъдният човек, когото съм виждала. Винаги ли се държите така своеволно?

– Че нали го оставих да ме цапардоса?

– Да, но той е полицейски служител.

– Не е там работата – обясни Спейд. – Грешката му беше, че си изтърва нервите. Ако му го бях върнал, тогава той щеше да кара докрай. Щеше да ни заведе в участъка, за да повторим там идиотската си версия. – Той я погледна замислено и попита: – Какво му стори на Кайро?

– Нищо – изчерви се тя. – Опитях се да го стресна, за да стои мирен, докато онези си отидат, но той или много се уплаши, или се развика ей така, напук.

– След което го фрасна с пишова?

– Нямахме как. Той се нахвърли отгоре ми.

– Не знаеш какво вършиш. – Усмивката не можа да прикрие раздразнението му. – Вече ти казах: опитваш се да налучкаш или караш на гол късмет.

– Много съжалявам, Сам – рече Бриджид, а лицето и гласът ѝ

вибрираха от разкаяние.

– Как няма да съжаляваш! – Спейд извади от джоба си тютюн и хартия и взе да си свива цигара. – След като най-сетне проведе тъй желания разговор с Кайро, можеш да поговориш и с мен.

Тя поднесе пръст към устата си и зарея празен поглед из стаята. Сетне присви очи и ги премести за миг върху Спейд. Той задълбочено си свиваше цигара.

– Ах, да... разбира се...

Свали пръст от устата си, разглади диплите на синята си рокля върху коленете и ги загледа навъсено. Спейд облиза цигарата, за да я залепа, и попита:

– Е?

След което затърси запалка.

– Да, ама... – Тя млъкна, сякаш много грижливо си подбираше думите. – Всъщност нямах време да довърша разговора с него. – Престана да се мръщи на коленете си и вдигна към Спейд ясни, искрени очи. – Тъкмо започнахме, и вие ни прекъснахте.

Спейд запали цигарата и през смях изкара дима от устата си.

– Да не би да искаш да му се обадя и да го поканя да се върне?

Тя поклати глава, без да се усмихне. Очите ѝ под клепачите се движеха наляво-надясно, за да държат на фокус частния детектив. Спейд я прегърна през рамо, а тя се облегна, за да може той да обхване удобно закръглената ѝ гола ръка.

– Е, хайде, слушам – подкани я той.

Тя извърна глава, за да му се усмихне закачливо-дръзко, и попита:

– За целта трябва ли да ме прегръщаш?

– Не – отдръпна Спейд ръката си и я отпусна върху дивана зад нея.

– Човек никога не знае какво ще направиш в следващия момент – промърмори момичето.

Той кимна и настоя дружелюбно:

– Хайде, слушам.

– Божичко, виж колко е часът! – възкликна тя и посочи будилника, кацнал върху някаква книга и сочещ с недодяланите си стрелки три без десет.

– Тъх, малко ли неща се случиха за една вечер!

– Но това е ужасно! Трябва да си ходя!

Тя скочи от дивана.

Спейд не помръдна, само поклати глава и рече:

– След като ми разкажеш всичко.

– Но виж часа! – възпротиви се тя. – За да ти разкажа всичко, ми трябва сума време.

– Време колкото искаш.

– Да не съм твоя пленничка? – попита весело.

– Пък и долу чака онова момче. Едва ли си е легнало вече.

Веселото ѝ настроение се стопи.

– Мислиш ли, че е още там?

– Няма да се учудя.

Тя потрепера.

– Не можеш ли да провериш?

– Мога, разбира се – ще слеза долу да хвърля едно око.

– Ох, много ще ти бъда... Нали ще го направиш?

Спейд се вгледа в обезпокоеното ѝ лице и стана от дивана.

– Разбира се. – Взе си шапката и палтото от дрешника. – След десет минути съм тук.

– И да внимаваш – помоли тя и го изпрати до външната врата.

– Ще внимавам – обеща Спейд и излезе.

Когато слезе долу, Поуст Стрийт беше съвсем безлюдна. Извървя една пряка в източна посока, прекоси улицата, върна се две преки назад по другия тротоар.

Пак пресече и стигна собствения си блок, без да е видял жива душа, ако не се брояха двамата автомеханици, които се трудеха над някаква кола в съседен гараж.

Като отвори вратата на апартамента си, Бриджид О'Шонеси го чакаше при чупката на коридора, стиснала пистолета на Кайро в отпускнатата си надолу ръка.

– Още е там – рече Спейд.

Тя прехапа долната си устна, бавно се обърна и влезе в стаята. Спейд я последва, хвърли шапката и палтото си на един стол и рече:

– Така, че сега ще имаме време да си поприказваме.

Влезе в кухнята. Беше сложил кафеварката на печката и тъкмо рожеше тънката френска франзела, когато тя се появи на прага. Застана там и го загледа с разтревожени очи. Пръстите на лявата ѝ ръка разсеяно поглаждаха дулото на пистолета, които все още стискаше в дясната.

– Покривката е ей там – посочи той с ножа до лапа в нишата за хранене.

Тя подреди масата, докато Спейд мажеше филиите е лебервурст и

правеше сандвичи със салам. Сетне сипа кафе, добави коняк от тумбестото шише и двамата седнаха един до друг на една от пейките. Тя постави пистолета на седалката до себе си.

– Можеш да говориш и с пълна уста – разреши ѝ той.

– Упорит си като магаре – нацупи се Бриджид и отхапа от сандвича.

– Да, а освен това съм шур и никоой никога не знае какво ще направя в следващия момент. Каква е тази птица – соколът, който ви е взел ума на всичките?

Тя задъвка хляб и салам, преглътна, впери поглед в малкия полумесяц, останал след отхапването, и попита:

– Ами ако не ти кажа? Ако не ти кажа нито дума за него? Какво ще направиш?

– Птицата ли имаш предвид?

– Не, всичко.

– Никак няма да ми е трудно да се досетя – ухили се той така, че и кътниците му се показаха – какво ще направя.

– Кажи де, какво? – прехвърли тя вниманието си от сандвича върху лицето му. – Интересно ми е да чуя.

Той само поклати глава. Подигравателна усмивка заля лицето ѝ.

– Нещо шуру и непредсказуемо?

– Възможно е. Но не виждам какво ще спечелиш, ако сега премълчиш. Така или иначе, малко по малко всичко излиза на бял свят. Много неща все още не са ми известни, но и доста научих, за голяма част се досещам и ако имам още един ден като днешния, ще знам дори повече от теб.

– Няма да се учудя, ако вече знаеш всичко – промърмори Бриджид, загледана отново в сандвича си, вече без усмивка на лицето. – Така ми е омръзнала цялата тази история и толкова не ми се ще да я разправам... Няма ли... няма ли да е по-добре, ако наистина изчакаме да научиш всичко, както твърдиш, че можеш?

Спейд се засмя.

– Не знам. Сама прецени. Моят метод на работа е малко особен – хвърлям гаечен ключ в сърцето на работещата машина, – нали съм си шур, и сам не знам какво ще направя в следващия миг. Лично аз съм доволен от резултата, но трябва да си сигурен, че няма да те улучи някое от разхвърчалите се железата.

Тя размърда неспокойно рамене, но не каза нищо. Няколко минути се храниха мълчаливо – той лениво, тя – потънала в мислите си. Най-

сетне момичето прошепна:

– Ако искаш да знаеш истината – страх ме е от теб.

– Не е вярно.

– Вярно е – настоя все така шепнешком. – От двама мъже ме е страх, а тази вечер бях и с двамата.

– Разбирам защо се боиш от Кайро. Защото не можеш да го намоташ на малкия си кръст.

– А пък теб мога, така ли?

– Не по същия начин – ухили се Спейд.

Тя пламна. Взе си филийка хляб, намазана със сивкав лебервурст. Постави я върху чинията си. Сбръчка бялото си чело и рече:

– Както знаеш, това е статуетка – черна птица, гладка и лъскава, ястреб или сокол, ей толкова висока – вдигна ръка на трийсетина сантиметра от покривката.

– А защо ѝ се придава такова значение?

Преди да поклати глава, Бриджид отпи от кафето с коняка.

– Така и не ми казаха. Обещаха ми петстотин лири, ако им помогна да я отмъкнат. А Флойд ми каза, след като зарязахме Джо, че ще ми даде седемстотин и петдесет.

– Значи струва повече от седем хиляди и петстотин долара?

– О, много повече. Никога не са твърдели, че ще делят наполовина с мен. Само ме наеха да им помогна.

– Как да им помогнеш?

Тя отново поднесе чашата към устата си. Спейд запали цигара, без да отмести от лицето ѝ властните си сиво-жълти очи. Кафеничето на печката зад тях взе да изпуска пара и да блъбука.

– Да им помогна да го отнемем от човека, в когото беше – бавно отвърна тя, след като остави чашата си. – Един белогвардеец на име Кемидов.

– По какъв начин? – повтори Спейд.

– Това е без значение – възпротиви се тя. – Не е важно за теб, пък и – усмихна се нагло – не е твоя работа.

– В Истанбул ли стана всичко това?

Бриджид се поколеба, кимна и промърмори:

– На остров Мармара, в Мраморно море.

Той махна с цигарата си:

– Продължавай, какво стана по-нататък?

– Това е, друго няма. Всичко ти разказах. Обещаха ми петстотин лири, ако им помогна, аз си изпълних ангажимента и тогава разбрахме,

че Джо Кайро възнамерява да избяга със сокола и да ни остави с пръст в устата. Ние го изпреварихме. Но се оказа, че пак оставам с празни ръце, защото на Флойд и през ум не му минаваше да ми изплати обещаните седемстотин и петдесет лири. Още преди да дойдем тук, ми стана ясно. Каза, че ще отидем в Ню Йорк, където ще продаде птицата и ще ми изплати моя дял, но виждах, че ме лъже. – От възмущение очите й потъмняха и станаха почти лилави. – Затова се обърнах към теб за помощ – за да разберам у кого е соколят.

– И ако успееш да си го върнеш, тогава какво?

– Тогава щях да преговарям с господин Флойд Тързби.

Спейд й хвърли кос поглед.

– Нямаше да знаеш обаче на кого да я продадеш, за да вземеш повече, отколкото той би ти дал. Толкова, за колкото той е предполагал, че ще я продаде.

– Така е, прав си.

Спейд изгледа сърдито пепелта, която бе тръснал, без да иска, в чинията си.

– Защо е толкова ценна тази птица? Би трябвало да знаеш или поне да имаш някаква представа.

– Понятие си нямам.

Той прехвърли сърдития си поглед върху момичето.

– От какво е направена?

– От порцелан или някакъв черен камък. Не знам. Дори не съм я докосвала. Видях я само веднъж, съвсем за кратко. Флойд ми я показа, когато я задигнахме.

Спейд смачка цигарата в чинията си и отпи от кафето с коняка. От сърдития му израз нямаше и следа. Избърса уста в салфетката, хвърли я върху масата и подхвърли небрежно:

– Голяма си лъжкия.

Тя се изправи и застана до ръба на масата, като го гледаше отвисоко с тъмните си, засрамени очи. Лицето й бавно се изчервяваше.

– Лъжкия съм. Цял живот съм била лъжкия.

– Няма защо да се хвалиш. Само децата се хвалят с това. – Гласът му беше добродушен. Измъкна се от тясното пространство между масата и пейката. – Има ли поне нещо вярно в тези врели-некипели?

Тя наведе глава. Тъмните й мигли се навлажиха.

– Има – прошепна едва-едва.

– Колко?

– Не... не много.

Спейд я хвана за брадичката и повдигна главата ѝ. Изсмя се на влажните ѝ очи и рече:

– Цялата нощ е пред нас. Ще наля още коняк в прясното кафе и ще опитаме пак.

Клепките ѝ се отпуснаха.

– Толкова се уморих – проплака с треперлив глас. – И до гуша ми дойде от всичко – от самата мен, от лъжите, от усилието да ги измислям, да помня кое е лъжа и кое – истина. Направо ми иде...

Тя вдигна ръце към страните на Спейд, долепи разтворени устни до неговите, притисна се към тялото му.

Той я обгърна с ръце, мускулите издуха ръкавите на синята му риза, едната му ръка обхвана отзад главата ѝ, пръстите му се изгубиха в червеникавата ѝ коса, другата ръка започна да гали стройния ѝ гръб. Жълти пламъчета грейнаха в очите му.

КАНАПЕТО В „БЕЛВЕДЕРЕ“

Когато Спейд се събуди, новият ден бе запазил от нощта само лека синкава мъглявина. Мекото равномерно дишане на Бриджид О'Шонеси до него издаваше дълбокия ѝ сън. Той тихо се надигна от леглото, излезе от спалнята и затвори вратата. Облече се в банята. Сетне прегледа дрехите на момичето, извади от джоба на палтото му плосък месингов ключ и напусна апартамента.

Отиде в „Коронет“, като си отвори с ключа и долната врата, и вратата на апартамента. Ако някой го наблюдаваше, не би забелязал в държането му нищо потайно – влезе смело, без капка колебание. Ако някой се ослушваше, едва ли щеше да го чуе как се движи – той почти не вдигаше шум.

Вътре в апартамента запали всички лампи. Сетне го претърси от стена до стена. Очите и дебелиите му пръсти се движеха на пръв поглед без да бързат, без да се задържат на нещо, без суетене и без да се връщат повторно към вече провереното. Сантиметър по сантиметър, задълбочено, опитно, със сигурност. Всяко чекмедже, долап, кътче, кутия, чанта, куфар – заключени или не – бяха отворени, а съдържанието им бе подложено на щателен преглед от пръстите и очите. Всяка дреха бе опипана и проверена за издайнически издутини, а ушите се вслушваха да доловят шумолене на хартия. Свали завивките от леглото. Погледна под килимите и под всички мебели. Дръпна щорите, за да се увери, че нищо не е пхнато между пръчките им. Наведе се през прозорците да види дали няма нещо закачено от външната страна. Намушка с вилица пудрата и бурканчетата с крем за лице върху тоалетката. Шишетата поднесе към светлината. Прегледа чиниите, тенджерите, храната и всички опаковки. Изпразни кофата за боклук върху елин вестник. Отвори капака на казанчето в тоалетната, пусна водата и надникна вътре. Изследва металните решетки на каналите в банята – на ваната, умивалника и коритото за пране.

Не откри черната птица. Не откри нищо, което да има някаква връзка с нея. Единственият документ, който му попадна, бе написаната преди седмица квитанция за месечния наем на апартамента на името на Бриджид О'Шонеси. Единственото, което събуди интереса му дотолкова, че да спре за миг обиска, бе шепата скъпи бижута в хромирана кутия, която намери в заключеното чекмедже на тоалетката.

След огледа си направи кафе, изпи го и отвори прозореца на кухнята, като леко одраска дръжката с джобното си ножче. От него се излизаше на аварийната стълба. Остави прозореца отворен, взе си шапката и палтото от канапето в хола и напусна апартамента през входната врата.

На път за вкъщи се отби в една бакалия, току-що отворена от треперещ от студ дебел продавач с подпухнали очи, и купи портокали, яйца, хлебчета, масло и сметана.

Тихо влезе в апартамента си, но още преди да е затворил вратата, Бриджид извика:

– Кой е?

– Младият Спейд със закуската.

– Ох, че ме изплаши!

Вратата на спалнята, която бе оставил затворена, сега бе широко отворена. Момичето седеше на ръба на леглото и трепереше, а дясната му ръка бе пъхната под възглавницата.

Спейд остави покупките на кухненската маса и се върна в стаята. Седна на леглото до нея, целуна я по гладкото рамо и рече:

– Слязох да проверя дали онзи е още на поста си и да купя нещо за закуска.

– Долу ли е?

– Не.

Тя въздъхна и се облегна на ръката му.

– Като се събудих, теб те нямаше и в този миг чух, че някой влиза.

Изкарах си ума.

Спейд оправи косата ѝ с пръсти, вдигна я от челото и каза:

– Извинявай, ангелче. Мислех, че няма да се събудиш. Пистолетът през цялата нощ ли беше под възглавницата ти?

– Не, много добре знаеш, че го нямаше. Скорчих и го грабнах, когато се изплаших.

Докато тя се къпеше и обличаше, той приготви закуската и пъхна плоския месингов ключ обратно в джоба на палтото ѝ.

Бриджид излезе от банята, като си подсвиркуваше „А Куба“.

– Да оправя ли леглото? – попита.

– Няма да е зле. И без това яйцата трябва да се попържат още минута-две.

Когато тя се върна в кухнята, закуската беше сервирана на масата. Седнаха на същите места както вечерта и се нахвърлиха върху храната.

– Та да се върнем на въпроса за птицата – каза Спейд с пълна уста.

Бриджид остави вилицата си на масата и го погледна. Смръщи

вежди и присви устни.

– Как може точно тази сутрин да ме караш да говоря за това! – изрече тъжно и отхапа от хлебчето.

Когато двамата излязоха на улицата и прекосиха тротоара, за да се качат в чакащото такси, нямаше и помен от младежа, който беше следил Спейд. Таксито не бе проследено. Пред „Коронет“ не видяха нито вчерашния преследвач, нито някой да се шляе безцелно наоколо.

Бриджид не пожела Спейд да я изпрати до вратата.

– Не стига, че се прибирам по това време с вечерна рокля, ами и мъж да вода със себе си. Дано не срещна никого по стълбите.

– Ще вечеряме ли заедно?

– Да.

Целунаха се. Тя влезе в „Коронет“.

– Хотел „Белведере“ – рече той на шофьора.

Във фоайето зърна младежа, седнал на едно канапе, откъдето се виждаха асансьорите. Правеше се, че чете вестник.

На рецепцията Спейд бе осведомен, че Кайро не си е в стаята. Намръщи се и щипна долната си устна с два пръста. В очите му затанцуваха жълти точки светлина.

– Благодаря – рече тихо на служителя.

С бърза стъпка прекоси фоайето, отиде при канапето, от което се виждаха асансьорите, и седна на не повече от педя разстояние от младежа, който се преструваше, че чете вестник.

Младежът не вдигна поглед от четивото си. От близко се виждаше, че в никой случай няма повече от двайсет години. Чертите на лицето му бяха дребни, съразмерно с целия му ръст, и правилни. Кожата му беше много светла. Белотата на бузите му не бе помрачена нито от брада, пито от руменина. Дрехите му не бяха много нови и качеството им не беше нищо особено, но както самите те, така и начинът, по който ги носеше, бяха по мъжки спретнати.

– Къде е той? – небрежно попита Спейд, докато тръскаше тютюн в кафявата хартийка и я извиваше, за да го разпредели равномерно.

Момчето свали вестника и извърна глава с преднамерена забавеност, както прави човек, съдържаш естествения си порив. Погледна гърдите на Спейд с малките си лешникови очи изпод дълги извити мигли и попита с безцветен, уравновесен и студен глас, напълно в тон с младежкото му лице:

– Моля?

– Къде е? – продължи Спейд, все така зает с цигарата.

– Кой?

– Левантинецът.

Лешниковият поглед се издигна от гърдите на Спейд до възела на червеникавата му връзка и там спря.

– Какво си въобразяваш, чичко? Или ме будалкаш?

– Като започна да те будалкам, ще те предупредя. – Спейд облиза ръба на цигарата и се усмихна на момчето. – Значи си от Ню Йорк.

Момчето премълча, без да откъсва поглед от вратовръзката на събседника си. Спейд кимна, като че бе получил положителен отговор. Момчето съзерцава вратовръзката му още известно време. Сетне вдигна вестника и прехвърли вниманието си върху него.

– Изчезвай – произнесе с крайчеца на устата си.

Спейд запали цигарата, облегна се удобно на канапето и подхвърли с добронамерена небрежност:

– Няма как, синко – ще трябва да разговаряш с мен. Друг избор просто нямаш, няма и да имаш. Можеш да предадеш думите ми на онзи.

Момчето светкавично остави вестника и се извърна към Спейд, като пак впери във вратовръзката му безизразните си лешникови очи. Малките му ръце лежаха с дланите надолу върху корема му.

– Ще си изпросиш нещо, ако продължаваш в същия дух – изсъска то. Гласът му беше равен, заплашителен. – Казах ти да изчезваш.

Спейд изчака да се отдалечат някакъв трътлест мъж с очила и тънкокрако русо момиче, след което се засмя и рече:

– Това може и да мине на Седмо Авеню в Ню Йорк, но тук не е италианският квартал. Сега си на моя територия. – Всмукна дълбоко цигарен дим и го издуха като дълго бледо облаче. – Е, къде е?

Момчето изрече нещо гърлено, първата част от което не е за черно на бяло, а втората гласеше „мамата“.

– За такива приказки може и без зъби да останеш – все така дружелюбно продължи Спейд, макар лицето му да се бе сковало. – Ако държиш да останеш тук, ще трябва да се научиш на добри обноски.

Момчето повтори фразата.

Спейд хвърли фасата си във високата каменна ваза до канапето, вдигна ръка и привлече вниманието на мъжа, който от няколко минути подпираше тезгяха на щанда за цигари. Мъжът кимна и се приближи. Беше на средна възраст, със среден ръст, облечен в спретнат тъмен костюм.

– Здравей, Сам – поздрави той.

– Здравей, Люк.

Ръкуваха се и Люк рече:

– Много съжалявам за Майлс.

– Да, не му провървя. – Спейд кимна към момчето до себе си. – Защо допускаш евтини гангстерчета във файето си? Пищовите им така издуват джобовете, че ще ги пръснат.

– Така ли? – Люк огледа момчето с лукавите си кафяви очи. Лицето му рязко бе променило израза си и сега беше като издялано от камък. – Какво търсиш тук?

Момчето стана. Спейд също. То изгледа двамата мъже, по-скоро вратовръзките им – първо едната, после другата. Връзката на Люк беше черна. Пред тях двамата изглеждаше като гимназист.

– Ако нищо не търсиш – продължи Люк, – тогава изчезвай и повече да не съм те видял.

– Ще ви запомня добре и двамата – рече момчето и напусна хотела.

Те го проследиха с очи. Спейд свали шапката си и избърса потно чело с носна кърпа.

– Каква е тази работа? – попита Люк.

– Представа си нямам. Просто го забелязах. Знаеш ли нещо за Джоуел Кайро – стая шестстотин трийсет и пета?

– А, оня ли? – ухили се многозначително детективът на хотела.

– Откога е тук?

– От четири дни. Днес е петият.

– Какво ще кажеш за него?

– Нищо не знам, Сам. Като изключим външния му вид, с друго не ми е направил лошо впечатление.

– Можеш ли да разбереш дали се е прибирал снощи?

– Ще опитам – обеща Люк и се отдалечи. Спейд седна на канапето да го изчака.

– Не – върна се Люк да докладва. – Не се е прибирал. Какво има?

– Нищо.

– Хайде де, кажи. Знаеш, че мога да си държа устата затворена, но ако нещо не е наред, трябва да сме в течение, за да си приберем парите.

– Работата е съвсем друга – увери го Спейд. – Дори, ако искаш да знаеш, той ми е клиент. Ако имаше нещо, щях да ти кажа.

– Разчитам на теб. Да го държа ли под око?

– Благодаря ти, Люк. Няма да навреди. В днешно време колкото повече знаеш за клиентите си, толкоз по-добре.

Часовникът над асансьора показваше единайсет и двайсет и една

минути, когато Джоуел Кайро влезе в хотела Челото му беше превързано. Дрехите му бяха измачкани и видът им показваше, че дълго време не ги е свалял от гърба си. Лицето му бе подпухнало, устата и клепачите – отпуснати.

Спейд го пресрещна на рецепцията.

– Добро утро – поздрави той, сякаш нищо не е било.

Умореното тяло на Кайро някак си се стегна, отпуснатите черти на лицето му се изопнаха.

– Добро утро – отвърна без възторг.

Настъпи кратко мълчание.

– Да отидем някъде, където да поговорим – предложи Спейд.

Кайро вирна брадичка.

– Моля да ме извините, но разговорите ни на четири очи винаги са завършвали така, че не изгарям от нетърпение да проведа още един. Съжалявам, че трябва да ви го кажа направо, но си е така.

– Снощи ли имате предвид? – Спейд махна нетърпеливо с двете си ръце едновременно. – Че какво друго можех да направя според вас? Мислех, че ви е пределно ясно. Ако се съдрпате с нея или допуснете тя да се съдрпа с вас, аз мога да застана само на нейна страна. Защото ние с вас не знаем къде е тази проклета птица. Само тя знае. Как ще се доберем до нея, ако не ѝ играем по свирката?

Кайро се поколеба, сетне рече със съмнение в гласа:

– Трябва да призная, че винаги имате поддръка някое смислено обяснение.

– А вие какво искате? – озъби се Спейд. – Да започна да заеквам? Елате да поговорим тук. – И той го поведе към канапето. Щом седнаха, попита: – Дънди закара ли ви в участъка?

– Да.

– Колко време ви обработваха?

– Допреди малко и изцяло против волята ми. – По лицето и в гласа на Кайро се четеше смесица от болка и негодувание. – Възнамерявам да отнеса въпроса до Гръцкото генерално консулство и да се обърна към адвокат.

– Отнесете го и ще видите какво ще си докарате. Изкопчиха ли нещо от вас?

Усмивката на Кайро излъчи самодоволство.

– Нищичко! Следвах политиката, която снощи предначертахте. – Усмивката му се стопи. – Макар че, да си призная, бих предпочел някоя по-разумна версия. Чувствувах се определено глупаво, като я повтарях.

Спейд се ухили подигравателно.

– Така е, но именно глупостта ѝ я прави чудесна. Сигурен ли сте, че нищо не сте им изплюли?

– Разчитайте на мен, мистър Спейд, думичка не им казах.

Спейд забарабани с пръсти по кожата на канапето.

– Дънди пак ще ви потърси. Нищо няма да се случи, ако продължавате да си държите устата затворена. И не се тревожете, че историята ни била глупава. Ако беше по-разумна, сега всички да сме в пандиза. – Той стана. – Щом цяла нощ сте били подложен на полицейския ураган, значи трябва да се наспите. Ще се видим по-късно.

Когато Спейд прекрачи прага на кантората си, Ефи Перин тъкмо осведомяваше някого по телефона, че още не е дошъл. Щом го чу да влиза, тя се извърна и беззвучно, само с устни рече:

– Айва. – Той поклати глава. – Да, ще му предам да ви се обади веднага щом се появи – каза Ефи и затвори. – Трети път звъни от сутринта – обърна се към Спейд.

Той изръмжа с досада.

Момичето посочи с очи вратата на неговия кабинет.

– Твоята мис О'Шонеси е тук. Чака от девет и нещо.

Спейд кимна, като че ли бе очаквал това, и попита:

– Нещо друго?

– Сержант Полхос се обади, но не каза какво да ти предам.

– Обади му се, ще говоря с него.

– Звъня и Г.

– Кой? – попита Спейд с блеснал поглед.

– Г. Така каза. – Позата ѝ на лична незаинтересованост беше безупречна. – Като чу, че те няма, рече: „Бихте ли му предали, като дойде, че Г. се е обадил да каже, че е получил съобщението и пак ще телефонира.“

Спейд премлясна с устни, сякаш опитваше нещо много вкусно.

– Благодаря ти, съкровище. Свържи ме сега с Том Полхос.

И влезе в кабинета си, като затвори внимателно вратата след себе си.

Бриджид О'Шонеси, облечена със същите дрехи както при първото си посещение, стана от стола до бюрото и с бързи крачки се приближи до него.

– Някой е тършувал из апартамента ми! – възкликна тя. – Всичко е обърнато с главата надолу!

Спейд не беше особено изненадан.

– Изчезнало ли е нещо?

– Не, не мисля. Не знам. Побоях се да остана и да проверя. Преобладавах се набързо и дойдох направо тук. Ах, сигурно си допуснал онова момче да те проследи.

Спейд поклати глава.

– Не, ангелче.

Той извади от джоба си ранното издание на вечерния вестник, отвори го и посочи една от колоните, озаглавена „Писъци прогонват крадеца“.

Някоя си Каролин Бийл, млада жена, живееща сама на Сътър Стрийт, била събудена в четири часа сутринта от стъпките на човек, който се движел из спалнята ѝ. Тя се разпищяла. Човекът избягал. Други две жени, живеещи сами в същата сграда, открили рано сутринта, че и техните апартаменти са били посетени. И от трите жени нищо не било откраднато.

– Там се отървах от него – поясни Спейд. Влязох в къщата и се шумгнах през задния вход. Затова и трите са сами жени. Търсил ме е из апартаментите, на чиито врати е имало женски имена, като е мислел, че може да си ти под друго име.

– Но нали цяла нощ дебнеше под твоя апартамент! – обори го тя.

Спейд сви рамене.

– Нямаме основания да предполагаме, че работи сам. А може да е отишъл на Сътър Стрийт, след като е разбрал, че ще останеш през нощта при мен. Вероятностите са много, но едно е сигурно – не ме е проследил до „Корнет“.

Тя се поуспокои.

– И все пак той или някой друг е разбрал къде живеея.

– Явно. – Спейд загледа намръщено обувките си. – Дали не е Кайро? – започна да разсъждава на глас. – Снощи не се е прибирал в хотела си, върна се едва преди няколко минути. Каза ми, че цяла нощ са го разпитвали в полицията. Питам се обаче дали е вярно. – Той отвори вратата и се обърна към Ефи: – Свърза ли се с Том?

– Няма го. Ще опитам пак след малко.

– Благодаря.

Спейд затвори и се върна при Бриджид. Тя го гледаше с премежен поглед.

– Значи тази сутрин си ходил при Джо?

– Да.

Момичето се поколеба, преди да попита:

– Защо?

– Защо ли? – усмихна се той. – Защото, любов моя единствена, ако ще различавам тази оплетена история, трябва да не изпускам няколкото свободни края, които държа. – Прегърна я през рамо и я отведе при въртящия се стол. Леко я целуна по върха на носа и я настани в стола, а самият той седна на ръба на бюрото. – А сега май ще трябва да ти намерим ново жилище.

Тя кимна енергично.

– Там вече няма да се върна.

Спейд забарабани по бюрото и направи замислена физиономия.

– Мисля, че знам какво ти трябва – рече след малко. – Почакай.

И като излезе от стаята, грижливо затвори вратата след себе си.

Ефи Перин посегна към телефона.

– Ще опитам пак.

– След малко – прекъсна я Спейд. – Женската ти интуиция продължава ли да твърди, че тя е мадона или нещо подобно?

Ефи го изгледа строго.

– Да, твърдо съм убедена, че в каквато и каша да се е забъркала, по природа е добро момиче. Ако това имаше предвид.

– Точно това имах предвид. А до каква степен си на нейна страна? Готова ли си да ѝ помогнеш?

– По какъв начин?

– Като я приютиш за ден-два.

– Вкъщи ли?

– Да. В нейния апартамент са влезли с взлом и са го претършували. За втори път през тази седмица. Ще бъде по-добре, ако не е сама. Много ще помогнеш, ако я прибереш при себе си.

Ефи се наведе напред и попита напрегнато:

– Животът ѝ в опасност ли е, Сам?

– Така мисля.

Момичето почеса с нокът устната си.

– Това би изкарало ума на майка ми. Ще трябва да я излъжа, че е свидетелка по дело, която искаш да покажеш в последния момент, или нещо от този род.

– Ти си сладур – похвали я Спейд. – Най-добре още сега я заведи у вас. А аз ще взема ключа от апартамента ѝ и ще донеса всичко, от което има нужда. Един момент. Не бива да ви видят да излизате заедно отгук. Върви си у дома. Вземи такси, но провери да не те следят. По всяка

вероятност няма да има никой по петите ти, но за всеки случай се увери в това. А аз ще я изпратя след малко с друго такси и също ще гледам да не я проследят.

ДЕБЕЛИЯТ

Когато Спейд се върна в кантората, след като изпрати Бриджид О'Шонеси у Ефи Перин, телефонът на бюрото звънесе. Той вдигна слушалката.

– Ало... Да, Спейд на телефона... Да, разбрах. Чаках да се обадите... Кой?... Мистър Гътман? А, да, разбира се... Още сега – колкото по-скоро, толкова по-добре... Двайсет стотака... Дадено. Да кажем, след четвърт час... Ясно.

Той приседна на ръба на бюрото до телефона и си сви цигара. Устата му очертаваше твърдо самодоволно „V“. Очите му, вперени в пръстите, които свиваха цигарата, горяха като въглини под сведените клепачи.

Вратата се отвори и в стаята влезе Айва Арчър.

– Здравей, мила – поздрави Спейд дружелюбно.

Лицето му също тъй внезапно бе придобило дружелюбно изражение.

– Ах, Сам, прости ми! Прости ми! – извика младата жена с пресекаващ глас. Застанала до самия праг, тя мачкаше в обличените си в ръкавици ръце траурна носна кърпичка, като в същото време се вирише в него с уплашени зачервени и подути очи. Той не помръдна от мястото си.

– Разбира се – рече. – Няма нищо. Забрави.

– Но, Сам! – стенеше тя. – Аз изпратих полицаите! Бях направо откачила от ревност и затова им се обадох по телефона и казах, че ако отидат при теб, ще научат нещо за убийството на Майлс.

– А защо си мислеше така?

– Не, Сам, не съм си го и помислила, но бях ужасно вбесена и исках да ти дам да разбереш.

– Доста неприятно се получи – рече Спейд, прегърна я през рамо и я придърпа към себе си. – Но всичко се оправи. Само ще те помоля повече да не ти хрумват такива налудничави идеи.

– Няма – обеща тя. – Никога вече. Но и ти снощи се държа ужасно. Беше студен, отчужден и искаше да се отървеш от мен, а аз бях дошла специално да те предупредя...

– За какво да ме предупредиш?

– За Фил. Той е научил... че си влюбен в мен, а Майлс му бил казал, че съм искала развод, макар че той самият така и не научи защо. И

Фил сега смята, че ние... че ти си убил брат му, защото не ми е давал развод, за да се оженим ние с теб. Каза, че е сигурен в това, а вчера е съобщил и в полицията.

– Колко мило – тихо произнесе Спейд. – А ти идваш да ме предупредиш и понеже съм зает, помагаш на този проклет Фил Арчър да забърка хубава каша!

– Много съжалявам – захленчи тя. – Знам, че никога няма да ми простиш. Но съжалявам, съжалявам, съжалявам!

– И има защо – съгласи се той. – При това не само заради мен, но и заради самата теб. Дънди да е бил у вас, откак Фил е надрънкарал глупостите си? Или някой друг от участъка?

– Не.

От страх разтвори широко очи и уста.

– Ще довтасат. Затова най-добре да не те сварват тук. Ти каза ли коя си, като се обади?

– О, не. Само рекох, че ако отидат веднага в апартамента ти, ще научат нещо за убийството, и затворих.

– Откъде телефонира?

– От дръгстора¹ до вас. Ох, Сам, миличък, аз...

Той я потупа по рамото и каза любезно:

– Тъп номер, няма що, но злото вече е сторено. Сега най-добре бързо да се прибереш у вас и да обмислиш какво ще кажеш на полицаите. Скоро ще те навестят. Може би ще е най-добре да отговаряш с „не“ на всички въпроси. – Той се намръщи на някаква своя мисъл. – Или по-добре иди първо при Сид Уайз. – И като свали ръка от рамото ѝ, извади от джоба си визитна картичка, написа на гърба три реда и я подаде на младата жена. – Можеш всичко да му кажеш. – Той се намръщи. – Или почти всичко. Къде беше през нощта, когато убиха Майлс?

– Вкъщи – отговори тя без колебание.

Той поклати глава и широко ѝ се усмихна.

– Вкъщи си бях – настоя Айва.

– Не е вярно, но нямам нищо против да го твърдиш. Така че иди при Сид. Кантората му е на другия ъгъл, в онази розовата къща, стая осемстотин двамайсет и седем.

Сините очи се втренчиха изпитателно в жълто-сивите.

– Защо мислиш, че не съм си била у дома? – попита бавно.

– Просто знам, че те нямаше.

1. Магазин за санитарни материали, лекарства, дребни стоки, закуски и пр. (ам.) – Б.е.р.

– Не е вярно, вкъщи си бях. – Устните ѝ се изкривиха, а от гняв очите ѝ потъмняха. – Ефи Перин ти е наговорила тези глупости – възмутено възкликна в следващия миг. – Видях я как ми оглежда дрехите и все души наоколо. Знаеш, че ме мрази, Сам. Защо вярваш на приказките ѝ, след като много добре ти е известно, че ще обърне света, за да ми навреди?

– Божичко, ама че сте и вие, жените! – въздъхна Спейд. – Погледна ръчния си часовник. – Трябва да изчезваш, съкровище. Закъснявам за една среща. Постъпи както знаеш, но аз на твоето място бих казал на Сид или истината, или нищо. Мисълта ми е: пропусни онова, което не ти се иска да му кажеш, но не съчинявай врели-некипели.

– Не съм те лъгала, Сам – запротестира тя.

– Ами, разправай ги на старата ми шапка – рече той и стана.

Айва се изправи на пръсти, за да доближи лице до неговото.

– Значи не ми вярваш? – прошепна едва чуто.

– Не ти вярвам.

– И няма да ми простиш за... за това, което направих?

– Простих ти, разбира се. – Спейд се наведе и я целуна по устата. – Всичко е наред. Хайде, тичай.

Тя го прегърна.

– Защо не дойдеш с мен при мистър Уайз?

– Не мога, пък и само ще ви преча. – Той я потупа по ръцете, свали ги от врата си и целуна лявата ѝ ръка между ръкавицата и ръкава. Сетне я хвана за раменете, обърна я с лице към вратата и леко я побутна на-там. – Изчезвай.

Момчето, с което Спейд бе разговарял във фойето на „Белведере“, отвори махагоновата врата на апартамент 12С на хотел „Александрия“ и застана на прага, без да пророни нито дума.

– Здравсти – любезно го поздрави Спейд.

То нищо не каза. Отмести се да му направи място да мине.

Спейд влезе в апартамент. Посрещна го един много дебел мъж с отпуснати тлъстини, издути розови бузи и устни и многобройни бръчки. Цялото му тяло представляваше всъщност огромно яйцеподобно шкембе, от което висяха конусовидни ръце и крака. Когато направи няколко крачки, за да пресрещне частния детектив, тлъстините му се надигнаха, затресоха се и сякаш щяха да се разхвърчат като сапунени мехурчета от върха на тръбичката, през която са ги издухали. Очичките му, които

изглеждаха още по-малки поради тлъстите подутини около тях, бяха черни и лъскави. Тънък пласт тъмни къдрици покриваше широкия му череп. Беше облечен с черно сако, скроено като редингот, с черна жилетка и официална черна вратовръзка с карфица с розова перла, сиви вълнени панталони на райета и лачени обувки. Гласът му беше гърлен, мъркаш.

– А, мистър Спейд – възкликна възторжено и протегна ръка, която приличаше на тлъста розова звезда.

Спейд я пое, усмихна се и рече:

– Много ми е приятно, мистър Гътман.

Без да пуска ръката на детектива, дебелият се извърна, застана до него, сложи другата си ръка на лакътя на Спейд и го поведе през зеленения килим към зеленото плюшено кресло, до което имаше масичка със сифон, чаши и бутилка „Джони Уокър“ върху поднос, кутия пури „Коронас дел Риц“, два вестника и една малка, съвсем обикновена кутийка от жълт стеатит.

Спейд се отпусна в зеленото кресло. Дебелият напълни две чаши с уиски и газирана вода от сифона. Момчето бе изчезнало. Вратите – по една на трите стени – бяха затворени. Четвъртата стена зад гърба на Спейд имаше два прозореца, които гледаха към Гиъри Стрийт.

– Добре започваме, сър – замърка дебелият, докато подаваше на Спейд една от чашите. – Винаги изпитвам недоверие към човек, който ми казва кога да спра да му наливам. Щом като внимава колко пие, значи не бива да му се доверяваш, когато е пил.

Спейд пое чашата усмихнат и леко се поклони над нея. Дебелият вдигна своята към светлината, идваща от прозореца. Кимна одобрително на мехурчетата, които изпускаше течността.

– Е, сър – рече. – Да прием за говоренето без заобикалки и за взаимното разбиране.

Отпиха и свалиха чашите от устните си. Дебелият погледна хитро детектива и попита:

– Умеете ли да си държите езика зад зъбите?

Спейд поклати глава.

– Не, обичам да плямпам.

– Все по-добре и по-добре! – зарадва се събеседникът му. – Нямам доверие на хора, които си държат езика зад зъбите. Такива проговорват в най-неподходящия момент и изгърсват точно каквото не бива. За да знаеш кога какво да кажеш, трябва да имаш богата практика. – Той се усмихна широко над чашата си. – Ще се спогодим, сър, сигурен съм в

това. – Постави чашата на масичката и поднесе към Спейд кутията „Коронас дел Риц“. – Пура, сър?

Спейд си взе една, подряза крайчето ѝ и я запали. Междувременно дебелият придърпа второ зелено плюшено кресло с лице към детектива и постави високия пепелник на удобно разстояние и от двамата. Сетне взе чашата си от масичката, извади пура от кутията и се отпусна в креслото. Крушовидните тлъстини престанаха да се друсат и вместо това се разплуха спокойно като желе. Той въздъхна от удоволствие.

– А сега, сър, да поговорим, ако желаете, но искам веднага да ви уведомя, че обичам да разговарям с човек, който обича да разговаря.

– Чудесно. За черната птица ли ще разговаряме!

Дебелият се разсмя и сланините му заподскачаха надолу-нагоре.

– За нея ли? – попита. – Ами добре. – Розовото му лице лъсна от радост. – Мой човек сте вие, сър, правени сме по един калъп. Никакви заобикалки, право в целта. „За черната птица ли ще разговаряме?“ Добре, за нея. Това ми харесва. Обичам да работя по този начин. На всяка цена ще разговаряме за черната птица, но преди това, сър, ще ви помоля да ми отговорите на един въпрос, макар да има вероятност той да се окаже излишен. Важното е обаче да няма недоразумения от самото начало. Вие мис О'Шонеси ли представяте?

Спейд издуха облак дим над главата на дебелия – като издължено, косо перо. Смръщи замислено вежди над пепелта, образувана в запаления край на пурата. Отговори бавно, като претегляше всяка дума:

– Не мога да отговоря нито с „да“, нито с „не“. Защото и двете не са сигурни. – Вдигна поглед към дебелия и спря да се мръщи. – Зависи.

– Зависи от...

Спейд поклати глава.

– Ако знаех от какво зависи, щях да отговоря.

Дебелият отпи от чашата си, преглътна и изказа предположение:

– Да не би да зависи от Джоел Кайро?

– Може би – веднага отвърна Спейд, но сякаш без да влага смисъл в тези думи. Отпи една глътка.

Дебелият се наведе напред, доколкото му позволи шкембето. Усмивката му беше мазна като мъркащия му глас:

– Добре ли ви разбирам, че въпросът се свежда до това, кого от двамата представяте?

– Би могло и така да се каже.

– Или единия, или другия, така ли?

– Не съм казал това.

Очичките на дебелия блеснаха. Гласът му спадна до гърлен шепот:

– Тогава кой е третият?

Спейд посочи с пурата гърдите си.

– Може да съм аз самият. Другият се облегна назад и цялото му тяло се отпусна. Издиша продължително въздух, явно доволен.

– Но това е чудесно, сър – измърка. – Чудесно. Обичам хората, които си казват направо, че знаят как да се грижат за себе си. Пък и не само аз ги харесвам. Ако някой ми каже, че не се интересува от собствените си интереси, нямам му доверие. Нямам му никакво доверие, защото е глупак, а глупаците постъпват в разрез със законите на природата.

Спейд изпусна дим. Лицето му изразяваше вежливо внимание.

– Ъхъ – каза. – А сега да поговорим за черната птица.

Дебелият се усмихна доброжелателно.

– Ами хайде. – Той присви очи, подпухналите тлъстини се събраха и на мястото на очите останаха две тъмни искрици. – Имате ли представа, мистър Спейд, колко пари могат да се получат за тази черна птица?

– Не.

Дебелият пак се наведе напред и постави набъбналата си розова ръка върху страничната облегалка на креслото на Спейд.

– Божичко, сър, ако ви кажа – ако ви кажа дори половината, – сигурно ще ме наречете лъжец.

Спейд се усмихна.

– Не. Дори и да си го помисля, пак няма да го кажа. Но за да не поемате този риск, просто ми кажете какво представлява, а аз сам ще си направя изчисленията.

Дебелият се засмя.

– Няма да можете, сър. Никой, който не е имал вземане-даване с такива вещи, не би могъл, а пък... – той направи многозначителна пауза – вещицата е уникална. – Крушовидните издутини се заблъскаха една о друга – той пак се смееше. После рязко прекрати смеха си. Месестите му устни останаха отворени така, както ги бе напуснало веселието. Втреничи в Спейд напрегнат поглед, който подсказваше, че страда от късогледство. – Нима не знаете какво представлява черната птица?

Спейд махна с пурата си.

– Ами какво да ви кажа – изрече небрежно. – Знам горе-долу как изглежда. Знам как я оценявате спрямо човешкия живот. Но не знам какво представлява.

– Тя не ви ли каза?

– Мис О'Шонеси ли?

– Да. Прелестно момиче, сър.

– Ъхъ. Не.

Очите на дебелия бяха като тъмни лъчи, скрити в засада зад пухкави розови телеса.

– Не може да не знае – промърмори почти нечленоразделно. Сетне додаде: – И Кайро ли не ви каза?

– Кайро е много потаен. Иска да я купи, без да ми каже нещо повече от онова, което вече знам.

Дебелият облиза устни.

– Колко ви предложи?

– Десет хиляди долара.

Последва презрителен смях.

– Десет хиляди, при това долари, моля ви, дори не английски лири! Ето какво представлява този грък. Хм. А вие какво му казахте?

– Казах му, че ако намеря птицата, очаквам да получа десетте хиляди.

– Ах, да, ако! Много точно сте се изразили, сър. – Челото на дебелия се загърчи в разплути бръчки. – Не може да не знаят – едва чуто промърмори и добави: – Всъщност, дали? Дали знаят какво представлява птицата, сър? Вие с какво впечатление останахте?

– Нищо не мога да ви кажа по този въпрос – призна Спейд. – Нямам кой знае какви впечатления. Кайро нито ми каза, че знае, нито, че не знае. Тя твърдеше, че няма представа, но за мен нямаше съмнение, че лъже.

– Съвсем правилно – рече дебелият, но си личеше, че мислите му са някъде далеч. Почеса се по главата. Намръщи се тъй напрегнато, че по челото му останаха червени бразди. Зашава в креслото, доколкото позволяваха размерите му и тези на креслото. Затвори очи, после внезапно ги разтвори – много широко – и каза: – А може и да не знаят. – Разплутото му розово лице бавно изгуби тревожното си изражение, след което – доста по-бързо – стана неизмеримо щастливо. – Ако не знаят... – извика и повтори: – Ако не знаят, то аз съм единственият човек в този прекрасен широк свят, който владее тайната!

Спейд опъна устни в натегната усмивка.

– Доволен съм, че съм дошъл, където трябва.

Събеседникът му също се усмихна, но някак разсеяно. Щастието се бе изпарило от лицето му, макар то да си остана усмихнато, и вместо него в очите му проблесна предпазливост. Физиономията му се превърна в недоверчива ухилена маска, издигната между мислите му и Спейд.

Очите му избегнаха погледа на частния детектив; после се прехвърлиха върху чашата до неговия лакът. Лицето му светна.

– За бога, сър, чашата ви е празна.

Стана, отиде при масичката и с много дрънчене на чаши и шишета сипа още по едно уиски.

Спейд не помръдна от мястото си, докато дебелият не му подаде питието с широк жест, лек поклон и веселото:

– Ех, сър, това лекарство никога не ще ви навреди!

Детективът стана, приближи се до разплутото туловище и вперил в очите му остър, блеснал поглед. Вдигна чаша. Гласът му беше предизвикателен, думите произнасяше натъртено:

– Да прием за говоренето без заобикалки и за взаимното разбиращелство.

Дебелият се закикоти и двамата пиха. После той седна, притисна чашата с две ръце към шкембето си и повдигна към Спейд усмихнато лице.

– Да, сър. Изненадващо е, но никак не е изключено и двамата да ня-мат представа какво представлява птицата или дори кой на този широк и хубав свят да не знае, освен вашия покорен слуга Каспър Гътман.

– Прекрасно. – Спейд стоеше разкрячен, с една ръка, пхнната в джоба на панталона, другата – хванала чашата. – След като ми кажете, само ние двамата ще знаем.

– Математически сте прав, сър – очичките на дебелия засвяткаха, – но... – Усмивката му стана по-широка. – Не съм напълно сигурен, че ще ви кажа.

– Не ставайте глупав – търпеливо произнесе Спейд. – Вие знаете какво представлява. Аз знам къде е. Затова именно сме се събрали.

– Къде е тогава, сър?

Спейд все едно, че не чу въпроса. Дебелият сви устни, повдигна вежди и леко наклони глава към лявото си рамо.

– Ето, виждате ли – меко произнесе той. – Искате да ви кажа какво-то знам, без вие да ми кажете къде е. Това трудно може да се нарече справедливо. Не, не – не мисля, че ще се разберем по този въпрос.

Лицето на Спейд се изопна и пребледня. Той заговори бързо с нисък, разгневен глас:

– Съветвам ви да размислите, и то незабавно. Казах на недоносчето ви, че ще трябва да разговаряте с мен, преди да е станало късно. А сега ви заявявам, че ако още днес не ми кажете всичко, ще бъде късно. Защо ми губите времето? Умрял съм за глупавата ви тайна! Господи! Много

добре знам какви съкровища се съдържат в държавната хазна, но каква полза имам лично аз от това? Мога да мина и без вашата помощ. Вървете по дяволите! Може би и вие щяхте да минете без мен, ако бяхте стояли настрана. Но сега вече е късно. Не и в Сан Франциско. Или ще изплюете камъчето, или ще изчезнете – при това още днес.

Той се обърна и вбесен, без да гледа какво прави, замери с чашата си масичката. Тя се удари в дървото, разби се на парчета и заля със съдържанието си и с лъскави натрошени стъкълца цялата ѝ повърхност и пола. Спейд, сляп и глух спрямо постъпката си, се извърна рязко с лице към дебелия мъж.

Съдбата на чашата не направи впечатление на последния, отколкото на самия Спейд. Със свити устни, повдигнати вежди и наклонена наляво глава, Гътман бе запазил благия израз на розовото си лице през цялото време, докато детективът произнасяше гневната си реч, и сега все още с нищо не го бе променил. Все така ядосай, Спейд продължи:

– И още нещо. Не желая...

Вратата вляво от него се откряна. Момчето, което му бе отворило, влезе в стаята, затвори след себе си, отпусна ръце плътно покрай бедрата си и погледна детектива. Очите му бяха широко разтворени, тъмни, с разширени зеници. Погледът му забърса Спейд от раменете до коленете, вдигна се пак нагоре и се спря на носната кърпичка, чието кафяво ръбче се подаваше от малкото джобче на кафявото му сако.

– И още нещо – повтори Спейд, като изпепеляваше момчето с поглед. – Докато вземате решението си, дръжте това недоносче далеч от мен. Ще го убия. Не мога да го понасям. Действува ми на нервите. Ще го убия, ако ми се изпреди още веднъж пред очите. Няма да му дам възможност да посегне към пищова си. Няма да му дам никакъв шанс. Просто ще го убия.

Устните на момчето се изкривиха в подобие на усмивка. То нито повдигна очи, нито проговори. Дебелият рече добродушно:

– Ах, сър, изглежда, имате буен характер.

– Характер ли? – Спейд се изсмя гръмогласно.

Отиде до стола, върху който беше оставил шапката си, взе я и я нахлупи на главата си. Вдигна дългата си ръка и насочи дебел показалец към шкембето на Гътман. Сърдитият му глас изпълни стаята:

– Добре премислете и изобщо му ударете голямо мислене. Давам ви срок до пет и половина. След това или сте в играта, или излизате от нея – завинаги. – Той отпусна ръка, озъби се на невъзмутимия дебелик, прехвърли злобната си гримаса върху момчето и тръгна към вратата.

Отвори я, но се обърна и повтори рязко: – Пет и половина – след това край!

Момчето, впило поглед в гърдите на Спейд, повтори думите, които бе произнесло във фоайето на „Белведере“. Гласът му не беше силен. Само ожесточен.

Детективът излезе и затръшна вратата.

ВЪРТЕЛЕЖКА

Спейд слезе с асансьора от етажa, където беше апартаментът на Гътман. Устните му бяха пресъхнали и грапави, а лицето – бледо и леко изпотено. Когато извади носна кърпа, за да се избърше, забеляза, че ръката му трепери. Тогава се усмихна широко и така високо каза „Пфу!“, че момчето, което караше асансьора, го погледна през рамо и попита:

– Моля, сър?

Тръгна по Гиъри Стрийт към хотел „Палас“, където обядва в ресторанта. Лицето му бе възвърнало нормалния си цвят, устните му бяха влажни. Яде като прегладнял, но без да бърза, след което се отправил към кантората на Сид Уайз.

Когато влезе, Уайз си хапеше ноктите и зяпаше през прозореца. Извади ръка от устата си, извъртя стола към Спейд и рече:

– Здравсти. Сядай.

Спейд придърпа друг стол към отрупаното с книжа бюро и седна.

– Идва ли мисис Арчър? – попита.

– Да. – В очите на Уайз проблеснаха едва доловими искрици. – Ще се жениш ли за дамата, Сами?

Спейд изсумтя раздразнено.

– Господи, пак ли започваш!

Бегла уморена усмивка опъна устните на адвокатa.

– Защото, ако не се ожениш, ще си имаш неприятности.

Спейд вдигна поглед от цигарата, която свиваше, и рече кисело:

– Искаш да кажеш, че ти ще си имаш неприятности. Нали си ми адвокат. Какво ти каза?

– За теб ли?

– За всичко, което трябва да знам.

Уайз провери пръсти през косата си и посипа раменете си с пърхут.

– Каза, че се опитала да получи развод от Майлс, за да може да...

– Всичко това ми е известно – прекъсна го Спейд. – Можеш да го пропуснеш. Мини направо към онова, което не знам.

– А аз откъде да знам.

– Престани да печелиш време, Сид. – Спейд поднесе запалката си към готовата цигара. – Какво ти каза относно нещата, които искаше да скрие от мен?

Уайз го изгледа с упрек.

– Виж какво, Сами, това не е...

Спейд вдигна очи към тавана и изстена:

– Господи, това е личният ми адвокат, който натрупа състояние на мой гръб, а аз трябва на колене да му се моля, за да ми каже една-две думи! – Свали поглед към Уайз. – Защо, по дяволите, мислиш, че я изпратих именно при теб?

Адвокатът направи уморена физиономия.

– Още един клиент като теб – захленчи той, – и съм направо за лудницата... или за затвора.

– Повечето твои клиенти ще ти правят компания. Каза ли ти къде е била през нощта, когато го убиха?

– Да.

– Къде?

– Следяла го е.

Спейд се изправи рязко и премигна.

– Божичко, тези жени! – извика той, изумен. Сетне се засмя, отпусна се и попита: – Е, и какво е видяла?

Уайз обаче поклати глава.

– Нищо особено. Вечерта, като се прибрал да вечеря, й казал, че имал среща в „Сейнт Марк“ с някакво момиче, и взел да я дразни, че това бил шансът й да получи доказателства за развода си. Отначало помислила, че цели само да я изкара от кожата. Знаел много добре, че...

– Семейната им история ми е известна – прекъсна го Спейд. – Можеш да ми я спестиш. Кажй направо какво е правила.

– Ще ти кажа, ако ме оставиш да говоря. След като излязъл, тя си помислила, че нищо чудно наистина да има среща. Познаваш го Майлс. Напълно в стила му би било да...

– Спести ми и стила на Майлс.

– Би трябвало всичко да ти спестя – ядоса се адвокатът. – Изкарала колата си от гаража и тръгнала към „Сейнт Марк“. Паркирала отсреща и зачакала вътре в колата. Видяла го да излиза от хотела по петите на мъж и младо момиче – явно ги следял. Същото момиче видяла снощи с теб. Тогавя разбрала, че всъщност е по работа и че я е будалкал. Сигурно е била разочарована и ужасно се е ядосала – така ми прозвуча, докато разказваше всичко това. Карала подир Майлс известно време, колкото да се увери, че наистина следи двойката, след което се отправила към твоя апартамент. Теб те нямало въщи.

– В колко часа станало това?

– Кога отишла у вас ли? Между девет и половина и десет – първия

път.

– Как така първия път?

– Ами така. Около половин час карала в кръг из квартала и после опитала още веднъж. Значи някъде около десет и половина. Все още те нямало, затова се спуснала до центъра и влязла в едно кино, да убие времето до полунощ, когато мислела, че вече ще си бъдеш у дома.

Спейд се намръщи.

– В десет и половина ли отишла на кино?

– Така твърди – киното на Пауъл Стрийт, което е отворено до един през нощта. Не искала да се прибере, за да не си бъде вкъщи, като се върне Майлс. Това, изглежда, го вбесявало, особено след полунощ. Останала в киното, докато го затворили. – Уайз произнасяше бавно думите и в очите му се появи насмешливо пламъче. – Дотогава вече била решила да не ходи у вас. Не била убедена, че ще ти бъде приятно, ако нахълта по такова време, без да се е обадила. Затова отишла в закусвалнята „Тейт“ на Елис Стрийт, хапнала и се прибрала у дома – самичка.

Адвокатът се облегна назад в стола си и зачака Спейд да каже нещо. Спейд попита с безизразно лице: – Вярваш ли й на приказките?

– А ти?

– Откъде да знам? И откъде да знам, че всичко това не сте го скалпили двамата с нея?

Уайз се усмихна.

– Ти май не си от доверчивите, а, Сами?

– Не особено. Е, и после какво? Майлс го нямало вкъщи. Трябва да е било поне два часът, няма начин. А той е бил мъртъв.

– Да, Майлс го нямало и това, изглежда, я изкарало от кожата – че не се е върнал, за да се ядоса, че нея още я няма. Затова пак изкарала колата и потеглила към вас.

– Пък аз не съм си бил вкъщи, а при трупа на Майлс. Божичко, каква въртележка! Е, и носле?

– Прибрала се вкъщи, мъжът й все така го нямало, а докато се събличала, пристигнал твоят човек да й съобщи, че Майлс е убит.

Спейд не проговори, сви си най-грижливо още една цигара и я запали. Чак тогава каза:

– Струва ми се, че е добре обмислено. Съвпада с повечето от известните факти. Ще хване вярa по всяка вероятност.

Пръстите на Уайз отново преминаха през косата му и поръсиха още пърхут по костюма. Той впи любопитен поглед в детектива и попита:

– Но ти самият не вярваш, така ли? Спейд извади цигарата от

устата си.

– Нито вярвам, нито не вярвам, Сид. Изобщо нищо не знам по въпроса, дявол да го вземе.

Кисела усмивка изкриви устните на адвоката. После сви уморено рамене и рече:

– Точно така – минавам във вражеския лагер. Защо не си наемеш честен адвокат, на който да имаш доверие?

– Защото той умря. – Спейд стана и се усмихна криво. – Взе да ставаш много докачлив. Не ми стига другото, ами и с теб сега да внимавам да не би – не дай боже – да те засегна с нещо. Какво толкоз стъпих накриво? Или може би забравих да ти се поклоня на влизане?

Сид Уайз се усмихна смутено.

– И ти си един кучи син, Сами.

Когато влезе в кантората си, Ефи Перин стоеше наред с стаята. Изгледа го с разтревожени кафяви очи и попита:

– Какво стана?

Лицето на Спейд се изопна.

– Какво има да става?

– Тя защо не дойде?

Той направи две широки крачки и я хвана за раменете.

– Ама не пристигна ли у вас? – изрева в уплашеното ѝ лице.

Ефи поклати глава.

– Чаках, чаках, никаква не се появи и понеже не можах да се свържа с теб по телефона, дойдох направо тук.

Спейд рязко свали ръце от раменете ѝ, пхна ги в джобовете на панталона си и рече:

– Ето ти още една въртележка.

Каза го с висок, сърдит глас и влезе енергично в кабинета си. След малко пак се появи.

– Обади се на майка ти – нареди. – Виж дали не е вече там.

Докато момичето говореше по телефона, той крачеше нагоре-надолу из стаята.

– Няма я – докладва Ефи. – Ти... ти с такси ли я изпрати?

Изсумтяването му вероятно означаваше „да“.

– А сигурен ли си... някой може да я е проследил.

Спейд спря да кръстосва стаята. Сложи ръце на хълбоците си и загледа ядосано момичето. Заговори с висок, яростен глас:

– Никой не я проследи! Ти за какъв ме имаш? За някакъв ученик? Преди да я кача в таксито, се уверих напълно, направих няколко кръга из квартала заедно с него, за да се презастраховам и след като слязох, самият аз я проследих още няколко преки, за да съм напълно сигурен.

– Да, ама...

– Ама не е пристигнала. Вече чух. Вярвам ти. Да не мислиш, че по-дозирам, че е у вас?

– Държането ти във всеки случай е на ученик! – възмути се Ефи.

От гърлото на Спейд излезе някакво гъргорене. Сетне тръгна към външната врата.

– Излизам и ще я намеря дори ако се наложи да прочистя канализацията – заяви той. – Да стоиш тук, докато се върна или докато ти се обади. И за бога, нека поне една работа свършим с теб като хората.

Излезе, измина половината път до асансьорите и се върна обратно. Ефи беше при бюрото си.

– И би трябвало да ме познаваш достатъчно добре, за да не се засягаш, като говоря така!

– Ако си въобразяваш, че ти обръщам някакво внимание, дълбоко се заблуждаваш. Само ме е яд, че поне две седмици няма да мога да облека вечерна рокля, горила такава! – кръстоса тя ръце и се пипна по раменете.

Той се усмихна смутено.

– За нищо не ме бива, съкровище. Сетне се поклонил с присилена вежливост и пак излезе.

Жълтите таксита бяха спрели до бордюра, на ъгловата стоянка.

– Къде е русият шофьор с червендалестото лице, който беше на смяна по обяд? – попита Спейд.

– С клиент – отвърна един от шофьорите.

– Ще се върне ли тук?

– Сигурно.

Втори шофьор кимна към източния край на улицата.

– Ей го, задава се.

Спейд застана до бордюра и зачака червендалестият да паркира и да излезе от колата. После се приближи до него.

– По обяд се качих при вас заедно с една дама. Тръгнахме по Стоктън Стрийт, носле по Сакраменто нагоре към Джоунс, където аз слязох.

– Ами да – рече червендалестият. – Спомням си.

– Казах ви да откарате дамата на един адрес на Девето Авеню. Обаче не сте я откарали. Какво стана?

Шофьорът потри буза с не особено чистата си ръка и погледна смутено Спейд.

– Ами... не знам как да ви кажа...

– Не се безпокойте – увери го детективът и му връчи една от визитните си картички. – Но ако искате всичко да бъде на чисто, да отидем при началника ви и той да разреши.

– Е, предполагам, че може. Закарах я до небостъргача „Фери“.

– Сама ли беше?

– Тъхъ. Разбира се.

– Преди това не се ли отбихте някъде?

– Не. Ето каква беше работата: след като ви оставихме, продължих по Сакраменто, но някъде при Поук Стрийт тя почука по разделителното стъкло и ми каза да спра, за да си купи вестник. Така че спрях на ъгъла и свирнах на едно вестникарче.

– Кой вестник си купи?

– „Зов“. Като подкарах пак по Сакраменто, тя отново почука, малко след като прекосихме Ван Нес и каза да я откарам до небостъргача „Фери“.

– Беше ли разтревожена или нещо такова?

– Не забелязах.

– А като я откарахте там?

– Ами тя ми плати и това беше.

– Някой чакаше ли я?

– Ако я е чакал, не съм видял.

– Накъде тръгна?

– Във „Фери“ ли? Не знам. Може би нагоре, а може и по стълбите.

– Носеше ли вестника със себе си?

– Да, докато ми плащаше, беше пъхнат под мишницата ѝ.

– С розовата страница ли беше обърнат навън или с бялата?

– Е, мистър, не си спомням такива подробности.

Спейд благодари на шофьора, подаде му сребърен долар и каза:

– Купете си цигари.

След като си набави един брой „Зов“, Спейд влезе във фоайето на сградата, където се помещаваше кантората му, за да го прегледа на завет.

Очите му пробягаха по заглавията на първа страница, после на втора и трета. За миг се спряха на ЗАПОДОЗРЯН ФАЛШИФИКАТОР на четвърта страница и още веднъж на МЛАДЕЖ ОТ МАСАЧУЗЕТС ПРОСТРЕЛЯН С ПИСТОЛЕТ на пета. Шеста и седма страница не представляваха за него никакъв интерес. На осма прочете заглавието ТРИ МОМЧЕТА ОТ САН ФРАНЦИСКО АРЕСТУВАНИ СЛЕД ПРЕСТРЕЛКА С ПОЛИЦИЯТА. ЗАПОДОЗРЕНИ В ГРАБЕЖ. По-нататък до трийсет и пета страница нищо не привлече вниманието му. Тя съдържаше прогнози за времето, търговски, финансови и други обяви, съобщения за разводи, раждания, женитби и кончини. Прочете списъка на починалите, премина на трийсет и шеста и трийсет и седма – финансови вести, не откри нищо интересно и на последната, трийсет и осма страница, въздъхна, сгъна вестника, пхна го в джоба си и сви цигара.

Около пет минути стоя прав във фоайето и пуши, загледан навъсено в празното пространство. Сетне тръгна по Стоктън Стрийт, махна на едно такси и отпътува към „Коронет“.

Външната врата и вратата на апартамента на Бриджид О'Шонеси отворих ключа, който тя му беше дала. Синята рокля от предишната нощ бе метната небрежно върху леглото. Сините чорапи и обувките се търкаляха на пода на спалнята. Многоцветната кутия в чекмеджето на нощното шкафче, където държеше бижутата си, зееше празна върху тоалетката. Спейд се намръщи, като я видя, облиза устни, обиколи бавно стаите, без да докосва нищо, напусна „Коронет“ и пак тръгна към кантората си.

Долу на входа се сблъска с момчето, което бе оставил в апартамента на Гътман. То му препречи пътя:

– Ела. Иска да те види.

Беше пхнало ръце в джобовете на палтото си. Те изглеждаха позидути, отколкото биха ги издули две голи ръце.

Спейд се усмихна широко и подхвърли насмешливо:

– Не допусках, че ще дойдеш преди пет и дващест и пет. Дано не съм те накарал дълго да чакаш.

Момчето вдигна поглед към устата на детектива и изговори с напрегнатия глас на човек, който изпитва физическа болка:

– Ако продължиш да ме закачаш, ще вадиш олово от пъпа си.

Спейд се изкикоти.

– Колкото по-жалък е мошеникът, толкоз по-цветист е речникът му. Хайде, да вървим.

Тръгнаха един до друг по Сътър Стрийт. Момчето все така

държеше ръце в джобовете си. Изминаха една пряка, без да проговорят. Сетне Спейд попита добродушно:

– Отдавна ли заряза джебчийството, синко?

Момчето с нищо не показва, че е чуло въпроса.

– А изобщо някога... – започна детективът, но млъкна. Мека светлинка заблещука в жълтеникавите му очи. Повече не го заговори.

Влязоха в „Александрия“, качиха се с асансьора до дванайсетия етаж и тръгнаха към апартамента на Гътман. Коридорът беше безлюден.

Спейд изостана леко, така че на четири-пет метра от вратата на апартамента вървеше на една крачка зад момчето. Внезапно се наклони напред и встрани и го сграбчи изотзад за двете ръце, малко под лактите. Изви ги напред, както си бяха в джобовете, и те повдигнаха полите на самото. Момчето взе да се гърчи и съпротивлява, но беше безсилно в здравата хватка на едрия як мъж. Тогава започна да рита назад, но ударите му попадаха между разкрачените крака на Спейд.

Той го вдигна във въздуха и го стовари с все сила отново на пода. Шумът от удара бе изцяло погълнат от дебелия килим. В същия миг ръцете му се плъзнаха надолу и хванаха здраво китките на момчето. Стиснало зъби, то продължаваше да се съпротивлява, но не можа да се освободи, нито да попречи на силните ръце да уловят неговите. Чуваше се как малкият скърца със зъби и този шум се смесваше с тежкото дишане на Спейд, стиснал с все сили тънките китки.

Останаха напрегнати и неподвижни една дълга, предълга минута. Сетне ръцете на момчето изведнъж отмаяха. Детективът ги пусна и отстъпи крачка назад. Когато извади ръце от джобовете му, във всяка стискаше тежък автоматичен пистолет.

Момчето се обърна към Спейд. Беше мъртвешки бледо. Ръцете му бяха останали в джобовете. Гледаше гърдите на детектива и мълчеше.

Спейд пхна пищовите в собствените си джобове и се ухили подигравателно.

– Хайде – подкани го. – Това ще закрепим позициите ти пред шефа.

Отидоха до вратата и Спейд почука.

ПОДАРЪКЪТ НА ИМПЕРАТОРА

Отвори им Гътман. Тлъстото му лице бе грейнало в доволна усмивка.

– Заповядайте, сър – протегна той ръка. – Благодаря ви, че дойдохте. Заповядайте.

Спейд се ръкува и влезе, следван от момчето. Дебелият затвори след тях. Спейд извади пистолетите и ги подаде на Гътман.

– Ето. Не бива да му позволявате да носи такива играчки. Ще вземе да се нарани.

Дебелият се изсмя весело и ги пое от ръцете на детектива.

– Виж ти – рече. – Какво е това? – И прехвърли поглед от Спейд към момчето.

– Едно саката вестникарче му ги отне, но аз го накарах да ги върне – поясни Спейд.

Мъртвешки бледото момче взе пистолетите от Гътман, пхна ги в джобовете си, но не каза нищо. Дебелият пак се засмя.

– Бога ми, сър, струва си да ви познава човек, много сте оригинален. Заповядайте, седнете. Дайте ми шапката си.

Момчето излезе през вратата вдясно. Дебелият настани Спейд в зелено плюшено кресло до масата, почерпи го пура, запали му я, забърка уиски и сода, подаде му едната чаша, а с другата седна срещу него.

– А сега, сър – започна, – надявам се, ще ми позволите да се извиня за...

– Няма нищо – прекъсна го Спейд. – Да поговорим за черната птица.

Дебелият наклони глава на една страна и впери в събеседника си изпълнени с възхита очи.

– Добре, да поговорим. – Отпи от чашата. – Това ще е най-изумителният разказ, който някога сте чували, сър, като го заявявам с пълното съзнание, че човек от вашата професия и с вашите способности трябва да се е сблъсквал с много смайващи неща.

Спейд кимна учтиво.

Дебелият вдигна драматично очи към тавана и попита:

– Какво знаете, сър, за Ордена на хоспиталиерите² „Свети Йоан Ерусалимски“, наречен по-късно Малтийски орден, а известен също и под други имена?

Спейд махна с пурата си.

– Почти нищо – само каквото си спомням от училищните уроци по история – кръстоносни походи и тях подобни.

– Много добре. А помните ли от уроците, че султан Сюлейман Великолепни³ ги прогонил от Родос през 1523 година?

– Не.

– Това е факт, сър. След това се установили на остров Крит. Остали там седем години, а през 1530-а убедили император Карл V⁴ да им даде – Гътман вдигна три пухкави пръста и ги преброи – Малта, Гоцо и Триполи.

– Нима?

– Да, сър, но при следните условия: задължили се да плащат ежегоден данък на императора по един – той вдигна пръст, – един сокол в знак, че признават испанската собственост на Малта, а ако един ден напуснат острова, той отново ще мине в испански ръце. Разбирате ли? Дал им го, но само да го използват, без правото да го подарят или продадат.

– Да.

Дебелият хвърли поглед през рамо към трите затворени врати, придръпа стола си няколко сантиметра по-близо до Спейд и сниши глас до дрезгав шепот:

– Имате ли представа за огромното, неизмеримо богатство на Ордена по онова време?

– Доколкото си спомням – рече детективът, – кесията им била добре натъпкана.

Гътман се усмихна снизходително.

– Добре натъпкана, сър, е меко казано. – Шепотът му се сниши още повече, стана по-мъркащ. – Те били неприлично богати. Нямаме представа какво значи това. Никой от нас няма. Години наред плячкосвали сарацините, отнели им един господ знае колко скъпоценни камъни, злато, сребро, коприна и слонова кост – каймака на източния каймак. Това са

2. Духовно-рицарски орден, основан в Палестина в началото на XII в. от кръстоносците. Първоначално се помещавал в дома за поклонници в Ерусалим, носещ името на свети Йоан, поради което рицарите се наричали йоанити. В края на XIII в. напуснали Изтока. От 1530 до 1798 г. обитавали остров Малта, а от 1834 г. резиденцията им е в Рим. – Б.пр.

3. Сюлейман I Кануни, известен в европейската литература като Сюлейман Великолепни (1495–1566), при когото Османската империя достигнала най-голямото си политическо могъщество. – Б.пр.

4. Карл V (1500–1558) – император на Свещената римска империя и крал на Испания (Карлос I). – Б.пр.

исторически факти, сър. Много добре знаем, че кръстоносните походи както за тях, така и за Ордена на тамплиерите⁵ били преди всичко повод да грабят и плячкосват. Та, значи, Карл им дал Малта, а единственият наем, който поискал, бил някаква си нищожна птица, и то веднъж в годината – чиста формалност. Какво по-естествено тези рицари, които разполагали с несметни богатства, да потърсят начин да изразят признателността си. И те, сър, точно това направили – хрумнала им чудесната идея първата година да изпратят на Карл не някаква си мизерна жива птица, а великолепен златен сокол, обсипан от главата до краката с най-прекрасните скъпоценни камъни, които се намирили в съкровищницата им. А не забравяйте, сър, че що се отнася до тези камъчета, те разполагали с истински уникати – най-доброто в цяла Азия. – Гътман спря да шепти. Мазният му поглед опипа лицето на Спейд, което остана невъзмутимо. Сетне попита: – Е, сър, какво мислите по въпроса?

– Не знам.

Дебелият се усмихна самодоволно.

– Това са факти – исторически факти, които няма да намерите в учебниците по история. – Той се наведе напред. – Архивите на Ордена от XII век насам са все още в Малта. Те не са непокътнати, но съдържат поне три – той вдигна три пръста – сведения, които могат да се отнасят само до обсипания със скъпоценности сокол. Той се споменава в „Les Archives de l'Ordre de Saint-Jean“ от Ж. Дьолавил льо Ру – макар и косвено, но все пак се споменава. А допълнението към „Dell'origine ed instituto del sacro militar ordine“ на Паоли, което не е публикувано, защото останало незавършено, когато авторът умрял, съдържа ясно и недвусмислено фактите, които току-що ви изложих.

– Добре – съгласи се Спейд.

– Да, сър. Великият майстор Вилие дьо л'Ил Адам поръчал на роби турци да изработят тази трийсетсантиметрова фигура в замъка „Свети Анджелс“ и я из пратил на Карл, който се намирал в Испания. Изпратил я в галера под командуването на французина Кормие или Корвер, член на Ордена. – Гласът на Гътман отново се превърна в шепот. – Тя така и не пристигнала в Испания. – Усмихна се със стиснати устни и попита: – Чували ли сте за Барбароса, или Червената брада? Не? Прочут пиратски адмирал от онова време с база в Алжир. Та, сър, той пленил кораба на

5. Католически духовно-рицарски орден, основан в Ерусалим през XII в. (от фр. temple – храм). Членовете му се занимавали с лихварство (през XIII в. били най-големите банкери в цяла Западна Европа). Съществувал до 1312 г., когато бил разпуснат по заповед на папа Климент V. – Б.пр.

рицарите и плячкосал птицата. Така тя попаднала в Алжир. Това е факт, отразен в едно от писмата на френския историк Пиер Дан, изпратено от Алжир. Той пише, че соколът се намирал там повече от сто години, докато не бил отмъкнат от сър Франсис Върни – английски авантюрист, който известно време се подвизавал сред алжирските пирати. Може и да не е вярно, но Пиер Дан е убеден в това и не виждам защо и аз да не вярвам. В „Мемоарите на рода Върни през XVII век“ от лейди Франсис Върни не се споменава нищо за птицата и това е факт. Аз лично проверях. Също така е извън всякакво съмнение, че когато сър Франсис умрял в болницата на Месина през 1615 година, соколът не бил у него. Защото няма пукната пара. Но важното е, сър, че птицата все пак се озовала в Сицилия. Там попаднала в ръцете на Виктор Амадей II малко след като станал крал през 1713 година. Той я подарил на жена си, когато сключили брак в Шамбери след абдикацията му. Също исторически факт, сър. Карути, авторът на „Storia del regno di Vittorio Amadeo II“, се кълне в това. Възможно е те – Амадей и жена му – да са я отнесли със себе си в Торина, когато той се опитал да анулира абдикацията. Но както и да е, важното е, че следващият ѝ собственик бил испанец, участвувал в боевете за превземането на Неапол през 1734 година – бащата на Дон Хосе Манино-и-Редондо, граф Флоридабланка и премиер-министър на Карлос III. Няма свидетелства, че не е останала в негово владение поне до края на борбите между претендентите за испанския престол – 1840 година. Следващата ѝ поява била в Париж точно по времето, когато градът гъмжал от привърженици на един или друг претендент, принудени да напуснат Испания. Явно като предпазна мярка била покрита с черен емайлов лак и изглеждала просто като приятна черна статуетка. В този си замаскиран вид, ако може така да се каже, тя се подмятала из Париж близо седемдесет години в ръцете на собственици и търговци, които нямали достатъчно ум да прозрат какво се криело йод черната боя.

Дебелият млъкна, за да се усмихне и да поклати съжалително глава. Сетне продължи:

– Седемдесет години, сър, този уникален предмет бил подритван като футболна топка, ако мога да се изразя така, из канавките на Париж, докато през 1911 година един гръцки търговец на име Харилаос Константинидис го открил в някакво забутано магазинче. На Харилаос не му трябвало много време, за да разбере какво е това и да го купи. Колкото и плътно да било емайловото покритие, стойността на птицата не останала скрита от очите и носа на този грък. Именно Харилаос, сър, проследил по-голямата част от историческите перипетии на сокола и

научил произхода му. Аз подразбрах за тази работа и в крайна сметка успях да го принудя да ми разкаже цялата история, макар че сам също успях да добавя някои подробности.

Харилаос не побързал да обърне откритието си в пари. Било му известно, че колкото и фантастична да е цената на птицата сама по себе си, тя ще нарасне неимоверно, ако автентичността ѝ бъде доказана извън всякакво съмнение. Може би е възнамерявал да преговаря с някой от сегашните наследници на Ордена – английския орден „Свети Джон Ерусалимски“, пруския „Йоханитер орден“, италианския или немския суверенен Малтийски орден – до един много богати. – Дебелият вдигна чашата си, усмихна се, като видя, че е празна, взе и чашата на Спейд и стана да ги напълни. – Вече започвате да ми вярвате по малко, нали? – попита, докато натискаше сифона.

– Не съм казал, че не ви вярвам.

– Така е – изсмя се Гътман. – Но видът ви го издаваше. – Той седна, отпи няколко огромни глътки и попи устата си с бяла носна кърпа. – Значи, сър, за да не се излага на рискове, докато прави проучванията си, Харилаос отново покрил сокола с черен лак – така, както е сега. Точно една година след като се сдобил с него – и приблизително три месеца след като го принудих да сподели с мен всичко, което знае, – прочетох в лондонския „Таймс“, че магазинът му бил ограбен, а той самият – убит. На другия ден вече бях в Париж. – Той тъжно поклати глава. – От сокола нямаше и следа. Да ви призная, сър, направо побеснях. Не вярвах друг освен мен да знае какво всъщност представлява. Едва ли го беше разказал на втори човек. Много стока бе изчезнала от магазина. Това ме наведе на мисълта, че крадецът е задигнал птицата заедно с останалата плячка, без да има представа какво краде. Защото – уверявам ви, – ако е знаел стойността ѝ, не би се обременил да отмъкне нищо друго освен може би бисери от кралската корона. – Той затвори очи и се усмихна самодоволно на някаква своя мисъл. Пак ги отвори и продължи: – Това стана преди седемнайсет години. Да, сър, седемнайсет години ми бяха потребни, за да открия птицата, но най-сетне успях. Исках да я притежавам, а не съм от хората, които лесно се обезсърчават, когато желаят нещо. – Усмивката му стана по-широка. – Исках я и я открих. Искам я и ще я имам. – Изпразни чашата си, пак избърса устни и прибра носната кърпа в джоба си. – Проследих я до дома на един белогвардеец, някой си Кемидов, в Цариград. Той изобщо не знаеше какво представлява. За него тя бе просто черна емайлирана птица, но поради вродената си опърничавост не пожела да ми я продаде. Възможно е, изгарян от

нетърпение, да съм сбъркал нещо, макар че се съмнявам. Нищо не знам по въпроса освен едно – че трябва да я имам, а на този упорит старец може да му скимне да провери що за вещь притежава и да откърти парче от емайла. Затова изпратих... ъъ... свои посредници – да ми донесат сокола. С две думи, сър, те са го взели, но аз все още не го притежавам. – Той стана и отнесе празната си чаша до масичката. – И въпреки това ще го имам. Чашата ви, сър.

– Значи птицата не е собственост на никой от вас, а на Кемидов, така ли?

– Собственост ли? – жизнерадостно се учуди дебелият. – Със същите основания може да твърдите, че принадлежи на испанския крал, защото не виждам как бихте могли с чиста съвест да я присъдите на когото и да било. Собственик е онзи, който я владее. – Той се засмя доволно. – Такъв ценен предмет, който преминава от ръце в ръце чрез споменатите средства, явно е собственост на онзи, който успее да го докопа.

– Значи в момента е притежание на мис О'Шонеси?

– Не, сър, освен в качеството ѝ на мой агент.

– Така ли? – иронично се учуди Спейд.

Загледан замислено в капачката на шишето което държеше в ръце,

Гътман попита:

– Значи няма съмнение, че птицата е в нея?

– Няма.

– Къде е?

– Не знам със сигурност.

Дебелият стовари рязко шишето върху масичката.

– Нали казахте, че знаете! – възмути се той.

Спейд махна небрежно с ръка.

– Имах предвид, че знам откъде да я взема, когато дойде моментът.

Розовите крушовидни тлъстини по лицето на Гътман се наместиха в по-доволно изражение.

– Наистина ли? – попита.

– Да.

– Къде е?

Спейд се усмихна широко.

– Оставете тази работа на мен. Знаем как да се оправя.

– Кога?

– Когато съм готов.

Дебелият сви устни и като се усмихна с едва доловимо смущение, попита:

– Мистър Спейд, а къде се намира сега мис О'Шонеси?

– Скрил съм я на безопасно място.

Гътман се усмихна одобрително.

– Не се и съмнявам. А сега, сър, преди да седнем да обсъждаме делово цената, кажете ми следното: колко скоро сте в състояние – или по-скоро ще пожелаете – да ми доставите сокола?

– След ден-два.

Дебелият кимна.

– Това е добре. Ние... но ето, че забравих тонизиращото средство. – Той се обърна към масата, наля уиски, добави сода, постави едната чаша до лакътя на Спейд, а другата вдигна високо. – Е, сър, да прием за честна сделка и печалба, която да задоволи и двамата ни.

Пиха. Дебелият седна. Спейд попита:

– Как си представяте справедливата сделка?

Гътман вдигна чашата си към светлината, погледна я с одобрение, отпи продължително и рече:

– Имам две предложения, сър, като и двете са съвсем честни и справедливи. Вие ще изберете. Ще ви дам двайсет и пет хиляди долара, когато ми предадете сокола, и още толкова, щом пристигна в Ню Йорк. Или ще ви дам двайсет и пет процента – една четвърт – от онова, което ще получа за птицата. Това е, сър – или петдесет хиляди, кажи-речи, веднага, или значително повече след – примерно – два месеца.

– Колко повече? – заинтересува се Спейд, след като отпи.

– Значително – повтори дебелият. – Никой не е в състояние да назове точната сума. Може да е сто хиляди, а може да е и четвърт милион, кой знае? Ще ми повярвате ли, ако ви кажа колко е предполагаемият минимум?

– Защо не?

Дебелият млясна с устни и сниши глас до мъркащ шепот:

– Как ви звучи половин милион? Детективът присви очи.

– Значи джунджурийката струва два милиона?

Гътман се усмихна ведро.

– Както се изразихте, защо не?

Спейд изпразни чашата си, остави я на масичката, пъкна пурата в устата си, извади я, хвърли й един поглед и пак я захапа. Жълто-сивите му очи изглеждаха леко мътни.

– Дяволски много пари.

– Че са много, много са – съгласи се дебелият, наведе се леко напред и потупа Спейд по коляното. – При това говоря за абсолютния

минимум – освен ако Харилаос Константинодис е бил пълен глупак, което е изключено.

Спейд извади пак пурата от устата си, изгледа я намръщено, дори с погнуса, и я постави върху пепелника. Затвори очи, стисна ги и пак ги отвори. Мътният им израз се беше засилил.

– Значи... минимум, така ли? А максимумът?

Произнесе го като „макшимум“ – в това нямаше грешка.

– Максимумът ли? – Гътман протегна напред празната си ръка, с дланта нагоре. – Отказвам дори да правя предположения. Сигурно си мислите, че съм откачен. Но аз наистина не знам. Никой не е в състояние да каже докъде може да стигне цената и това е самата истина.

Спейд хвана долната си устна с два пръста и я придърпа над горната. Поклати нетърпеливо глава. Краткотрайна искрица на уплаха проблесна в погледа му, но бе угасена от засилващото се помътняване. Той стана, като се подпря с две ръце на облегалките на креслото. Разтърси отново глава и направи несигурна крачка напред. Засмя се гърлено й промърмори:

– Да пукнеш дано.

Гътман скочи на крака и бутна стола си назад. Тлъстите му форми се раздрусаха. Очите му бяха като тъмни дупки върху мазното розово лице.

Спейд залюшка глава наляво-надясно, докато успя да спре мътните си очи, макар и без да ги фокусира, върху вратата. Направи още една несигурна крачка.

Дебелият извика остро:

– Уилмър!

Вратата се отвори и момчето влезе в стаята.

Спейд направи трета крачка. Лицето му беше посивяло, мускулите на челюстта изпъкваха като тумори под ушите му. След четвъртата крачка краката му не съумяха да се изправят, а мътните му очи бяха почти скрити от натезалите клепащи. Направи пета крачка.

Момчето се приближи и застана малко пред Спейд, но не непосредствено между него и вратата. Дясната му ръка беше пъхната във вътрешния джоб на самото, близо до сърцето. Бъглчетата на устните му потръпваха.

Спейд упорито се опита да направи шеста крачка.

Момчето рязко го срита отпред по крака. Той се препъна и се сгромоляса по лице на пода. Момчето, все така с ръка на сърцето, погледна надолу към него. Спейд се опита да стане. Момчето изтегли десния си

крак назад и го ритна в слепоочието. Ритникът претърколи детектива. Той още веднъж се опита да се изправи, не можа и изгуби съзнание.

„ЛА ПАЛОМА“

Когато Спейд се зададе откъм ъгъла на коридора, където бяха асансьорите, в шест часа и пет минути сутринта, той забеляза, че през декоративното стъкло на вратата на кантората му се процежда жълта светлина. Закова на място, сви устни, огледа коридора в двете посоки и крадешком се промъкна към вратата.

Сложи ръка върху топката на бравата и внимателно я завъртя, без да се чуе нито звук. Когато тя спри да се върти, разбра, че е заключено отвътре. Прехвърли я в лявата ръка, без да я изпуска. С дясната бръкна в джоба си, извади внимателно ключовете, за да не дръннат, отдели от връзката ключа на кантората, стисна останалите в дланта си и го пхна безшумно в ключалката. Прехвърли тежестта си на пети, пое дълбоко въздух, рязко отвори и влезе в стаята.

Ефи Перин спеше, подпряла глава на двете си ръце. Беше по палто, а едно от саката на Спейд бе наметнала върху раменете си.

Спейд изпусна поетия дълбоко въздух като приглушен смях, затвори и се приближи до вратата на кабинета си. Там нямаше никой. Тогава отиде при момичето и сложи ръка на рамото му.

Ефи се размърда, повдигна сънena глава, клепките ѝ трепнаха. После рязко се изправи в стола и отвори широко очи. Щом видя Спейд, тя се усмихна, облегна се назад и заразтрива очите си.

– Върна ли се най-послед? – попита. – Колко е часът?

– Шест. А ти какво правиш тук?

Момичето потрепера, уви се по-плътено в сакото на Спейд и се прозя.

– Ами нали ми каза да не мърдам оттук, докато не се върнеш или обадиш но телефона.

– А, ти ли си сестрата на момчето, дето останало докрай на поста си върху горящата палуба?

– Нямах намерение да... – Тя млъкна и стана.

Сакото се плъзна от раменете ѝ и се свлече върху стола зад нея. Погледна със стреснати тъмни очи слепоочието му под ръба на шапката и възкликна:

– Божичко, главата ти! Какво се е случило?

Дясното му слепоочие беше потъмняло и подуто.

– Не знам дали сам съм паднал, или са ме бутнали. Едва ли е кой

знае колко сериозно, но ужасно боли. – Той докосна едва-едва мястото, намръщи се от болката, превърна гримасата в усмивка и обясни: – Бях на гости, където ме упоиха, и след дванайсет часа се свързах на пода.

Ефи се пресегна и свали шапката от главата му.

– Ужасно е. Трябва да отидеш на лекар. Не можеш да се разхождаш с такава глава.

– Не е толкова зле, колкото изглежда. Само главоболието ме измъчва, но предполагам, че причината е повече в упойващите капки. – Той отиде до умивалника, скрит в един шкаф в ъгъла на стаята, и намокри носната си кърпа със студена вода. – Нещо интересно, докато ме нямаше?

– Откри ли къде е мис О'Шонеси, Сам?

– Още не. Нещо ново в мое отсъствие?

– Обади се от кабинета на районния прокурор. Исква да те види.

– Той лично ли?

– Така разбрах. Дойде и едно момче да съобщи, че мистър Гътман с удоволствие би се срещнал с теб преди пет и половина.

Спейд спря водата, изстиска кърпата, притисна я към слепоочието си и отиде при Ефи.

– Знам за това. Срещнах го долу и разговорът с мистър Гътман ме докара до това състояние.

– Това ли е въпросният Г., който се обади, Сам?

– Да.

– И какво?...

Загледан в момичето, сякаш не го виждаше, Спейд заговори бавно, като едновременно разсъждаваше:

– Исква нещо, което мисли, че мога да му набавя. Успях да го убедя, че ако не се споразумее с мен преди пет и половина, ще му попреча да го получи. И тогава... ъхъ, сигурен съм... след като му казах, че ще трябва да изчака ден-два, сипа в чашата ми някакъв опиат. Едва ли е допускар, че това ще ме свърши. Знаел е, че след десет-дванайсет часа ще бъда на крака. Значи по всяка вероятност е решил, че ще може да си го набави междувременно без моя помощ, стига да излезе от играта и да не му се пречкам из краката. – Той се озъби недоволено. – От все сърце се надявам да греша. – Погледът му се поизбистри. – Тая О'Шонеси не се ли обади?

Момичето поклати глава и попита:

– Това „нещо“ има ли връзка с нея?

– Има.

– Онова, което той иска, нейно ли е?

– Нейно или на испанския крал. Ефи, ти нали имаше вуйчо, който преподава история или нещо такова в университета?

– Братовчед. Защо?

– Ако осмислим живота му с предполагаема историческа тайна отпреди четири века, можем ли да му имаме доверие, че няма да я раздрънка поне известно време?

– Да, разбира се, много е свестен.

– Чудесно. Вземи си молива и тефтера.

Тя се приготви да пише. Спейд накваси отново кърпата, притисна я към слепоочието си и започна да диктува прав историята на сокола – така, както я чу от Гътман, – като започна с подаръка на Карл V за Ордена и свърши с попадането на птицата в Париж след наплива там на привържениците на различните претенденти за испанския престол. Но само до там. Малко се позапъна, като стигна до имената на авторите и техните произведения, които Гътман беше цитирал, но успя да постигне някаква звукова прилика. Останалата част от разказа предаде с точността на свикнал да интервюира журналист.

Когато свърши, момичето затвори бележника, вдигна към него пламнало, широко усмихнато лице.

– Божичко, колко интересно! Та това е...

– Да, или е направо нелепо. А сега би ли отишла да го прочетеш на братовчед си и да го попиташ за мнението му? Попадал ли е досега на нещо, което да е свързано по някакъв начин с цялата тази история? Вероятна ли е? Възможно ли е – съществува ли дори най-малката възможност да е вярна? Иди всичко това са бабини деветини? Ако му трябва време, за да провери фактите, добре, само че още сега го попитай какво е личното му мнение. И за бога – накарай го да си трае по въпроса.

– Тръгвам. А ти иди на лекар.

– Първо ще закусим.

– Не, аз ще хапна в Бъркли. Нямам търпение да чуя какво ще каже Тед за тази история.

– Само да не ревнеш, ако ти се изсмее в лицето – предупреди я Спейд.

След като закуси спокойно в „Палас“ и изчете двата сутрешни вестника, Спейд се прибра у дома, обръсна се, изкъпа се, поддържа бучки лед на раната и се преоблече.

Сетне се отправи към апартамента на Бриджид О'Шонеси в „Коронет“. Нямаше никой. Нищо не бе променено, откак бе влизал последния път.

Оттам се запъти за хотел „Александрия“. И Гътман го нямаше. Нямаше ги и останалите обитатели на апартамента – дъщерята на Гътман и Уилмър Кук, неговия секретар. За дъщерята служителите от хотела казаха, че била хубаво, дребно русо момиче на седемнайсет години. Името му било Риа. Спейд научи също така, че всички пристигнали от Ню Йорк преди десет дена и не са се отписали от хотела.

Сетне отиде в „Белведере“ и свари колегата си да закусва в ресторанта.

– Добро утро, Сам. Седни да хапнеш. – Люк зърна слепоочието на Спейд. – Господи, с боздуган ли са те фраснали?

– Благодаря, вече закусих – рече Спейд, докато сядаше, и добави по повод на раната: – Изглежда по-зле, отколкото е всъщност. Как се държи моят Кайро?

– Излезе не повече от половин час след като ти си тръгна вчера, и оттогава не съм го виждал. Не е спал в хотела.

– Започва да придобива лоши навици.

– Нали знаеш – пусни човек като него из големия град и... Кой те цапардоса, Сам?

– Не беше Кайро. – Спейд се втренчи в сребърния похлупак, който не позволяваше на препечените филийки на Люк да изстинат. – Какво ще кажеш да хвърлим едно око в стаята му, докато го няма?

– Дадено. Знаеш, че за теб съм готов на всичко. – Люк бутна чашата с кафето си встрани, опря лакти на масата и впи поглед в очите на Спейд. – Само дете имам чувството, че ти самият далеч не си готов на всичко за мен и криеш нещо. Честно ми кажи, Сам – какъв е проблемът с този Кайро? Знаеш що за човек съм и спокойно можеш да ми се довериш.

Спейд свали поглед от сребърното похлупаче. Очите му бяха чисти и искрени.

– Познавам те, разбира се, и нищо не крия от теб. Каквото знам, ти го казах още тогава. Работя за него, но някои от приятелчетата му много ме съмняват и затова си имам едно наум.

– Момчето, което изгонихме вчера, от неговите приятели ли беше?

– Да, Сам.

– И някой от тях е видял сметката на Майлс, така ли?

Спейд обаче поклати глава.

– Майлс е убит от Тързби.

– А той самият от кого?

Частният детектив се усмихна.

– Това се пази в голяма тайна, но между нас казано, аз го пречуках.

Поне така твърди полицията.

Люк изсумтя и стана с думите?

– Човек никога не може да те разбере какво мислиш, Сам. Хайде, ела да хвърлим въпросното око.

Задържаха се пред рецепцията, колкото Люк да уреди „да ни ударят една жица, ако се появи“, след което се качиха в стаята на Кайро. Леглото му беше гладко оправено, ала хартиите в кошчето за отпадъци, накрито дръпнатите завеси и двата смачкани пешкира в банята показваха, че камериерката още не бе чистила тази сутрин.

Багажът на Кайро се състоеше от квадратен сандък, куфар и пътническа чанта. Тоалетното шкафче в банята беше претърсвано с каква ли не козметика: кутийки, бурканчета, тубички и шишенца с пудри, кремове, мазила, парфюми, лосиони и тоници. В дрешника, над грижливо разтегнати в калъпи три чифта обувки, висяха окачени два костюма и едно палто.

Куфарът и чантата не бяха заключени. Люк успя да се справи със сандъка, докато колегата му претърсваше всичко останало.

– Дотук нищо – обяви Спейд, когато двамата завряха глави в сандъка. И там не откриха нищо интересно.

– Знаем ли какво търсим? – попита Люк докато заключваше квадратния сандък.

– Не. Предполага се, че е пристигнал от Цариград. Искам да се уверя, че е така. Не видях нищо, което да обори тази версия.

– С какво се занимава?

– И това се опитвам да разбера – поклати глава Спейд, прекоси стаята и се наведе над кошчето за отпадъци. – Тук е последната ни надежда.

Извади отвътре някакъв вестник. Очите му светнаха, като видя, че е „Зов“ от предния ден. Беше прегъват на страницата с личните съобщения и рекламите. Огледа я, но нищо не привлече вниманието му. Обърна на отсрещната страница, където бяха финансовите вести, прогнозата за времето, съобщенията за раждания, разводи и смърт. От долния ляв ъгъл липсваше около петсантиметрово парченце от втората колонка.

Непосредствено над откъснатото имаше заглавие с едър шрифт: **ДНЕС ПРИСТИГНАХА**, а отдолу следваше:

- 12,20 – „Капац“ от Астория
5,05 – „Хелън П. Дру“ от Грийнуд
5,07 – „Албарадо“ от Бандон

Скъсаното минаваше през следващия ред, от който се четеше само „от Сидней“.

Спейд остави вестника върху масата и пак надникна в кошчето. Откри малко парче амбалажна хартия, къс от въженце, два етикета от нови чорапи, касова бележка от галантериен магазин за покупката на пет чифта мъжки чорапи, а най на дъното – парченце вестник, свито на топче.

Той много внимателно го оправи, разглади го върху масата и го постави там, откъдето беше откъснато. Отстрани пасна безупречно, обаче между горния край и реда, където се четеше „от Сидней“, липсваше около един сантиметър – достатъчно, за да се сместят съобщенията за пристигането на шест или седем кораба. Обърна страницата и видя, че липсващото парче се падаше върху една лишена от смисъл реклама за продажба на недвижимо имущество.

Люк се бе надвесил над рамото му.

– Какво е това? – попита.

– Изглежда, джентълменът се е интересувал от някакъв кораб.

– Е, не знам да има закон, който да му го забрани – рече детективът на хотела, докато Спейд сгъваше вестника и откъснатото парче и ги пхаше в джоба на палтото си. – Свърши ли?

– Да, Люк, много ти благодаря. Ще ми звънеш ли, щом се прибере?

– Разбира се.

Спейд се отби в търговския отдел на „Зов“, купи един брой от предния ден и провери какво пише на липсващото парче от вестника, намерен в кошчето на Кайро:

- 5,17 – „Таити“ от Сидней
6,05 – „Адмирал Пийпълс“ от Астория
8,05 – „Ла Палома“ от Хонконг
8,07 – „Кадопийк“ от Сан Педро
8,17 – „Силверадо“ от Сан Педро

9,30 – „Дейзи Грей“ от Сиатъл

Бавно прочете списъка, подчерта Хонконг с нокът, отрязва с джобното си ножче целия списък, пхна вестника заедно с другия, на Кайро, в кошчето за боклук и се върна в кантората си.

Седна пред бюрото, провери някакъв номер в указателя и вдигна слушалката.

– Ако обичате, Кърни 14-01... Къде е акостираля „Ла Палома“ вчера сутринта, моля ви? – После повтори въпроса. – Да, благодаря.

Натисна вилката с палец, отпусна я и каза – Давънпорт 20-20... Полицейския участък... Там ли е сержант Полхос?... Благодаря... Здравей, Том. Сам Спейд на телефона... Да, опитах се да се свържа с теб вчера следобед... Да, какво ще кажеш да обядваме заедно?... Добре. – Без да махне слушалката от ухото си, пак натисна и освободи вилката – Давънпорт 01-70, моля... Добър ден, обажда се Самюъл Спейд. Вчера сте телефонирали на секретарката ми, че мистър Брайън иска да ме види. Бихте ли го попитали кога ще му е удобно?... Да, Спейд. – Продължителна пауза. – Да... В два и половина? Добре. Благодаря. – Обади се на четвърти номер. – Здравей, мила, дай ми да говоря със Сид... Здравей, Сид. Сам. Имам среща с прокурора в два и половина днес следобед. Би ли звъннал тук в кантората към четири, колкото да се увериш, че не съм закъсал?... По дяволите твоят голф в събота следобед – работата ти е да внимаваш да не ме вкарат в затвора... Добре, Сид. Дочуване.

Бутна телефона встрани, прозя се, протегна се, опипа подутото слепоочие, погледна часовника, сви една цигара и я запали. Когато Ефи влезе в стаята, той пушеше лениво.

Момичето беше усмихнато, с блеснали очи и пламнали бузи.

– Тед каза, че е напълно вероятно – започна да докладва. – И дори се надява да е истина. Каза, че не е специалист по този период, но имената и датите са верни и никой от авторите не е отявлен фалшификатор. Много е възторжен.

– Това е добре, стига от прекален възторг да не пропусне да забележи, че е лъжа и измама.

– Кой, Тед? Никога! Той е много добър специалист и подобна грешка е изключена.

– Да, знам, в рода Перин всички са изключителни – включително ти самата и саждите на носа ти.

– Преди всичко той не е Перин, а Кристи. – Ефи се наведе да види носа си в огледалцето на пудриерата, която извади от ръчната си

чантичка. – Сигурно е от пожара – каза, докато триеше саждите с носната си кърпичка.

– Да не би съвместният възторг на Перин и Кристи да е подпалил Зъркли?

Тя му се изплези и напудри носа си с розово пухче.

– Като се връщах, един кораб се беше запалил и вятърът издуха целия пушек върху нашия ферибот. Теглеха го на буксир.

Спейд опря ръце на облегалките на стола си.

– Минахте ли достатъчно близо, че да видиш името на кораба? – попита той.

– Да. „Ла Палома“, Защо?

– Да пукна, ако знам, сестричке – засмя се печално детективът.

ВСЕКИ ОТКАЧЕН

Спейд и сержант Полхос ядяха Мариновани свински крачета в ресторант „Стейтс Хоф Бро“.

– Слушай, Сам – започна полицаят, като балансираше парче светла пача на върха на вилицата си, преди да го лапне. – Не се ядосвай за снощи. Шефът не беше прав, разбира се, но кой няма да изгуби търпение, ако непрекъснато му лазят по нервите?

Спейд се загледа замислено в сержанта.

– По този въпрос ли искаше да говориш с мен?

Полхос кимна, поднесе пачата към устата си, глътна я и уточни смисъла на кимването си:

– Най-вече.

– Дънди ли те изпрати?

– Знаеш, че не е така – направи отегчена физиономия полицаят. – Той не е по-малко твърдоглав от теб.

Спейд се усмихна и поклати глава.

– Не, Том, не е твърдоглав, но много му се иска да бъде.

Том се намръщи и взе да кълца с нож свинското краче в чинията си.

– Няма ли най-сетне да пораснеш? – изръмжа той. – За какво се дърляме постоянно? В крайна сметка нищо не ти е направил. Пак стана както ти искаше. Защо трябва да го правиш на въпрос? Сам си създаваш неприятности.

Спейд внимателно кръстоса ножа и вилицата в чинията си и постави ръце от двете ѝ страни. Усмивката му беше съвсем бледа и лишена от топлота.

– След като всички ченгета в този град се трудят и в извънработно време да ми създават неприятности, малко повече главоболия дори не се и усещат.

Червендалестият по природа Полхос придоби керемиден оттенък.

– Много мило, че ми го казваш.

Спейд взе вилицата и ножа си и започна да яде.

– Видя ли запаления параход в залива? – попита след малко.

– Видях пушека. Бъди разумен, Сам. Дънди сбърка и много добре го знае. Защо не забравиш цялата тая история?

– Смяташ ли, че трябва да му се извиня и да го попитам дали брадичката ми не е наранила юмука му?

Полхос яростно заби нож в крачето.

– А Фил Арчър да е идвал при вас с още някои свежи идеи? – продължи Спейд.

– О, стига вече! Дънди изобщо не е помислил, че ти си застрелял Майлс, но какво можеше да направи, след като онзи го заяви официално? И ти на негово място би постъпил по същия начин и много добре го знаеш.

– Така ли? – В очите на частния детектив блесна злоба. – А защо смята, че не съм аз убиецът? Ти самият защо си толкова убеден? Или може би не си?

Червендалестият Полхос отново пламна.

– Майлс е застрелян от Тързби – рече той.

– Ти така мислиш.

– Така е. Куршумът беше от неговия „Уебли“.

– Сигурен ли си?

– Напълно. Открихме един камериер в хотела на Тързби, който зърнал пищова в стаята му същата сутрин. Обърнал му специално внимание, защото за пръв път виждал такъв. И аз за пръв път видях „Уебли“. Ти сам каза, че вече не ги произвеждат. Вероятността да има друг... пък и ако не е на Тързби, какво е станало с неговия? А няма съмнение, че куршумът е бил изстрелян от този същия. – Той понечи да пхне парче хляб в устата си, свали го пак на масата и попита: – Казваш, че си виждал вече такива пищови. Къде?

– В Англия, преди войната.

– Ето, видя ли!

Спейд кимна и се съгласи:

– В такъв случай съм убил само Тързби.

Полхос взе да се върти на стола си със зачервено и лъснало от пот лице.

– За бога, как може да си толкоз злопааметен! – заоплаква се той най-искрено. – Та това е изключено. Знаеш го не по-зле от мен. Такива ги дрънкаш, сякаш не си ченге като всички нас. Да не би никога да не си излизал е номера, който ти погодихме?

– Който се опитахте да ми погодите, Том – само се опитахте.

Полхос изруга под носа си и се нахвърли върху остатъка от свинското краче.

– Добре – съгласи се Спейд. – Ние двамата с теб знаем, че е изключено. Но Дънди знае ли?

– Знае.

– И кое му отвори очите?

– Ох, Сам, той всъщност никога не е мислил, че ти би... – Усмивката на Спейд го накара да млъкне. Без да довърши изречението, Том каза: – Открихме, че Тързби има досие в полицията.

– Така ли? Какъв се оказа?

Хитрите очички на сержанта опипваха проучващо лицето на частния детектив, който възкликна раздразнено:

– Де да знаех поне половината от онова, което си въобразявате, че знам, умници такива!

– Де да го знаехме и ние – изръмжа Полхос. – Оказа се, че е гангстерче от Сейнт Луис. На няколко пъти са го арестували по различни поводи, но като член на бандата на Иган всичко се е потуляло и му се е разминавало. Не знам по какъв повод е напуснал топлото местенце под крилото на Иган, но веднъж в Ню Йорк го спипали – ограбил казино – майката му го предала и престоял една година в пандиза, преди Фалън да успее да го измъкне оттам. След две години пак го окошарили – този път в Джолиът, – задето пребил с дулото на пишова си друга мацка – била си направила някакъв майтап с него. Веднага след това се свързал обаче с бандата на Дикси Монан и повече си нямал неприятности – успявал с негова помощ да се отърве от всичко. Това било по времето, когато Дикси минаваше за голяма работа, като Ник Гърчето в Чикаго. Тързби му станал телохранител и след това, когато Дикси сгафил нещо спрямо другите членове – или не можел, или не желал да изплати някакви дългове, – духнал заедно с него. Това станало преди година-две – по времето, когато затвориха яхтклуба на Нюпорт Бийч. Не знам дали Дикси е имал пръст в тази работа. Във всеки случай оттогава никой не ги е виждал – нито него, нито Тързби.

– Никой ли не е виждал Дикси? – попита Спейд.

Полхос поклати глава.

– Не. – Очичките му се присвиха пронизващо, изпитателно. – Освен ако ти не си го виждал или не си чувал някой да го е виждал.

Спейд се облегна назад и започна да си свива цигара.

– Не съм – отвърна най-спокойно. – Всичко, което ми разказа, беше ново за мен.

– Разправяй ги на старата ми шапка – изпръхтя Полхос.

Частният детектив се усмихна широко и попита:

– Как научи всичко това за Тързби?

– Някои работи ги има из архивите. А останалото – подочуваме оттук-оттам.

– От Кайро например? – Сега очите на Спейд святкаха изпитателно. Полхос остави чашата с недопитото кафе на масата и поклати глава.

– Мито дума не можахме да изкопчим. Ти така го беше насъскал срещу нас, че...

Спейд се засмя.

– Не ми казвай, че две първокласни ченгета като вас с Дънди са обработвали цяла нощ един нищо и никакъв мухльо, без да го накарат да проговори.

– Как така „цяла нощ“? – възмути се полицаят. – Нямахме и два часа. Разбрахме, че доникъде няма да стигнем, и го пуснахме.

Спейд пак се засмя и погледна часовника си. Махна на собственика на заведението за сметката.

– Имам среща днес следобед с прокурора – обясни на Полхос, докато чакаше да му върнат рестото.

– Той ли пожела да те види?

– Да.

Полхос бутна стола си назад и стана – едър, флегматичен, с огромно шкембе.

– Няма да ми направиш приятелска услуга – рече, – ако му кажеш какво съм ти надрънкал.

Младо дългунесто момче с изпъкнали очи вкара Спейд в кабинета на прокурора. Частният детектив влезе със спокойна усмивка и поздрави:

– Здравей, Брайън.

Прокурорът Брайън стана и му протегна ръка през бюрото си. Беше рус, среден на ръст, около четирийсет и пет годишен, с агресивни сини очи зад пенсне, от което се спускаше черна връвчица, възголяма уста, като на оратор, и широка брадичка с трапчинка.

– Как си, Спейд? – попита. Гласът му вибрираше от съдържана сила.

Ръкуваха се и седнаха. Прокурорът натисна едно от четирите седефени копчета на бюрото си и нареди на дългунестия, който се появи на вратата:

– Кажете на мистър Томас и на Хийли да дойдат при мен. – Сетне се облегна назад и каза най-дружелюбно на Спейд: – Напоследък нещо не се спогаждате с полицаята?

Спейд махна пренебрежително с ръка.

– Нито сериозно. Дънди се престаравя. Вратата се отвори и в стаята влязоха двама мъже.

Онзи, когото Спейд поздрави със „Здравей, Томас“, беше загорял, набит, около трийсетгодишен, небрежно вчесан и облечен. Той тупна частния детектив по рамото с луничавата си ръка, попита го как върви работата и седна до него. Другият беше по-млад и някак си белезникав. Седна малко встрани от останалите, закрепи стенографски бележник на коляното си и пригответи дълъг зелен молив.

Спейд погледна към него, засмя се и попита Брайън:

– Думите ми могат да бъдат използвани в съда срещу мен, така ли?

Прокурорът се усмихна.

– Това по принцип си важи. – Свали пенснето си и пак го нагласи.

Погледна Спейд през стъклата и попита: – Кой уби Тързби?

– Не знам.

Брайън хвана с два пръста черната връвчица, която се спускаше от пенснето му, и рече уверено:

– Нищо чудно и да не знаеш, но можеш да направиш предположение.

– Мога, но няма да го направя. Прокурорът вдигна учудено вежди.

– Няма – повтори Спейд. Беше съвсем спокоен. – Предположението ми може да е отлично, но може и нищо да не струва, а госпожа майка ми не е отгледала глупаци, които да изказват предположения пред прокурор, заместник-прокурор и стенограф.

– Защо не, ако нямаш какво да криеш?

– Всеки крие по нещо – спокойно отвърна Спейд.

– А ти например?

– Предположенията си, да речем.

Прокурорът свали поглед към бюрото, сетне го вдигна към Спейд. Нагласи пенснето си още по-добре.

– Ако предпочиташ без стенограф, ще го освободим. Казах му да дойде само за да ни бъде по-удобно.

– Изобщо не ми пука – отвърна Спейд. – Готов съм да запишете всяка моя дума, че дори ще се подпиша отдолу.

– Няма да те караме да подписваш каквото и да било – увери го Брайън. – Изобщо ще те помоля да не гледаш на това като на официален разговор, И не смятай, че имам вяра – а още по-малко доверие – на теориите, които са измъдрили в полицията.

– Така ли?

– Самата истина.

Спейд въздъхна и кръстоса крака.

– Много се радвам. – Бръкна в джоба си за тютюна и хартийките. –

А твоята теория каква е?

Брайън се наведе напред – очите му изглеждаха твърди и блякави като стъклата на пенснето.

– Каж ми за кого е работил Арчър, като е следил Тързби, и аз ще ти кажа кой е убил Тързби.

Частният детектив се изсмя кратко и презрително.

– Не си на по-верен път от Дънди.

– Не ме разбирай погрешно, Спейд – продължи прокурорът, като потропваше по бюрото с кокалчетата на пръстите си. – Не казвам, че твоят клиент е убил Тързби или че е наредил да го убият, но продължавам да твърдя, че ако знам кой е или е бил клиентът ти, много скоро ще попадна на вярна следа.

Спейд запали цигарата, свали я от устата си, издуха дима от дробовете си и каза, привидно озадачен:

– Нещо не те разбирам.

– Не ме разбираш ли? Тогава ще ти го кажа по друг начин: къде е Дикси Монан?

Лицето на Спейд запази озадаченото си изражение.

– Този друг начин с нищо не ми помага, Все така не разбирам.

Прокурорът свали пенснето си и го заклати, за да подчертае, мисълта си:

– Известно ни е, че Тързби е служил като телохранител на Монан и го е последвал, когато Дикси сметнал за благоразумно да изчезне от Чикаго. Известно ни е също така, че Монан е задигнал при бягството си облози за двеста хиляди долара. Не ни е известно – все още – кои са били кредиторите му. – Той си нагласи пак пенснето и се усмихна мрачно. – На всички ни е много добре известно обаче каква съдба постига събирача на облози и телохранителя му, когато кредиторите ги открият. Вече се е случвало.

Спейд облиза устните си и ги опъна в грозно подобие на усмивка. Очите му под натежалите клепащи мятахта мълнии. Гласът му беше нисък, дрезгав и изпълнен с много приглушени чувства:

– Е, и какво мислиш в последна сметка? Че съм го убил по поръчка на кредиторите му? Или просто съм го открил и съм ги пуснал сами да си свършат работата?

– Не, не! – запротестира прокурорът. – Погрешно ме разбра.

– Много се надявам, че е така.

– Съвсем нямах предвид...

– Тогава какво имаше предвид? Брайън махна с ръка.

– Исках само да кажа, че може да си се забъркал, без да знаеш за какво става дума. Че би могъл...

– Ясно – изпръхтя подигравателно Спейд. – Не мислиш, че съм лошо момче, а само тъпак.

– Глупости. Да предположим, че някой дойде при теб и те наеме да откриеш къде е Монан, като ти каже, че има основания да предполага, че е в нашия град. Този някой би могъл да ти разкаже много убедителна, напълно измислена история – такива могат да се насъчинят колкото си искаш – или да ти каже, че Монан е взел от него пари на заем и е духнал. Без да се задълбочи в подробности. Ти откъде да знаеш какво се крие зад всичко? Как да прозреш, че това не е просто разследване? При тези обстоятелства никой не може да те държи отговорен за твоето участие, освен ако – тук той вложи по-голяма изразителност в гласа си, а думите произнасяше отчетливо, с паузи помежду им, – освен ако не станеш съучастник, като прикриеш самоличността на убиеца или сведения, които биха довели до неговото залавяне.

Гневът напусна лицето на Спейд. В гласа му също не прозвучаха сърдити нотки:

– Това ли имаш предвид?

– Именно.

– Добре. В такъв случай не ти се сърдя. Но грешиш.

– Докажи.

Спейд поклати глава.

– Сега не мога. Но мога да ти кажа нещо.

– Кажете де!

– Никой не ме е наемал във връзка с Дикси Монан.

Брайън и Томас се спогледаха. Очите на прокурора се върнаха отново върху частния детектив.

– Но тогава признаваш, че си бил нает във връзка с телохранителя му Тързби.

– Да, във връзка с бившия му телохранител Тързби.

– Бивш ли?

– Бивш.

– Значи си знаел, че Тързби вече не е свързан с Монан? С положителност ли го знаеше?

Спейд протегна ръка и изгаси фаса си в пепелника върху бюрото.

– С положителност знам само, че клиентът ми не се интересуваше от Монан и никога не се е интересувал от него – рече небрежно. – Подочух, че Тързби и Монан заминали за Ориента и там Тързби зарязал работодателя си.

Прокурорът и помощникът му отново се спогледаха. Томас произнесе с безгрижен глас, който обаче не успя да прикрие възбудата му:

– Това ни навежда на нови мисли. Приятелите на Монан биха могли да пречукат Тързби, задето му е свил номер.

– Мъртвите комарджии нямат приятели – възрази Спейд.

– Това ни навежда на две нови версии – рече Брайън, облегна се назад и известно време се визира в тавана, след което рязко се изправи. Гласът му на опитен оратор се оживи: – Остават три вероятности: първо, Тързби е бил убит от комарджиите, които Монан измамил в Чикаго. Без да знаят, че Тързби се е отървал от Монан – или без да го вярват, – те убиват телохранителя или защото е бил съобщил, или за да го премахнат от пътя си и да се доберат до Монан, или защото е отказал да го предаде. Второ, убит е от приятелите на Монан. И трето, продава Монан на враговете му, след което се скарва с тях и те му светяват маслото.

– Или четвърто – намеси се Спейд с жизнерадостна усмивка. – Умрял е от естествена смърт. Нали не говорите сериозно?

Двамата впериха в него втрещени погледи, но не се обадиха. Спейд прехвърли усмивката си от единия към другия, сетне поклати глава с престорено съжаление.

– Все така сте далеч от истината.

Брайън шляпна звучно едната си ръка о другата.

– Решението е в едната от трите версии. – Силата на гласа му вече не беше латентна. Свитата му дясна ръка, от която стърчеше само показалецът, посочи първо тавана, сетне рязко се устреми към гърдите на Спейд. – А ти ще ни дадеш сведенията, необходими да уточним версията.

– Така ли? – мързеливо попита частният детектив.

Лицето му беше мрачно. Докосна с пръст долната си устна, погледна пръста си и се почеса с него по тила. Издиша тежко през носа, а гласът му наподобяваше недоволно ръмжене:

– Хич не ти трябват моите сведения, Брайън. Защото няма да можеш да ги използваш. Сценарият с отмъщението на комарджиите ще се пукне като сапунен мехур.

Брайън се изправи в стола си и изпъна рамене. Гласът му беше строг, без да е заплашителен.

– Не си ти този, който ще прецени. Прав или крив, аз си оставам областният прокурор.

Повдигнатата устна на Спейд оголи кучешкия му зъб.

– Аз пък си мислех, че не разговаряме официално.

– Заклел съм се да служа на закона двайсет и четири часа на ден и нито официалният, нито неофициалният разговор може да оправдае факта, че криеш от нас улики за престъпление, освен, разбира се – той кимна многозначително – ако не се позовеш на някои свои конституционни права.

– С други думи, ако самият аз не съм замесен? – попита Спейд. Гласът му беше най-спокоен, дори весел, но това не се отнасяше до лицето му. – Аз пък си имам по-добри основания, или по-скоро основания, които са ми по-удобни. Клиентите ми имат право да очакват от мен да не раздрънквам тайните им. Може би ще успеете да ме принудите да проговоря пред съдебни заседатели които да решат дали делото заслужава да се гледа, или пред следователя, но засега не съм призован и можете да сте сигурни, че няма да разглася работите на клиентите си, освен ако не съм принуден. Още нещо – и вие, и полицията ме обвинихте, че съм забъркан в убийството от онази нощ, И преди съм си имал неприятности с вас. Доколкото ми става ясно, най-добрият ми шанс да се отърва от неприятностите, които се опитвате да ми причините, е като ви доведе убийците – увити в целофан и завързани с панделка. А единствената ми възможност да ги хвана и да приключа с работата е, ако се държа колкото се може по-далеч от вас и от полицията, защото нито вие, нито те си имате представа каква е работата. – Той стана и извърна глава към стенографа: – Успя ли да запишеш правилно, синко? Да не би да говоря прекалено бързо?

Младежът го изгледа стреснато.

– Да, сър, всичко записах.

– Bravo – похвали го Спейд и пак се обърна към Брайън: – А сега, ако искаш, тичай при комисията да се оплачеш, че преча на законността, и поискай да анулират разрешителното ми. И преди си се опитвал, но само ти се изсмяха в лицето.

Той си взе шапката.

– Ама чакай... – започна прокурорът.

– Не желая повече неофициални разговори. Нямам какво да кажа нито на теб, нито на полицията и ми писна вече всеки откачен на държавна служба да ме нарича каквото му скимне. Ако искаш да ме видиш, арестувай ме или ми изпрати призовка и аз ще дойда с адвокат си. – И

като си сложи шапката, рече: – Довиждане в съда... може би.

ТРЕТОТО УБИЙСТВО

От прокуратурата Спейд се отправя към хотел „Сътър“ и оттам телефонира в „Александрия“. Гътман не се беше прибрал. Както и никой от другарчетата му. Спейд се обади в „Белведере“. И Кайро не се беше прибрал, цял ден не се появи.

Тогава отиде в кантората си.

В стаята на секретарката го чакаше мургав мазен мъж, чиито дрехи не биха го оставили да мине незабелязан. Ефи Перин кимна към него и рече:

– Джентълменът желае да говори с вас, мистър Спейд.

Спейд се усмихна, поклони се и отвори вратата на кабинета си.

– Влезте. – Преди да последва човека, попита Ефи: – Нещо ново по онзи въпрос?

– Не, сър.

Мургавият се оказва собственик на киносалон на Маркет Стрийт. Подозирал, че единият касиер и портиерът заговорничели срещу него с цел да го ограбят. Спейд го подканваше през цялото време да приключи по-бързо разказа си, обеща „да се погрижи за случая“, поиска и получи петдесет долара и се отърва от него за по-малко от половин час.

Когато вратата се затвори след собственика на киносалона, в кабинета влезе Ефи. Загорялото ѝ лице беше разтревожено, в очите ѝ се четеше въпрос.

– Още ли не си я открил?

Той поклати глава и продължи да опипва удареното си слепоочие, да го масажира с кръгови движения.

– Как е? – попита момичето.

– Горе-долу, но ме мъчи главоболие.

Ефи застана зад гърба му, накара го да наведе глава и взе да го масажира с тънките си гъвкави пръсти. Той се облегна назад, докато главата му опря в гърдите ѝ.

– Ти си истински ангел.

Тя се наведе над него и го погледна в очите.

– Длъжен си да я намериш, Сам. Мина повече от един ден и тя...

Той се размърда нетърпеливо и я прекъсна:

– Нищо не съм длъжен, но ако оставиш тази нещастна глава да си почине една-две минутки, ще изляза и ще я потърся.

– Горката ти глава – промърмори момичето и продължи да го масажира безмълвно. След малко попита: – А знаеш ли къде е? Имаш ли някаква представа?

Телефонът иззвъня. Спейд вдигна слушалката.

– Ало... Да, Сид, всичко се размина, благодаря ти... Не. Разбира се. Взе да ми продава номера, но и аз не му останах длъжен... Втълпил си е, че става дума за нещо като гангстерска война между комарджии... Е, не бих казал, че се разцелувахме на раздяла. Поставих ги на мястото им и си тръгнах с гордо вирната глава... Това вече си е твоя грижа... Добре. Дочуване.

Затвори телефона и пак се облегна назад. Ефи Перин направи крачка напред и застана отстрани.

– Знаеш ли къде може да бъде, Сам?

– Знам къде е отишла – отвърна той недоволно.

– Къде? – развълнува се тя.

– На кораба, който си видяла да гори.

Очите ѝ се разтвориха толкова широко, че се видя почти всичкото бяло.

– Значи си ходил там.

– Това не беше въпрос.

– Не съм.

– Сам! – възкликна тя. – Момичето може да е...

– Отишла е на кораба – настоя той намусено. – Не е била отведена насила. Щом разбрала, че корабът е пристигнал, се е запътила натам, вместо да продължи към вас. Е, и какво от това? Може би трябва да ти чам подир клиентите си и да ги моля на колене да ми позволят да им помогна с нещо?

– Но, Сам, нали ти казах, че корабът се беше запалил!

– Това беше по обяд, а аз имах среща с Полхос и втора с Брайън.

Тя го изгледа с яростно присвити очи.

– Сам Спейд, когато поискаш, можеш да бъдеш най-презряното същество на този свят. Защото, виждате ли, направила нещо, без да го сподели преди това с теб, ти си готов да седиш тук и да бездействуваш, когато знаеш, че е в опасност, когато знаеш, че може да е...

Лицето на Спейд пламна.

– Много добре може да се грижи сама за себе си – упорито настоя той. – А и знае къде да дойде за помощ, когато пречени, че има нужда, и когато ѝ е удобно.

– Това е чиста злоба – извика момичето. – Злоба и нищо друго. Яд

те е, защото действува, без да те пита и без да те държи в течение. А защо трябва всичко да знаеш, ако смея да попитам? Нито си толкова честен, нито си бил толкова откровен с нея, че да ти има пълно доверие.

– Достатъчно – рече Спейд.

Тонът му пробуди неспокоен блясък в очите ѝ, но Ефи отметна главата и блясъкът изчезна. Беше свила здраво устни.

Ако не тръгнеш веднага, Сам, ще тръгна аз и ще повикам и полицията. – Гласът ѝ потреперваше, тънък и жалостив. – Моля те, Сам, иди!

Той стана и я изруга.

– Божичко! – додаде. – По-добре наистина да отида, отколкото да стоя тук и да те слушам как врякаш. Погледна часовника си. – А ти най-добре да заключиш и да се прибереш у дома.

– Няма. Ще те чакам да се върнеш.

– Прави каквото искаш, дявол да те вземе – изрече той, нахлупи си шапката, намръщи се от болка, свали я и излезе с шапката в ръка.

Час и половина по-късно, в пет и двайсет, Спейд се върна. Весел.

– Защо ми е толкова трудно да се разбирам с тебе, сладурче? – попита жизнерадостно.

– С мен ли?

– Да, с теб. – Той натисна закачливо носа на Ефи, подпъхна ръце под лактите ѝ, вдигна я и я целуна по брадичката. Сетне я пусна пак на пода и попита: – Нещо интересно, докато ме нямаше?

– Люк – как му беше второто име – от „Белведере“ се обади да каже, че Кайро се е прибрал. Това беше горе-долу преди половин час.

Спейд рязко затвори уста, обърна се и се запъти към вратата.

– Откри ли я? – попита Ефи.

– Ще ти кажа, като се върна – отговори, без да се спре и излезе забързано.

Десет минути по-късно таксито го стовари пред хотела. Люк беше във фойето. Приблужи се ухилен до Спейд.

– Закъсна с петнайсет минути – каза, като клатеше глава. – Птичката ти излетя.

Спейд изруга.

– Плати си сметката и напусна заедно с багажа продължи детективът на хотела. Сетне измъкна от джоба на жилетката си опърпай тефтер, наслюнчи пръст, прелисти го и протегна една от страниците към Спейд.

– Ето номера на таксито, което го открар. Толкоз можах.

– Благодаря. – Частният детектив преписа номера на гърба на някакъв плик. – Остави ли някакъв адрес?

– Не. Просто се върна с огромен куфар, качи се горе, опакова си нещата, слезе с всичкия багаж, плати сметката, качи се в едно такси и отпраши, без да го чуем какво каза на шофьора.

– А големият сандък? Долната челюст на Люк увисна.

– Божичко! Съвсем го забравих. Ела.

Качиха се в стаята на Кайро. Сандъкът беше там. Затворен, но не и заключен. Вдигнаха капака. Беше празен.

– Гледай ти! Какво ще кажеш? – чудеше се Люк.

Спейд мълчеше.

Върна се в кантората. Ефи вдигна любопитен поглед.

– Изпуснах го – изръмжа Спейд и влезе в кабинета си.

Тя го последва. Той седна и се залови да свива цигара. Ефи се настани върху бюрото пред него и подпря крака на ръба на неговия стол.

– А мис О'Шонеси? – настоя тя.

– И нея изгървах, но научих, че е била там.

– На „Ла Паломата“?

– Два определителни члена – „ла“ и „та“ не вървят.

– Престани. Бъди човек, Сам. Кажи ми.

Той запали цигарата, прибра запалката, потупа я по глезените и рече:

– Да, на „Ла Палома“. Отишла там вчера, малко след пладне. – Сви вежди. – Това значи, че след като таксито я оставило пред небостъргача „Фери“, тя се е запътила право към залива. Той е съвсем наблизко. Капитана го нямало. Казва се Джейкъби и е питала за него по име. Бил в града по работа. Значи не я е очаквал или поне не по това време. Чакала го до четири часа, когато се върнал. Времето до вечеря прекарвали в каютата му, след което се хранили заедно. – Той дръпна от цигарата, издуха дима, обърна глава встрани, за да изплюе жълтеникава трошичка тютюн, и продължи: – След вечеря капитан Джейкъби имал още трима посетители. Единият бил Гътман, другият – Кайро, а третият – момчето, което вчера ти предаде посланието от Гътман за мен. Тримата пристигнали заедно, докато Бриджид била още там, и петимата провели дълъг разговор в капитанската каюта. Трудно можах да изкопча сведения от екипажа, но разбрах, че са се скарали и някъде към единайсет през

нощта е чул изстрел. Вахтеният веднага се запътил към каютата, но капитанът го пресрещнал и му казал, че всичко е наред. В ъгъла имало прясна следа от куршум, но толкова високо, че нямало начин да е пострядал човек. Доколкото знам, друг изстрел не е имало. Но това, дето го разбрах, е съвсем малко. – Той се намръщи и отново дръпна от цигарата. – Всички излезли някъде към полунощ – капитанът и четиримата му посетители – и всички можели да се движат на собствените си крака. Това научих от вахтения. Не успях да се свържа с митничарите, които са били дежурни тогава. Това е всичко. Оттогава Джейкъби не се е връщал на кораба. Днес по обяд имал среща с корабни агенти, но не се явил и не могли да го открият, за да му съобщят за пожара.

– А за пожара какво научи?

Спейд сви рамене.

– Нищо. Открили го в задния трюм късно тази сутрин. Най-вероятно е избухнал вчера по някое време. Загасили го, но успял да нанесе сериозни щети. Никой не искаше да говори по въпроса в отсъствие на капитана. Това е...

Външната врата се отвори. Спейд млъкна. Ефи скочи от бюрото, но човекът бе стигнал вътрешната врата, преди тя да успее да я отвори.

– Къде е Спейд? – попита влезлият.

Гласът му накара детектива да се изправи рязко в стола си. Беше остър, стържеш от болка и от нечовешкото усилие тези думи да не бъдат заглушени от течността, която бълбукаше и течеше под и зад тях.

Изплашена, Ефи се дръпна и му направи място да мине.

Човекът застана на прага, а меката му шапка се смачка от горната част на рамката: беше над два метра висок. Черното палто, скроено дълго и право като калъф и закопчано от коленете до шията, подсилваше внушителния му ръст. Раменете му бяха високи, слаби, ъгловати. Костеливото лице – обрулено от ветровете и набраздено от годините – беше с цвета на мокър пясък и лъщеше по бузите и брадичката от пот. Очите му бяха тъмни, кръвясали и гневни, долните клепащи висяха леко отпуснати, така че се виждаше розовата им вътрешна мембрана. Лявата му ръка, с жълтеникави и остри като на граблива птица пръсти, притискаше силно към гърдите пакет, увит в кафява амбалажна хартия и завързан с тънка връвчица. Пакетът беше елипсовиден, малко по-голям от топка за ръग्би.

Високият стоеше на прага и с нищо не показваше, че се е обърнал към Спейд.

– Вижте какво... – започна той, но в същия миг бълбукащата

течност се качи в гърлото му и удави следващите му думи. Той постави и другата си ръка върху елипсоидния пакет и тогава, прав като стълб, без да протегне ръце, за да смекчи удара от падането, се строполи напред като отсечено дърво.

Спейд, със сковано лице, но чевръсто, скочи от стола и подхвана мъжа, преди да се е ударил в пода. В мига, в който го хвана, устата на високия се отвори, от нея бликна кръв, увития в кафява хартия пакет падна от ръцете му и се претърколи през стаята, докато не го спря кракът на бюрото. Коленете на мъжа се подгънаха, той се прекърши в кръста, тънкото му тяло се отпусна в палтото-калъф и натежа в ръцете на Спейд, който не можа да го задържи.

Леко го отпусна и го сложи да легне на лявата страна. Очите на мъжа – тъмни, кръвясали, но вече без гняв – бяха изцъклени, неподвижни. Устата му бе отворена, както когато от нея бликна кръв, но кръвта бе спряла. Дългото му тяло беше неподвижно като дъсчения под, върху който лежеше.

– Заклучи вратата – нареди Спейд.

Докато Ефи – с тракащи зъби и треперещи ръце – се опитваше да заклучи външната врата, Спейд коленичи до високия мъж, обърна го по гръб и опипа вътрешната страна на палтото му. Когато си извади ръката, тя беше цялата в кръв. Тази гледка не предизвика никаква промяна в израза на лицето му. Като държеше ръката си високо, за да не докосва нищо с нея, той извади с другата запалката от джоба си. Щракна я и поднесе пламъка първо към едното, сетне към другото око на високия мъж. И двете – клепачи, ириса и зеници – останаха замръзнали, неподвижни.

Спейд изгаси пламъка и върна запалката в джоба си. Обиколи мъртвия на колене и с чистата си ръка разкопча цилиндричното палто. Вътрешността му бе мокра от кръв, а двуредното сако беше цялото подгизнало. Там, където реверите на сакото се кръстосваха, а също така отсрани и малко по-долу, платът бе целият в неравни, пропити с кръв дупки.

Спейд стана и отиде до умивалника в стаята на секретарката.

Ефи Перин, пребледняла и разтреперана, се крепеше с ръка върху дръжката на вратата, опряла гръб о стъклото. Тя вдигна поглед и прошепна:

– Той... такава...

– Да. Прострелян е в гърдите поне пет-шест пъти.

Спейд се зае да се мие.

– Не е ли редно да... – започна тя.

Той я прекъсна:

– За лекар е късно, а преди да направим нещо друго, трябва добре да размисля. – Беше се измил и сега плакнеше умивалника. – Не е могъл да върви дълго с толкова куршуми в гърдите. Ако... Защо, по дяволите, не живя колкото да каже нещо? – Той се намръщи, изплакна пак ръцете си и взе пешкира. – Я се стегни! За бога, да не вземеш да ми се разповръщаш! – Захвърли пешкира и прокара пръсти през косите си. – Да видим какво има във вързопа.

Влезе пак в личния си кабинет, прекрачи убития и вдигна увития в кафява хартия пакет. Претегли го в ръка и очите му блеснаха. Постави го върху бюрото с възела на връвчицата нагоре. Беше затегнат. Извади джобното си ножче и срязва връвта.

Момичето беше спряло да подпира вратата, промъкна се странично покрай мъртвия, с извърнато лице, и се приближи до Спейд. Сега, когато стоеше, опряла ръце о ръба на бюрото, и го наблюдаваше как реже връвта и развива кафявата амбалажна хартия, гаденето бе изместено от изражение на силна възбуда.

– Какво ли е? – прошепна тя.

– Сега ще видим – рече Спейд, чиито големи пръсти чевръсто развиваха вътрешния слой груба сива хартия – цели три листа, които се появиха след кафявата. Лицето му беше стегнато, безизразно. Очите му блестяха. Когато и сивата хартия бе свалена, в ръцете му остана яйцевидно валмо от плътно пресован фин талаш. Пръстите му разкъсаха и тази обвивка и тогава пред погледите им се изправи трийсетсантиметрова фигура на черна като смола лъскава птица. Само тук-таме блясъкът ѝ бе нарушен от дървесна прах и парченца талаш.

Спейд се изсмя високо. Сложи ръка върху птицата. Имаше пешо собственическо в извивката на широко разперените му пръсти. С друга-та ръка прегърна Ефи през рамото и я притисна с все сила към себе си.

– Наша е проклетата джунджурия, съкровище – възкликна.

– Ох, боли.

Той я пусна, вдигна черната птица с две ръце и я тръсна, за да изпадне талашът. Сетне отстъпи няколко крачки назад, вдигна я пред себе си и издуха прахта, все така с победоносен поглед.

С ужасено лице Ефи посочи краката му ѝ изпишя. Той погледна надолу. При последната крачка левият му ток бе докоснал ръката на

убития и бе прищипал част от плътта към пода. Спейд отдръпна рязко крака си.

Телефонът извънтя. Той ѝ кимна. Тя се обърна към бюрото и вдигна слушалката.

– Ало... Да... Кой?... А, да. – Очите ѝ се уголемиха. – Да... Да... Един момент... – Устата на Ефи изведнъж се разтегна от уплаха. – Ало! Ало! Ало! – Заудря по вилката и извика още два пъти „ало“. После изхълца, извърна се рязко към Спейд, който вече се бе приближил до нея. – Беше мис О'Шонеси – изкрещя разтревожено. – Има нужда от теб. Обади се от „Александрия“, че е в опасност. Гласът ѝ беше... ох, Сам, направо ужасен! И нещо ѝ се случи, преди да успее да свърши. Иди ѝ помогни, Сам!

Спейд остави сокола върху бюрото и мрачно сведе поглед.

– Първо трябва да се погрижа за този тук – посочи с палец кльошавия труп на пода.

Тя взе да удря с юмруци гърдите му и да плаче:

– Не, не – трябва да вървиш при нея. Не разбираш ли, Сам? Той е съхранявал тази нейна птица, идваше при теб. Не ти ли е ясно? Искал е да ѝ помогне, а те са го убили и сега тя е... Ох, трябва да вървиш!

– Добре. – Спейд я отблъсна от себе си и се надвеси над бюрото. Постави птицата в нейното талашено гнездо, уви я в хартиите с бързи, нервни движения. Пакетът се получи доста по-обемист и тромав. – Веднага щом изляза, се обади в полицията. Разкажи им какво се случи, но без да намесваш никакви имена. Не знаеш, и туйто. Някой ми се обадил по телефона и аз съм ти казал, че ми се налага веднага да изляза, но не съм казал къде. – Изруга връвчицата, че се бе оплела, изпъна я с рязко движение и взе да увива пакета. – А за това тук забрави, Разкажи всичко, както се случи, но не споменавай пакета. – Той задъвка долната си устна. – Освен ако не те притиснат. Ако се окаже, че знаят за него, няма как – признай си. Но едва ли. Ако знаят, тогава кажи, че съм го отнесъл със себе си, без да го отворя. – Завърза връвта и пъкна вързопа под лявата си мишница. – Искам всичко да ти е ясно. Нещата са се случили така, както си бяха в действителност, само без тази джунджурия, освен ако не знаят за нея, Няма да отричаш. Просто не я споменавай и толкоз. Освен това аз съм вдигнал телефона – не ти. Не знаеш нищо за никой, който да е свързан с този тук. За него също не знаеш нищо и не можеш да говориш за моите работи, докато не си се посъветвала с мен. Ясно ли е?

– Да, Сам. А кой... знаеш ли кой е?

Той се усмихна широко, озлобено.

– Не, но предполагам, че е капитан Джейкъби от „Ла Палома“. –
Взе шапката и я нахлупи на главата си. Изглежда замислено мъртвия, сет-
не цялата стая.

– Побързай, Сам – замоли го момичето.

– Добре – отвърна разсеяно. – Ще побързам. Няма да е зле, ако по-
чистиш онези пращинки талаш от пода, преди да е дошла полицията. А
също така се свържи със Сид. Или не – потърка се по брадата. – Засега
няма да го закачаме. Ще изглежда по-добре в техните очи. На твое мяс-
то бих се заключил отвътре, докато дойдат. – След брадата потърка и
бузата си. – Добър човек си ти, сестро – рече и излезе.

СЪБОТА ВЕЧЕР

Стиснал здраво пакета под мишница, Спейд забърза, като само постоянно стрелкащите му се очи издаваха безпокойството, което го изпълваше. Мина по тясната уличка, излезе на ъгъла на Кърни и Поуст Стрийт и спря минаващо такси. То го откара на крайната спирка на междуградските автобуси на Пета улица. Предаде вързопа на багаж, сложи квитанцията в плик с марка, написа „М. Ф. Холанд“ и номер на пощенска кутия в Сан Франциско, запечата го, пусна го и взе второ такси, което го откара в хотел „Александрия“.

Качи се до апартамент 12С и почука на вратата. При второто почукване тя бе отворена от дребно русо момиче в блестяща жълта роба. То беше бледо, без капка кръв по лицето, вкопчило се отчаяно с две ръце в дръжката на вратата.

– Мистър Спейд? – едва издума.

Спейд каза „да“ и я подхвана в мига, в който тя политна да падне. Тялото ѝ се изви назад през ръката му, главата ѝ се отпусна силно, така че късата ѝ руса коса увисна около главата, а тънкото вратле описа права линия от гърдите до брадичката.

Спейд повдигна ръката, с която я крепеше, малко по-нагоре и се наведе, за да подпхне другата под коленете ѝ, но тя ги размърда, явно се съпротивляваше, докато измежду полуотворените ѝ, почти неподвижни устни излезе нещо като: „Не! Кажете им да вървят.“

И той я накара да върви. Затвори с ритник вратата и взе да я разхожда напред-назад по покрития със зелен мокет под. Едната му ръка бе обгърнала дребното ѝ телце, подпхната под мишницата ѝ, другата стискаше китката ѝ. Държеше я изправена, когато залиташе, и я принуждаваше да върви все напред, но без да я носи. Караше преплиташите се крака да ѝ служат, доколкото това бе възможно, Вървяха така из стаята: момичето – със залитащи, некоординирани стъпки, а Спейд със сигурни крачки, без да допусне равновесието му да бъде нарушено от нейното постоянно клатушкане. Лицето ѝ беше тебеширенобяло с безизразни очи, а неговото – мрачно, с напрегнат поглед, който се опитваше да обгърне всичко наведнъж.

През цялото време ѝ говореше монотонно:

– А така! Леви, десни, леви, десни. Браво, Едно, две, три, четири, едно, две, три, четири, сега кръгом. – Разтърси я. – Сега обратно. Едно,

две, три, четири. Високо главата. Точно така. Браво. Леви, десни, леви, десни. Пак обратно. – Разтърси я отново. – Браво, ти си добро момиче. Върви, върви, върви, върви, Едно, две, три, четири. А сега ще се обърнем обратно. – Този път я раздруса по-грубо и ускори съвместната им крачка. – Така. Леви, десни, леви, десни, Много бързаме. Едно, две, три...

Тя потрепера и мъчително преглътна. Спейд започна да разтрива ръката ѝ и доближи устни до ухото ѝ.

– Добре. Добре се справяш. Едно, две, три, четири. По-бързо, по-бързо, по-бързо. Точно така. Крачи, крачи, крачи. Вдигай крак и после на земята. Ето така. Сега обратно. Леви, десни, леви, десни. Какво е станало с теб – приспивателно ли ти дадоха? Същото като на мен ли?

Клепките ѝ трепнаха за миг над замъглените златистокафяви очи и тя успя да произнесе нещо като „да“.

Продължиха да крачат, като момичето трябваше почти да подтичва, за да успее да върви в крак с него; той непрекъснато я пошляпваше и пощипваше с две ръце през жълтата коприна на робата, без да млъква, а очите му бяха все така пронизващи, бдителни и напрегнати.

– Леви, десни, леви, десни, леви, десни, обратно. Браво, моето момиче. Едно, две, три, четири, едно, две, три, четири, Високо главата. А така. Едно, две... – Очите ѝ отново се отвориха едва-едва и безсилно помръднаха встрани. – Добре – каза той делово, като изостави монотонния си напев. – Дръж ги отворени. Широко! Широко! – И пак я разтърси.

Тя изстена възмутено, но клепачите ѝ се вдигнаха още по-нагоре, макар очите ѝ да бяха лишени от живот. Той я плесна пет-шест пъти силно по бузата. Момичето отново изстена и се опита да го отблъсне. Ръката му обаче я стискаше и той продължи да я влачи редом със себе си от единия край на стаята до другия.

– Върви – нареди ѝ с дрезгав глас. – Как се казваш?

– Риа Гътман.

Отговорът ѝ бе произнесен с надебелен глас, но напълно отчетливо.

– Дъщерята?

– Да.

– Къде е Бриджид?

Тя се изви конвулсивно и хвана китката му с две ръце. Той бързо я отдръпна и я погледна. Отгоре ѝ имаше тънка червена драскотина, дълга около три сантиметра.

– Какво е това, по дяволите? – изръмжа Спейд и взе да разглежда

ръцете ѝ. Лявата беше празна. В дясната, когато я отвори, намери седемсантиметрова карфица с нефритена главичка? – Какво е това, дявол да го вземе? – изръмжа отново и пхна карфицата под носа ѝ.

Щом я видя, момичето изхленчи и разтвори робата си. Повдигна леко горнището на кремавата пижама, така че се показва малко плът, някъде под лявата гърда – бяла плът, цялата в кървави драскотини и червени точки от убождания.

– За да не заспя... да вървя... докато дойдете... Тя каза, че ще дойдете... много се забавихте...

Риа залитна. Спейд я хвана по-здраво и нареди:

– Върви!

Тя взе да се съпротивлява, извъртя се, за да застане с лице към него.

– Не... спасете я...

– Бриджид ли?

– Да... Той я отведе... Бър-Бърлинггей... Анчо... Двайсет и шест... бързайте... много късно...

Главата ѝ клюмна върху рамото му. Той грубо я вдигна за брадичката.

– Кой я отведе? Баща ти ли?

– Да... Уилмър... Кайро... – Тя се заизвива, клепачите затрепкаха, но не се отвориха. – Ще я убият...

Отново главата ѝ увисна, отново Спейд я вдигна нагоре.

– Кой застреля Джейкъби?

Момичето сякаш не чу въпроса. Безуспешно се опита да задържи главата си вдигната, да отвори очи.

– Вървете... – промърмори. – Тя...

Спейд я разтърси грубо.

– Не заспивай, докато не дойде лекарят.

Страхът отвори очите ѝ и измести за миг мъглата от лицето и погледа.

– Не! – възкликна е надебелен език. – Татко... ще ме убие... закълнете се, че няма... ще разбере... аз... заради нея... обещаите... ще си отспя... до сутринта...

Той я раздруса.

– Сигурна ли си, че можеш да си отспиш и нищо няма да ти има?

– Да. – Главата ѝ отново клюмна.

– Кое е твоето легло?

Тя се опита да повдигне ръка, но усилието беше прекалено голямо и успя да посочи само килима. С въздишка на уморено дете отпусна

тялото си и то се свлече безжизнено.

Спейд я подхвана – направо я загреба в ръцете си, преди да се е свлякла, и като я притискаше с лекота към гърдите си, я понесе към най-близката от трите врати. Завъртя топката на бравата само колкото да освободи езичето на ключалката, бутна вратата с крак и излезе в коридор, от който се минаваше в баня и спалня. Надникна през отворената врата на банята, видя, че е празна, и отнесе момичето в спалнята. Тя също беше празна. Дрехите и вещите върху тоалетката му подсказаха, че се ползува от мъж.

Върна момичето в хола със зеления мокет и опита противоположната врата. От нея мина във втори коридор, покрай още една празна баня и влезе в поредната спалня, която, съдейки по предметите в нея, беше женска. Отгърна завивките и положи момичето да легне, свали му чехлите, повдигна го леко, за да съблече робата, оправи възглавницата под главата му и го зави.

Сетне отвори двата прозореца на стаята и застана с гръб към тях, загледан в заспалото момиче. Дишането му беше тежко, но равно. Спейд се намръщи и се огледа наоколо, като мърдаше устни. Здравчът затъмняваше стаята. Стоя така около пет минути. Най-сетне сви нетърпеливо полегатите си рамене и излезе, а външната врата на апартамента остави незаклучена.

Отпрати се към станцията на Телефонната и телеграфна компания „Пасифик“ на Пауъл Стрийт и поръча разговор с Давънпорт 20–20.

– Болницата за бърза помощ ли е? Ало, в апартамент 12С на хотел „Александрия“ има упоено момиче... Да, най-добре да изпратите някой да го прегледа... Обажда се мистър Хупър от „Александрия“.

Остави слушалката върху вилката и гръмко се изсмя. Поиска втори номер.

– Ало, Франк. Сам Спейд на телефона... Можеш ли да ми дадеш под наем кола с шофьор, който да си държи устата затворена?... Веднага ми трябва, за да отидем на полуострова... За час-два, не повече... Точно така. Нека ме вземе от закусвалнята на Джон на Елис Стрийт колкото се може по-бързо.

Обади се и в своята кантора, поддържа слушалката до ухото си, без да каже нищо, и затвори.

Оттам се отпрати към закусвалнята на Елис Стрийт, помоли сервитьора да изпълни по-бързо поръчката му – пържоли, домати, печени

картофи? – нахрани се и вече си пушеше цигарата с кафето, когато до масата му се приближи набит младодик мъж с кариран каскет, нахлупен под ъгъл над очите, и дръзко жизнено лице.

– Всичко е готово, мистър Спейд, пълна е с бензин и няма търпение да потегли.

– Чудесно. – Спейд изгълта кафето и излезе с набития. – Знаеш ли къде е Анчо Авеню, улица или булевард в Бърлингейм?

– Не, но ако наистина е там, ще го открием.

– Давай тогава – настани се детективът до шофьора в тъмния кадиллак. – Трябва ни номер дваисет и шест, при това колкото се може по-бързо. Обаче няма да спираме пред входната врата.

– Ясно.

Изминаха пет-шест преки, без да проговорят. Шофьорът пръв наруши мълчанието:

– Партньорът ви го убиха, нали, мистър Спейд?

– Ъхъ.

– Не ви завиждам на професията – засмя се човекът. – Не я сменям за моята.

– И шофьорите не живеят вечно.

– Може и да сте прав. Но все пак лично за себе си бих се учудил.

Спейд впери поглед напред в празното пространство и от този момент нататък, при всеки опит на набития да го заговори, отговаряше едностранно, докато на онзи му омръзна.

Спряха в Бърлингейм пред един дръгстор и разбраха как да стигнат до Анчо Авеню. След десетина минути колата намали ход близо до един неосветен ъгъл, изгаси фаровете и шофьорът махна с ръка към следващата пряка.

– Там е – третата или четвъртата къща на отсрещния тротоар.

– Добре – рече Спейд и излезе от колата. – Дръж мотора запален. Може да ни се наложи да потеглим внезапно.

Прекоси улицата и мина на другия тротоар. Далече пред него гореше самотна улична лампа. По-топли светлилки пробождаха нощта там, където бяха къщите – по пет-шест между два преки. Тънкият месец високо горе беше студен и блед като далечната улична лампа, През отворените прозорци на една от отсрещните къщи се чуваше приглушеното бръмчене на радио.

Спейд спря пред втората къща. На единия от двата дирека – непропорционално големи спрямо оградата, която тръгваше от тях – зърна цифрите 2 и 6 от светъл метал, който отразяваше малкото светлина на

улицата. Над тях беше забучено квадратно бяло картонче, Като доближи лице до него, Спейд можа да прочете: „Продава се или се дава под наем“. Вратата, чието място беше между диреците, липсваше. Спейд се запъти по циментовата пътека към къщата. Дълго стоя неподвижен при първото стъпало за горната площадка. Откъм къщата не долиташе нито звук. Беше потънала в мрак и единственото светло нещо беше второ бяло картонче, забучено на вратата.

Детективът се изкачи по стъпалата и се послуша пред вратата. Опита се да надникне през стъкленото прозорче. Погледът му не бе спрял от перде, а от непроницаемата вътрешна тъмнина. Отиде на пръсти до един прозорец, сетне до друг. И те като вратата бяха без завеси, закрити от мрак. Опита се да отвори и двата. Бяха залостени, Опита вратата. Беше заключена.

Слезе от площадката и като стъпваше внимателно по непознатия, потънал в тъмнина терен, прегази бурените около къщата. Страничните прозорци бяха разположени твърде високо и не можеше да ги достигне. Задната врата и единственото прозорче отзад, което успя да достигне, бяха заключени.

Върна се при диреците отпред и като прикриваше в шепа пламъчето, поднесе запалката към картончето. На него бяха напечатани името и адресът на търговец на недвижимо имущество от Сан Матео, а със син молив беше добавено: „Ключът е на № 31“.

Спейд се върна при колата и попита шофьора:

– Имаш ли фенерче?

– Разбира се. – Човекът му го подаде. Да ви помогна ли?

– Може – седна Спейд до него. – Да отидел до номер трийсет и едно. Включи фаровете.

Търсената къща се оказа квадратна, сива, малко по-нататък, срещу двамайсет и шест. На долния етаж светеха няколко прозореца, Спейд се приближи до площадката и натисна звънеца. Вратата му отвори тъмно-косо момиченце на четириайсет–петнайсет години. С лек поклон, усмихнат, Спейд рече:

– Мога ли да получа ключа за номер двамайсет и шест?

– Ще повикам татко – отговори момичето и се върна в къщата, като се провикваше: – Татко!

Появи се пълен червендалест мъж с вестник в ръце, напълно плешив, но с разкошни мустаци.

– Ако мога да получа ключа за номер двамайсет и шест – повтори Спейд.

Плешивият го изгледа със съмнение в очите.

– Токът е спрял. Няма да можете да видите нищо – рече.

Спейд се потупа по джоба.

– Нося си фенерче.

Плешивият го загледа с още повече съмнение. Изкашля се неспокойно и взе да мачка вестника.

Спейд му показва визитната си картичка, прибра я пак в джоба си и прошепна:

– Имаме сигнал, че вътре може да крият нещо.

Гласът и лицето на пълния мъж се изпълниха с искряща възбуда.

– Един момент. Ще дойда с вас.

Миг по-късно се върна с месингов ключ, закачен за синьо-червено картонче. Като минаха покрай колата, Спейд махна на шофьора и той се присъедини към тях.

– Някой да е оглеждал къщата наскоро? – попита Спейд.

– Поне аз не знам такова нещо – отговори пълният. – От два месеца никой не ми е искал ключа.

Той вървеше най-отпред с ключа в ръка. При стъпалата за площадката обаче го пхна в ръката на Спейд, промърмори „ето“ и отстъпи встрани.

Спейд отключи и бутна вратата. Посрещна го тишина и мрак. Стиснал незапаленото фенерче в ръка, той влезе вътре. Шофьорът го следваше по петите, а пълният завършваше шествието на известно разстояние от тях, Претърсиха къщата от мазето до тавана, отначало предпазливо, а после, след като не откриха нищо, по-смело. Тя беше празна несъмнено – и нямаше никакви признаци да е била посещавана от седмици.

– Благодаря, това е всичко – рече Спейд на шофьора, когато стигнаха „Александрия“.

Влезе в хотела и отиде на рецепцията, където висок млад мъж с мургаво сериозно лице го поздрави:

– Добър вечер, мистър Спейд.

– Добър вечер. – Спейд придърпа младия мъж към другия край на рецепцията. – Горе ли са онези Гътман – от 12С?

– Не – отвърна младежът, като стрелна с поглед частния детектив. После извърна очи, поколеба се, пак погледна Спейд и промърмори: – Нещо странно се случи във връзка с тях тази вечер, мистър Спейд. Някой се обадил в болницата за бърза медицинска помощ и казал, че горе в апартамента им има болно момиче.

– Защо, нямаше ли?

Не, разбира се, нямаше никой. Те излязоха много по-рано.

– Какво да ги правим тези шегаджии – въздъхна Спейд. –
Благодаря.

Отиде до телефонната кабина, набра един номер и каза:

– Ало... мисис Перин?... Ефи вкъщи ли е?... Да, ако обичате...
Благодаря... Здравей, съкровище. Нещо ново?... Чудесно, чудесно...
Потърпи, ще дойда след двамайсет минути... Добре.

След половин час Спейд звънеше на двуетажната тухлена къща на Девето Авеню. Отвори му Ефи. Момчешкото ѝ лице беше уморено, но усмихнато.

– Здравсти, шефе, влез. – И добави по-тихо: – Ако мама ти наговори нещо, Сам, дръж се както трябва с нея. Много е ядосана.

Спейд се усмихна успокояващо и я потупа по рамото. Тя го хвана за ръката:

– Мис О'Шонеси?

– Не – изръмжа Спейд. – Скроиха ми номер. Сигурна ли си, че беше нейният глас?

– Да.

Той смръщи лице.

– Да, ама се оказа вятър и мъгла.

Тя го вкара в ярко осветена дневна, въздъхна а се отпусна на ръба на един диван, усмихната ведро въпреки умората си. Той седна до нея и попита:

– Всичко наред ли е? Нищо ли не каза за вързопа?

– Нищо. Казах им само онова, което ти ме подучи, я те решиха, че телефонното обаждане е свързано с убийството и че си отишъл да провериш каква е работата.

– Дънди беше ли?

– Не. Хоф, О'Гар и още няколко, които не познавам. И с капитана разговарях.

– Заведоха ли те в участъка?

– Да, и ми зададоха куп въпроси, но всичко беше – ти знаеш – в реда на нещата.

Спейд потри ръце.

– Чудесно. – Сетне се намръщи. – Макар че, ако питаш мен, ще се сетят какво да ме питат, като се срещнем. Във всеки случай проклетият Дънди няма да ме остави на мира, нито пък Брайън. – Сви рамене. –

Освен полицията да е идвал някой познат?

– Да – изправи се тя. – Онова момче – дето донесе бележката от Гътман. Не влезе, но полицаите бяха оставили вратата на коридора отворена и аз го зърнах.

– Ти нищо ли не каза?

– Не, разбира се. Ти нали така ми каза. Не му обърнах никакво внимание и като погледнах малко след това, вече го нямаше.

Спейд ѝ се усмихна широко.

– Имала си голям късмет, сестро, че полицаите са дошли преди него.

– Защо?

– Защото е кофти човек – направо отрова. Убитият Джейкъби ли се оказа?

– Да.

Той ѝ стисна ръцете и стана.

– Аз да бягам. А ти – веднага в леглото. Направо си капнала.

Тя стана.

– Сам, какво е...

Спейд я накара да млъкне с ръка върху устата.

– Ще ме питаш в понеделник, Искам да се измъкна, преди майка ти да ме сгаци и да ме направи на нищо, заедто съм забъркал агънцето ѝ в какви ли не мръсотии.

Минаваше полунощ, когато Спейд се прибра у дома, Пъхна ключа в бравата на входната врата. Зад гърба му зачаткаха токчета. Той пусна ключа и рязко са извърна. По стълбите нагоре към него тичаше Бриджид О'Шонеси. Прегърна го през шията и увисна така, задъхана.

– Ох, вече си мислех, че никога няма да дойдеш.

Лицето ѝ беше измъчено, нещастно, разтърсвано от тръпки, които я тресяха цялата – от глава до пети.

С ръката, която не я придържаше, той отново напипа ключа, отвори вратата и почти я внесе вътре.

– Чакаше ли ме? – попита.

– Да – задъхано отвърна тя. – В един вход... по-горе... на улицата...

– Ще можеш ли сама, или да те нося на ръце?

Тя поклати глава, както я беше захлупила на рамото му.

– Ще се оправя... само да мога... да приседна някъде...

Качиха се с асансьора и влязоха заедно в апартамента. Бриджид най-сетне го пусна и застана до него – задъхана, притиснала две ръце към гърдите си, докато Спейд отключваше вратата, Той запали лампата в антрето. Влязоха. Спейд затвори вратата, прегърна я пак през кръста и я поведе към стаята. Когато бяха само на крачка от нея, лампата вътре изведнъж светна.

Момичето изпищя и се притисна към него.

На прага стоеше дебелият Гътман и им се усмихваше благодушно. От кухнята зад гърба им се появи младият Уилмър. Черните пистолети изглеждаха огромни в мъничките му ръце. От банята излезе Кайро. И той с пистолет в ръка.

– Е, сър – рече Гътман, – ето ни всички на едно място, както сам виждате. А сега да влезем, да се настаним удобно и да поговорим.

ИЗКУПИТЕЛНАТА ЖЕРТВА

Спейд, все така прегърнал Бриджид О'Шонеси, се усмихна едва-едва над главата ѝ и рече:

– Дадено, ще поговорим.

Гътман направи три крачки заднишком, поклащайки се като гъска. Крушовидните му тлъстини се затресоха.

Спейд и момичето влязоха заедно. Момчето и Кайро ги последваха. Кайро се спря на прага. Момчето прибра единия пистолет в джоба си и се приближи плътно зад Спейд.

Детективът погледна през рамо и каза:

– Разкарай се. Няма да ме пребъркаш.

Не мърдай и си затваряй устата – изсъска Уилмър.

Ноздрите на Спейд потрепнаха. Гласът му остана равен:

– Махни се. Ако ме докоснеш, ще те принудя да пуснеш пистолета в действие. Попитай шефа си дали иска да ме застреляш, преди да сме разговаряли.

– Остави го, Уилмър – обади се дебелият и изгледа Спейд строго, сякаш бе любимо, пакостливо дете. – Ама и вие сте много дебелоглав. Хайде да сядаме.

– Предупредих ви, че не понасям това недоносче – рече детективът и поведе Бриджид към каналето до прозорците. Седнаха един до друг, тя – облегнала глава на лявото му рамо, той – праметнал лявата ръка през раменете ѝ. Бриджид вече не трепереше и дишаше равно. Появата на Гътман и компанията му сякаш я бяха лишили от способността да се движи и да чувства като живо същество и сега беше безволева като растение, макар да съзнаваше какво става около нея.

Гътман се отпусна в люлеещия се тапициран стол. Кайро избра креслото до масата. Уилмър изобщо не седна. Застана на прага, където преди това стоеше Кайро, отпуснал ръката с пистолета покрай тялото си, и поглеждаше изпод извитите си мигли към мястото, където седеше Спейд. Кайро остави своя пистолет на масата до себе си.

Спейд свали шапката си и я метна на другия край на каналето. После се усмихна широко на Гътман. Отпуснатата му долна устна и присвитите клепачи, съчетани с всички „V“-та на лицето му, придадоха на усмивката похотлив израз, като на сатир.

– Дъщеричката ви има много сладко коремче – рече. – Не е

трябвало да го драскате и бодете с карфици.

Усмивката на Гътман беше любезна, макар и леко мазна.

Момчето направи крачка напред и вдигна пистолета до бедрото си. Всички в стаята обърнаха очи към него. В твърде различните погледи, с които го фиксираха Бриджид О'Шонеси и Кайро, имаше – колкото и да бе странно – еднакъв укор, Момчето се изчерви, отстъпи пак назад и загледа изпод мигли, които скриваха очите му, гърдите на Спейд. Изчервяването му беше едва забележимо и мигновено, но изглеждаше изненадващо върху това лице, винаги тъй студено и уравновесено.

Гътман отново насочи към Спейд мазната си усмивка и безизразните си очи. Гласът му беше благо мъркане:

– Да, сър, беше ми жал, но признайте, че си свърши работата.

Веждите на детектива се склочица.

– Всичко би свършило работа. Съвсем естествено исках да се видя с вас още щом соколът попадна в ръцете ми. Клиентът, плащач в брой, е винаги добре дошъл. Отправих се за Бърлинггейм, като очаквах нещо подобно на сегашната ни среща. Откъде да знам, че в това време вие се мотааете – с половин час закъснение и правите безуспешни опити да откриете пак капитан Джейкъби, преди той да ме е открил.

Гътман се изкикоти. В кикота му сякаш нямаше нищо друго освен задоволство.

– Както и да е, сър, ето ни тук на нашата малка среща. Нали това сте искали?

– Точно това. След колко време сте готов да изплатите първата сума, която уговорихме, и да ме освободите от присъствието на сокола?

Бриджид О'Шонеси се изправи рязко и изненадано изгледа Спейд. Той я потупа разсеяно по рамото. Очите му не се откъсваха от Гътмановите, които потрепваха весело между пухкавите понички, служещи му за клепачи.

– Що се отнася до това, сър – рече дебелият и пъхна ръка във вътрешния джоб на самото си.

Кайро, с ръце върху бедрата, се наведе напред, като дишаше тежко с отворена уста. Тъмните му очи бяха като лакирани. Фокусът им постоянно се местеше от лицето на Спейд върху Гътман и обратно.

– Та що се отнася до това, сър – повтори Гътман и извади от джоба си бял плик. Пет чифта очи – тези на момчето, скрити вече само наполовина от гъстите му мигли – се заковаха върху плика, Като го превъртя в издутите си от тлъстина ръце, Гътман погледна първо ненадписаното му лице, после гърба, който не беше запечатан, а само припъхнат. Сетне

вдигна глава, усмихна се дружелюбно и го метна в скута на Спейд.

Макар да не беше тежък, белият плик полетя, удари се в долната част на гърдите на Спейд и падна върху бедрата му: Той го вдигна с преднамерено бавни движения и също тъй бавно го отвори с две ръце, като Отдръпна лявата си ръка от рамото на момичето. Пликът съдържаше банкноти от по хиляда долара – гладки, корави и чисто нови, Детективът ги извади и преброи, Бяха десет. После вдигна очи и се усмихна.

– Говорихме за много повече – рече благо.

– Да, сър, говорихме – съгласи се Гътман. – Но това беше преди време. А сега държите в ръцете си истински пари, законните банкноти на тази страна, С един такъв долар можете да купите много повече, отколкото с десет долара на приказки. – Дебелият се затресе в беззвучен смях. Когато кълбетата тлъстини се успокоиха, той додаде малко по-сериозно, но не съвсем: – Сега трябва да делим на повече части. – И той кимна с едрата си глава към Кайро, а в очите му продължиха да играят весели искри. – Казано с две думи, сър, положението се промени.

Докато Гътман говореше, Спейд подреди банкнотите в равна купчинка, върна ги обратно в плика и затъкна гърба. Седна приведен напред, опрял лакти на коленете си, а пликът висеше между краката му, хванат само с два пръста.

– Е, да – подхвърли небрежно. – Вие сега сте повече, но пък соколът е в наши ръце.

Джоуел Кайро произнесе целомъдрено с високия си, тънък гласец, стиснал с грозните си ръце страничните облегалки на креслото, приведен напред:

– Мисля, че е излишно да ви напомняме, мистър Спейд, че макар да държите сокола, ние от своя страна държим вас в ръцете си.

Спейд се усмихна широко.

– Опитвам се да не се тревожа за това. – И като се изправи и остави плика върху канапето, той се върна към Гътман: – Ще се върнем пак на въпроса за парите. Преди това трябва да се погрижим за нещо друго. Необходимо ни е изкупителна жертва.

Дебелият се намръщи, неразбрал за какво става дума, ала Спейд продължи, преди онзи да успее да се обади:

– Трябва да предложим някого на полицията – някой, на когото да лепнат и трите убийства. Ние...

Кайро го прекъсна с възбуден, пресекващ глас:

– Убийствата са две – само две, мистър Спейд. Партньорът ви несъмнено е бил убит от Тързби.

– Добре, две – изрѣмжа детективът. – Каква разлика? Важното е, че трябва да подхвърлим някого на полицията...

Този път го прекъсна Гътман с уверена усмивка и добродушна категоричност:

– Доколкото вече ви познаваме, сър, няма защо да си правим труда. Полицията ще оставим на вас – сигурни сме, че ще се справите. Едва ли ще имате нужда от некомпетентната ни помощ.

– Значи не сте много наясно с въпроса, щом като така мислите.

– Хайде, хайде, мистър Спейд. Няма да ни убедите, Или не се боите от полицията или не сте в състояние да се справите...

Спейд изпрѣхтя грѣмко. Наведе се напред, облегна пак лакти на коленете си и раздразнено прекъсна дебеляя:

– Изобщо не се боя от тях и много добре знам как да се справя. Точно това се опитвам да ви кажа. Единственият начин е да им подхвърлим жертва – някой, на когото да припишат всички бели.

– Признавам, сър, че това е единият начин, по който може да действувате, но...

– Никакво но! Това е единственият начин. – Очите му светеха като въглени под зачервеното от възбуда чело. Натъртеното място на слепоочието му беше станало моравосиньо. – Много добре знам какво говоря. Минавал съм по този път и още не веднѣж ще мина. Имало е случаи, когато съм пращал по дяволите и Върховния съд и пак ми се е разминавало, за което винаги съм помнил, че един ден ще си платя сметката. И когато този ден дойде, искам да трѣгна за полицейския участък, побутвайки пред себе си жертвата: „Заповядайте, господа, вашия престѣпник.“ Докато знам, че ще мога да го направя, не ми пука от нищо, мога да покажа среден прѣст на всички закони в кодекса. Но не успя ли дори веднѣж, с мен е свършено. Засега това не се е случвало. И няма да се случи. По този въпрос не искам да има недоразумения.

Очите на Гътман проблеснаха, мазното им изражение се примеси с леко съмнение, но останалите му черти запазиха подпухналото си розово, усмихнато, самодоволно покритие, а в гласа му нямаше и нотка безпокойство:

– Похвална система сте си изработили, сър, похвална. И ако можем да я приложим и този път, аз прѣв щях да ви кажа: „Придържайте се към нея на всяка цена, сър.“ Но по някакво изключение в този случай тя е неприложима. Така е с блестящите системи. Винаги идва моментът на изключението и мъдрият просто го прави, Такъв е и нашият случай и няма да пропусна да ви изтъкна, че сте твърде добре заплатен именно за

да го направите. Може да имате повече неприятности, отколкото ако разполагате с жертва, която да предложите на полицията, но – той се засмя и разпери ръце – вие не сте от хората, които ще се изплашат от малко неприятности. Знаете как да се оправите и в крайна сметка излизате сух от водата каквото и да се случи. – Той сви устни и притвори едно око. – Ще се оправите.

Очите на Спейд вече не бяха благи. Лицето му стана безизразно, мускулите се свиха на бучки.

– Знам какво говоря – произнесе с нисък, преднамерено търпелив глас. – Познавам града и имам свой начин да си играя играта. Вярно е, че бих могъл да ад измъкна сух от водата – този път, – но ако се опитам сетне още веднъж да им пробутам някой номер, така ще ми го върнат, че и майка ми ще заплаче. Затова няма да мине. Вие ще си отлетите за Ню Йорк или Истанбул, или не знам още къде, а аз оставам тук.

– Не се съмнявам обаче – започна Гътман, – че ще успеете...

– Няма да успее – много сериозно рече Спейд. – Няма. Знам го със сигурност. – Той се облегна назад. Лицето му се освети от приятна усмивка, която изтри и безизразното изражение, и свитите на бучки мускули. – Слушайте, Гътман – заговори бързо, убедително. – Казвам ви кое ще е най-добре за всички ни. Ако не им предоставим жертва, рано или късно ще се натъкнат на данни за сокола – това е сто на сто сигурно. Тогава ще трябва да се криете вдън земя заедно с него – независимо къде се намирате, – а при такова едно положение едва ли ще успеете да разбогатеете от успешната му продажба. Но ако им дадете изкупителна жертва, веднага ще престанат да се ровят.

– Точно там е въпросът, сър – отвърна дебелият, а безпокойството му все още прозираше, но само в очите, и то едва-едва. – Ще престанат ли да се ровят? Дали въпросната изкупителна жертва няма да им послужи за прясна следа, която да ги наведе на сокола? От друга страна, не ви ли се струва, че вече са мирисали и че най-добре ще направим, ако не раздухваме огъня?

– Господи! – На челото на Спейд започна да се издува една раздвоена вена. Представа си нямате за нищо! – Гласът му беше като схванат. – Те не пасат трева, Гътман. Просто са се спотаили и изчакват. Опитайте се да го проумеете. Напъхал съм си главата в торбата и те много добре го знаят. Няма нищо против, стига да действувам както трябва, когато му дойде времето. Ако ли не – да му мисля. – Гласът му отново стана настойчив. – Слушайте, Гътман. На всяка цена трябва да им подхвърлим жертва, Няма друг начин. Да им дадем недоносчето – кимна той

добродушно към застаналото на прага момче. – В края на краищата той наистина ги е застрелял – и Тързби, и Джейкъби, – нали така? Пък и сякаш е правен по поръчка за целта. Да му прикачим нужните доказателства и да им го връчим.

Момчето помръдна леко зъглчетата на устните си, което можеше да мине за миниатюрна усмивка. Това бе единственото въздействие, което предложението на Спейд има върху него. Джоуел Кайро бе отворил широко уста и очи, мургавото му лице бе прежълтяло от изумление. Дишаше през устата си, закръглените му женствени гърди се издигаха и спадаха, докато се пулеше срещу детектива, Бриджид О'Шонеси се бе отдръпнала, за да може да го вижда по-добре. Зад смаяното объркване на лицето ѝ се таеше истеричен смях.

Гътман остана неподвижен и дълго време лицето му не изразяваше нищо, Сетне реши да се засмее. Смя се сърдечно и продължително и спря чак когато мазните му очи попиха част от веселието. Щом престана да се друса, рече:

– Голям образ сте, сър, няма що! Извади носна кърпа и попи очите си. – Да, сър, човек никога не знае какво ще кажете или направите в следващия момент и само едно е сигурно – че ще изненадате всички.

– Няма нищо смешно. – Спейд сякаш не се засегна от смеха му и изобщо не бе впечатлен от нищо. Говореше като човек, който се опитва да вразуми своеволен, но разумен приятел. Това е най-доброто, на което можем да заложим. Ако го има в ръцете си, полицията няма да...

– Но, драги – възпротиви се Гътман. – Толкова ли не виждате? Ако и през ум ми минеше да постъпя по този начин... Но и това е нелепо. Уилмър за мен е като същински син. Ако обаче изобщо си помислех да ви послушам, как смятате – кое ще му попречи да разкаже на полицията всичко, което знае за сокола?

Спейд се усмихна с непослушни устни.

– Ако се наложи, ще бъде убит при съпротива на властите да го арестуват. Но дотам няма да се стигне. Ако ще да прегракне от приказки – обещавам ви, че никой няма да обърне внимание и на една негова дума. Толкоз мога да уредя, и то много лесно.

Розовата плът, покриваща челото на Гътман, се набразди, Той наведе глава, при което многобройните му брадички се сплескаха върху яката на ризата му, и попита:

– По какъв начин? – Сетне рязко – при което всичките му тлъсти сфери се задрусаха и заудряха една в друга – той вдигна глава, извърна се, за да погледне момчето, и се изсмя гръмогласно. – Какво ще кажеш,

а, Уилмър? Нали е смешно?

Очите на момчето метнаха студени кестеняви мълни изпод гъстите мигли. То изсъска членоразделно: – Много смешно – кучия му син.

– Как се чувствуваш, съкровище? – обърна се Спейд към Бриджид О'Шонеси. – По-добре ли си?

– Много по-добре, само че – тя сниши глас – много съм уплашена.

– Няма защо – небрежно изрече той и сложи ръка на обутото ѝ сив чорап коляно. – Нищо лошо няма да се случи. Искаш ли да пийнеш нещо?

– Сега не, благодаря. – Тя отново заговори шепнешком. – Внимавай, Сам.

Спейд се усмихна широко и погледна към Гътман, който от своя страна не сваляше очи от него. Дебелият се усмихна любезно, известно време нищо не каза, сетне повтори:

– По какъв начин?

Спейд не разбра.

– Какво по какъв начин?

Гътман прецени, че трябва пак да се смее, а после да даде обяснение:

– Ами, сър, ако предложението ви, така да се каже, е сериозно, най-малкото, което можем да направим от чиста учтивост, е да ви изслушаме. По какъв начин ще уредите Уилмър – тук той направи пауза, за да се посмее отново – да не може да ни навреди?

Спейд поклати глава.

– Не, няма да се възползвам от ничия учтивост, колкото и да е чиста. Оставете това.

Дебелият нагърчи тлъстите сфери на лицето си.

– Хайде, недейте така – запротестира той. Определено ме карате да се чувствувам неудобно. Не биваше да се смея, за което коленопреклонно ви моля за прошка. Не бих искал да си мислите, че се подигравам на предложенията ви, мистър Спейд, колкото и да не съм съгласен с вас. Знаете, че дълбоко уважавам и дори се прекланям пред вашата съобразителност. Имайте предвид, че не виждам по какъв начин бихме могли да приложим на практика това ваше предложение, дори ако пренебрегнем факта, че Уилмър ми е повече от син, макар да не е моя плът и кръв, но ще сметна за голяма лична услуга, а също така за знак, че сте приели извиненията ми, ако ни обясните по-подробно.

– Имате право – съгласи се Спейд. – Брайън е като всички прокурори – повече го интересува как ще изглежда активът му черен на бяло,

отколкото всичко друго. По-скоро би се отказал от някой случай със съмнително успешен изход, отколкото да рискува несполука. Не знам предумишлено да е лепвал обвинение на човек, за когото е знаел, че е невинен, но не си го представям да си внуши, че е невинен, ако има възможност да докопа или да нагоди доказателства, че човекът е виновен. За да е сигурен, че ще получи присъда срещу един, той е готов да си затвори очите и да пусне на свобода пет-шест не по-малко виновни съучастници – ако има опасност да обърка цялото си дело при опита да ги осъди. Ние ще го поставим именно пред такъв избор и той с готовност ще нагълта всичко, което му поднесем. Соколят изобщо няма да го интересува. Ще си затвори очите пред всичко и ще убеди сам себе си, че приказките на недоносчето са втели-некипели, опит да го объркат. Тази страна на въпроса оставете на мен. Ще го убедя, че ако вземе да чопли, където не му е работата, и прави опити да прибере всички, замесени в случая, тогава цялото му дело ще се запъне и съдебните заседатели ще се оплетат като пилета в калчища. Ако, от друга страна, си гледа само недоносчето, ще успее да му осигури присъда и със затворени очи.

Гътман бавно заклати глава наляво-надясно, усмихнат широко, с което явно искаше да покаже, че най-добродушно не одобрява тези думи.

– Не, сър, боя се, че няма да стане, в никой случай няма да стане. Не виждам как дори този ваш прокурор ще направи връзката между Тързби, Джейкъби и Уилмър, без да...

– Не сте запознат с начина на мислене на прокурорите – прекъсна го Спейд. – Случаят с Тързби е от лесен по-лесен. Той беше професионален гангстер, телохранител, също като вашия Уилмър. Брайън дори си има вече теория по този въпрос. Всичко ще мине по мед и масло. Боже мой! Недоносчето може да бъде обесено един-единствен път. Защо да го съдят за убийството на Джейкъби, след като вече ще бъде осъден за убийството на Тързби? Делото просто ще отиде в архив, след като му пришият каквото си решат, и точка по въпроса. Ако е използвал един и същ пистолет и в двата случая, което е много вероятно, експертизата ще докаже това и всички ще останат доволни.

– Да, ама... – започна Гътман, но млъкна, за да погледне момчето.

То беше тръгнало към средата на стаята със скована походка, с леко разкрячени крака и спря между Гътман и Кайро.

Приведе се напред от кръста, раменете му се повдигнаха. Пистолетът висеше все така отпуснато в ръката му, но кокалчетата на пръстите му бяха побелели върху ръкохватката. Другата му ръка бе стисната

силно в юмрук. Подчертаната младоликост на лицето му правеше особено зловеща – дори нечовешка – нажежена та до бяло омраза и ледената ненавист в погледа му.

– Копеле мръсно, стани веднага и си вземи пищова! – рече то на Спейд с глас, пресекващ от силни чувства.

Детективът му се усмихна. Не широко, но затова пък си личеше, че се забавлява съвсем истински.

– Ставай, копеле, и стреляй, ако ти стиска! – настоя момчето. – Търпях, каквото можах, вече край!

Искреното веселие в усмивката на Спейд се засили. Той погледна към Гътман.

– Младата кръв на Дивия запад – рече с глас, който много отиваше на усмивката му. – Може би е редно да го предупредите, че ще навреди на бизнеса ви, ако ме застреля, преди да сте докопали сокола.

Опитът на Гътман да се усмихне излезе безуспешен, но той все пак запази гримасата върху лицето си, което изби на петна. Облиза със сух език сухите си устни. Гласът му се оказа прекалено стържещ и прегракнал за укорителния бащински тон, който се опита да постигне:

– Престани, Уилмър. Без глупости. Не бива да придаваш такова значение на думите му. Ти...

Без да откъсне очи от Спейд, момчето проговори сподадено, като помръдваше само ъгълчето на устата си:

– Тогава го накарай да ме остави на мира. Ако продължава, ще му светя маслото и нищо няма да ме спре.

– Стига, Уилмър – рече Гътман и се обърна към Спейд: – Планът ви, сър, както изтъкнах от самото начало, е неосъществим. – Той вече контролираше и лицето, и гласа си. – Да не говорим повече за това.

Спейд местеше поглед от единия към другия. Вече не се усмихваше. Лицето му бе лишено от всякакво изражение.

– Ще говоря каквото си искам – заяви той.

– Да, разбира се – побърза да го успокои дебелият. – Това е една от чертите ви, на които винаги съм се възхищавал. Но въпросът, както вече казах, е без практическо приложение, затова е напълно излишно да продължаваме да го обсъждаме, сам виждате.

– Нищо не съм видял – упорствуваше Спейд. – Нито ме накарахте да видя, нито ще ме накарате. – И той изгледа намръщено дебелия. – Да се разберем веднъж завинаги. Има ли смисъл да разговарям с вас? Мислех, че вие дърпате конците. Ако ще разговарям с недоносчето, знам как да го направя.

– Но, моля ви, сър – рече Гътман. – С пълно право преговаряте с мен.

– Добре тогава. Имам и друго предложение. Не е на висотата на първото, но е за предпочитане пред нищо. Искате ли да го чуете?

– Обезателно.

– Дайте им Кайро.

Левантинецът чевръсто грабна пистолета, който лежеше на масата до него. Стисна го с две ръце в скута си. Дулото му сочеше към пода, малко по посока на канапето. Лицето на Кайро отново прежълтя. Черните му очи взеха да се стрелкат от Спейд към Гътман и обратно. Поради непрозрачността си изглеждаха плоски, двуизмерни.

Гътман, с физиономия, сякаш не е чул добре или не вярва на ушите си, попита:

– Какво да направя?

– Да предадете на полицията Кайро.

Дебелият понечи да се разсмее, но се въздържа. В крайна сметка възкликна с несигурен глас:

– За бога!

– Недоносчето е за предпочитане – продължи Спейд. – Кайро не е гангстер и пистолетът му е с по-малък калибър, отколкото онзи, с който са били застреляни Тързби и Джейкъби. Ще имаме повече главоболия с него, но е пак по-добре, отколкото ако не им дадем никого.

Кайро изквича с пресекващо от възмущение гласче:

– А какво ще кажете, ако предадем вас, мистър Спейд, или мис О'Шонеси? Какво ще кажете за това, щом като така твърдо сте решили да им връчите някого?

Спейд му се усмихна и отговори с равен глас:

– Нали искате сокола? Той е в мен. Изкупителната жертва влиза в цената, която искам. А що се отнася до мис О'Шонеси – безразличният му поглед се плъзна по пребледнялото ѝ озадачено лице, спря се пак на Кайро и той сви едва-едва рамене, – ако смятате, че ще е подходяща за ролята, готов съм да преговарям с вас.

Момичето вдигна ръце към гърлото си, от което излезе кратък сподавен вик, и се отдръпна още повече от него.

Кайро, чието лице и тяло се гърчеха от възбуда, възкликна:

– Изглежда, забравяте, че положението ви не позволява да настоявате за каквото и да било!

Спейд се изсмя – кратко, грубо и подигравателно.

– Моля ви, господа – намеси се Гътман с глас, в който твърдостта

се опитваше да прозвучи мазно. – Да запазим дружеската основа на разговора ни. В думите на мистър Кайро обаче – продължи той към Спейд – има нещо вярно. Трябва да имате предвид...

– Трябва... друг път! – Спейд изплю думите с грубиянска небрежност, която им придаде повече тежест, отколкото ако бе наблегнал на тях чрез драматично извисяване на гласа. – Как ще се доберете по птицата, ако ме убие? И след като знам, че не можете да си позволите да ме убие, преди да сте я получили, по какъв начин си въобразявате, че ще ме сплашите, за да ви я дам?

Гътман наклони глава на една страна, за да обмисли тези въпроси. Очите му блестяха под набръчканите клепачи. След малко отговори любезно:

– Освен убийството и заплахата за убийство, сър, има и други убедителни средства.

– Така – съгласи се Спейд, – но те не вършат работа, ако зад тях не се крие заплахата от смъртта, която да държи жертвата в подчинение. Разбирате ли ме? Ако опитате нещо, което не ми допада, аз няма да стоя със скръстени ръце. Ще ви принудя или да се откажете от него, или да ме убие, като през цялото време ще знам, че няма да посмеете да ми теглите куршума.

– Разбирам – изкикоти се Гътман. – Положението изисква внимателно обмисляне и от двете страни, защото, както сигурно ви е известно, сър, като се разгорещят, хората често забравят основни неща и допускат чувствата им да вземат връх над здравия разум. Спейд също се усмихна ласкаво.

– Това именно е умението, което се изисква от мен – да играя достатъчно сигурно и грубо, за да ви вода за носа, като същевременно внимавам да не ви вбеся, та да ме пречукате, пък ако ще после да си късате косите.

– Голям образ сте, сър – възхити се Гътман.

Джоел Кайро скочи от креслото, в което седеше, и заобиколи момчето и люлеещия се стол на Гътман. Наклони се над ухото на дебелия и като прикриваше уста с ръката, в която не държеше пистолета, му прошепна нещо. Гътман го изслуша внимателно, с притворени очи.

Спейд се усмихна широко на Бриджид О'Шонеси. Устните ѝ се опънаха едва-едва в отговор, но очите ѝ не претърпяха промяна – останаха все тъй замаяни, втръчени.

– Бас ловя, момчето ми, че в момента те продават – обърна се Спейд към Уилмър.

Той не отговори. Коленете му така се разтрепераха, че разклатиха крачолите на панталоните му.

– Не се оставяйте да ви повлияят пищовите на тези джобни гангстерчета – рече детективът на Гътман.

Дебелият отвори очи. Кайро спря да му шепне и застана прав зад люлеещия се стол.

– Имам вече опит – мога да ги отнема и на двамата, така че в това отношение няма да има затруднения – продължи Спейд. – Недоносчето е...

Със задавен от безразсъдна ярост глас момчето извика:

– Добре тогава! – И вдигна рязко пистолета пред гърдите си.

Гътман метна пухкава дебела ръка към китката му, сграбчи я и натисна надолу оръжието, докато разплутото му тяло се надигаше панически от люлеещия се стол. Джоуел Кайро притича от другата страна на момчето и го хвана за ръката, в която нямаше пистолет. Двамата започнаха да се боричкат с младото гангстерче, притискаха надолу ръцете му, докато то напразно се опитваше да ги изтръгне от здравата им хватка. До слуха на Спейд достигаха откъслечни думи, фрагменти от нечленоразделните крясъци на момчето: „... дадено... пусни... копеле... маслото...“, многократно повтаряното от Гътман „Хайде, Уилмър, престани!“ и молбите на Кайро „Моля те, недей!“, и „Недей така, Уилмър!“

С неподвижно лице и замъглени очи детективът стана от канапето и се приближи до тримата. Момчето, неспособно да се справи с натиска, който упражняваха отгоре му, бе престанало да се съпротивлява. Кайро продължаваше да го държи за ръката, застанал малко пред него, и му говореше нещо успокоително. Спейд леко бутна левантинеца встрани и заби левия си юмрук в брадата на момчето. Главата му се отметна рязко назад – доколкото това бе възможно със сковани ръце – и пак се върна в предишното положение. Гътман започна отчаяно: „Ей, какво...“, докато Спейд фрасна момчето и с десния си юмрук.

Кайро пусна ръката му и го остави да се стовари върху огромния кръгъл корем на Гътман. Сетне левантинецът се метна към детектива и взе да дере лицето му с ноктите на двете си ръце, Спейд издиша шумно и го отблъсна. Кайро пак се нахвърли отгоре му. Очите му бяха пълни със сълзи, устните му мърдаха гневно, макар от устата му да не излизаше нито звук.

Спейд се засмя, изръмжа „Ах, каква си досада!“ и го зашлеви по бузата с опакото на ръката си. Шамарът го залепи за масата. Кайро си възвърна равновесието и за трети път се нахвърли върху детектива, който

го спря само като опря длани в лицето му.

По-късите ръце на Кайро не успяха да се доберат до лицето на Спейд и той го заудря по ръцете.

– Престани – изръмжа детективът. – Престани, защото ще ти причиня болка.

– Голям страхливец такъв! – изкрещя дребното човече и отстъпи назад.

Спейд се наведе, за да вдигне пистолета на Кайро от пода, а сетне и този на момчето. Изправи се, като ги държеше и двата в лявата си ръка, провесени с дулата надолу, закачени за предпазителите на спусъците за дългия му показалец.

Гътман беше сложил Уилмър да седне в люлеещия се стол и сега го гледаше с тревожни очи. Лицето му бе свъсено, колебливо. Кайро коленичи до момчето и взе да разтрива безжизнено отпуснатата му ръка.

Спейд опипа с пръсти брадичката му.

– Счупено няма – съобщи. – Да го сложим да легне на канапето.

Подпъхна дясната си ръка под ръката на момчето, зад гърба му, а лявата под коленете му, вдигна го без видимо усилие и го отнесе на дивана. Бриджид О'Шонеси побърза да стане. С дясната си ръка Спейд потупа дрехите на малкия, откри втория пистолет, прибави го към първите два и обърна гръб на канапето. Кайро вече седеше при главата на Уилмър.

Спейд подрънка пистолетите един о друг и усмихна весело на Гътман.

– Ето ни изкупителната жертва – рече.

Лицето на Гътман бе посивяло, очите му бяха замъглени. Той изобщо не погледна детектива. Беше вперил очи в пода и мълчеше.

– Без повече глупости – предупреди Спейд. – Оставихте Кайро да ви шепне на ухото и държахте момчето, докато аз го нокаутирах. Не ми излизайте пак със смях, защото може да ви застрелям.

Гътман размърда крака върху килима, но продължи да мълчи.

– А втората страна на въпроса е, че или ще се съгласите още сега на минутата, или ще ви предам на полицията и вас, и проклетия ви сокол – продължи Спейд.

Гътман вдигна глава и промърмори през зъби:

– Това не ми харесва, сър.

– Аз и не очаквам да ви хареса. Е?

Дебелият въздъхна, направи кисела физиономия и отвърна тъжно:

– Добре, ваш е.

– А така! – рече Спейд.

РЪКАТА НА КЕМИДОВ

Момчето лежеше по гръб на дивана и ако не беше дишането, малкото му телце напълно би наподобявало труп. Джоуел Кайро седеше наведен над не го, разтриваше му бузите и китките, пригладжаше назад косата му, шепнеше му, виращо се тревожно е неподвижното бледо лице.

Бриджид О'Шонеси стоеше в тясното пространство между масата и стената. Беше долепила една ръка о масата, другата притискаше към гърдите си. Прехапала долната си устна, тя мятеше крадешком погледи към Спейд – всеки път, когато той не я гледаше. А шом я погледнеше, отместваше очи към Кайро и момчето.

Лицето на Гътман постепенно губеше тревожното си изражение и възвръщаше розовия си цвят. Беше пхнал ръце в джобовете на панталоните си. Стоеше с лице към Спейд и го гледаше безпристрастно.

Спейд, като подрънкваше разсеяно пистолетите един о друг, кимна към гърба на Кайро и попита дебелия:

– Той дали няма да се възпротиви?

– Не знам – кротко отвърна Гътман. – Тази страна на въпроса оставям изцяло на вас, сър.

Усмивката на детектива подчерта още повече острата форма на брадичката му.

– Кайро – повика той. Левантинецът погледна през рамо. Тъмното му лице се бе сбръчкало от безпокойство. – Остави го за малко да си почине – продължи Спейд. – Ще го предадем на полицията, но преди да дойдат, трябва да уточним някои подробности.

– Не мислите ли, че и без това му причинихте достатъчно злини? – попита Кайро с горчивина в гласа.

– Не – отговори Спейд.

Левантинецът стана от канапето и се приближи до дебелия.

– Моля ви, мистър Гътман, недейте – замоли го той. – Сам разбирате, че...

– Вече е решено – прекъсна го Спейд. – Въпросът е вие как ще постъпите при това положение. Ще се включите ли с нас, или ще излезете от играта?

Макар усмивката на Гътман да беше леко тъжна, дори печална, той кимна в знак на съгласие.

– И моята душа се бунтува – осведоми той левантинеца, – но засега нямаме друг избор. Наистина нямаме.

– Е, Кайро? – настоя Спейд. – С нас или без нас?

Кайро облиза устни и бавно се извърна към детектива.

– Ами ако... – Той преглътна. – Имам ли? Мога ли да избирам?

– Можете – най-сериозно го увери Спейд. – Но трябва да знаете, че ако отговорът е без нас, ще ви предадем на полицията заедно с вашето приятелче.

– Е, стига, мистър Спейд – запротестира Гътман. – Това не е...

– Как да не е! Да не би да го пуснем да си върви? Или с нас, или с него в затвора. Не можем да оставим кой знае колко въпроса без отговори. – Той се озъби недоволено на Гътман и избухна: – Господи! За пръв път ли крадете? Големи сте мухълъвци! Защо не паднете на колене да се помолите на дядо боже? – И като обърна озъбената си физиономия към Кайро, изръмжа: – Е? Кое избирате?

– Щом като нямам избор... – Тесните рамене на левантинеца се свиха леко в жест на безнадеждност. – С вас.

– Добре – рече Спейд и погледна дебелия и Бриджид О'Шонеси. – Седнете.

Момичето приседна предпазливо на ръба на канапето до краката на Уилмър, който все още не беше дошъл в съзнание. Гътман се върна при люлеещия се тапициран стол, а Кайро седна пак в креслото. Спейд остави pistolетите на масата и седна отгоре ѝ съвсем до тях. Погледна ръчния си часовник и рече:

– Два часът. Не мога да получа сокола преди да се е съмнало или поне преди осем часа. Имаме достатъчно време, за да се разберем по всички точки.

Гътман се изкашля.

– Той къде е? – попита и побърза да добави: – Всъщност това не ме интересува, сър. Исках само да кажа, че за всички заинтересовани ще е по-добре, ако не напускаме стаята, преди да сме си свършили работата. – Той погледна канапето, после рязко прехвърли очи върху Спейд. – Пликът във вас ли е?

Спейд поклати глава, погледна към канапето, сетне момичето. Усмихна се само с очи и рече:

– Мис О'Шонеси го взе.

– Да, у мен е – потвърди тя шепнешком и пхна ръка във вътрешния джоб на палтото си. – Вдигнах го от...

– Добре – рече Спейд. – Дръж го и не го давай на никого. – После

се обърна към Гътман: – Няма да е необходимо да напускам стаята. Мога да уредя да донесат сокола тук.

– Би било чудесно – измърка дебелят. – Тогава, сър, ще ни го връчите срещу десетте хиляди долара и Уилмър и ще ни дадете два часа да се измъкнем от града, преди да го предадете на властите.

– Няма да ви се наложи да бягате – рече Спейд. – Всичко ще бъде уредено без грешка.

– Възможно е, сър, но бихме се чувствували по-сигурно, ако не сме в града, когато прокурорът започне да разпитва Уилмър.

– Както желаете – отвърна Спейд. – Ако искате, и цял ден мога да го държа тук. – Той започна да си свива цигара. – А сега да уточним подробностите. Защо е застрелял Тързби? А също така защо, къде и как е теглил куршума на Джейкъби?

Гътман се усмихна снизходително, поклати глава и измърка:

– Хайде, хайде, сър. Не искате ли прекалено много? Дадохме ви парите и Уилмър. С това изпълнихме нашата половина от споразумението.

– Съвсем не искам много – настоя Спейд и вдигна запалка към цигарата си. – Говорехме за изкупителна жертва, а каква изкупителна жертва ще е, ако не е в състояние да изкупи нищо? А за целта трябва да знам кое как е станало. – Той свъси вежди. – Какво толкова сте се запреземали? Положението ви съвсем няма да е кой знае колко розово, ако му оставите вратичка да се измъкне.

Гътман се наведе напред и заклати тлъст показалец към пистолетите на масата, до крака на Спейд.

– Има предостатъчно доказателства за вината му, сър. И двамата са били застреляни с това оръжие. За полицейските експерти не представлява никаква трудност да установят, че куршумите и в двата случая са били изстреляни от тях. Много добре знаете – сам го казахте. А това, доколкото ми е известно, е напълно достатъчно, за да се докаже вината му.

– Възможно е – съгласи се Спейд. – Но работата е далеч по-сложна и аз трябва да знам точно как е станало всичко, за да мога да замажа онези точки, които не пасват.

Очите на Кайро бяха станали кръгли, яростни.

– Очевидно забравяте, че ни уверявахте колко просто ще е за вас да уредите всичко – намеси се той, Сетне обърна възбуденото си мургаво лице към Гътман: – Виждате ли! Съветвах ви да не се съгласявате. Не мисля, че...

– Какво мислите и двамата, няма абсолютно никакво значение –

грубо го прекъсна детективът. Прекалено е късно за това и сте нагазили до шия в калта. Защо е убил Тързби?

Гътман сплете пръсти на шкембето си и се залюля на стола. И усмивката, и гласът му бяха неприкрито унили:

– Вие сте изключително труден човек, ако ми позволите да се изразя най-меко. Започвам да мисля, че сгресихме, като ви забъркахме в тази история. Да, сър, точно така мисля.

Спейд махна небрежно с ръка.

– Не сте изгубили нищо. Получавате сокола, без да попаднете в затвора. Какво друго искате? – Той вмъкна цигарата в ъгъла на устата си и рече през нея: – Във всеки случай сега поне знаете как стоят нещата. Та защо е убил Тързби?

Гътман спря да се люлее.

– Тързби беше известен главорез и съдружник на мис О'Шонеси. Ние бяхме сигурни, че ако го премахнем по този начин, тя може да се замисли и евентуално да реши, че е за предпочитане в крайна сметка да заглади недоразуменията си с нас. Освен това я оставяхме без защитника, който не подбираше много средствата си. Виждате ли, сър, че започвам да ставам откровен с вас?

– Да. Продължавайте в този дух. Не мислехте ли, че соколът може да а в него?

Гътман поклати глава и кръглите му бузи се раздрусаха.

– И за миг дори не го допуснахме. – Той се усмихна неволно. – Имахме преимуществото да познаваме мис О'Шонеси достатъчно добре и макар тогава да не ни беше известно, че в Хонконг е дала сокола на капитан Джейкъби, за да го пренесе дотук на „Ла Палома“, докато те го изпреварват с по-бърз кораб, и през ум не ни мина, че ако един от тях знае къде а птицата, то този някой е Тързби. Спейд кимна замислено и попита:

– А не се ли опитахте да преговаряте с него, преди да му светите маслото?

– Разбира се, че се опитахме, сър. Аз самият разговарях с него същата нощ. Уилмър го беше открил два дни преди това и се бе опитал да го проследи до мястото на срещата му с мис О'Шонеси, но Тързби се оказа твърде хитър, макар и да не подозираще, че го следят. Така че вечерта Уилмър отиде в хотела му, разбра, че не си е в стаята, и го причака отвън. Предполагам, че Тързби тъкмо се е прибирал, след като е убил партньора ви. Както и да е, Уилмър го доведе при мек. Но не можах да го вразумя. Най-твърдоглаво бе реч шил да остане предан на мис

О'Шонеси. Така че, сър, Уилмър го последва обратно в хотела и по пътя си свършил работата.

Спейд се замисли.

– Звучи правдоподобно. А сега, как стана с Джейкъби?

Гътман изгледа детектива със сериозни очи и рече:

– Убийството на капитана е изцяло грешка на на О'Шонеси.

Момичето извика сподавено „ох“ и вдигна ръка към устата си. Главът на Спейд беше гърлен, равен.

– Това сега е без значение. Разкажете ми как стана.

Като метна хитър поглед към детектива, дебелят се усмихна и започна:

– Ами, както знаете, Кайро се свърза с мен – аз пратих да го повикат, след като онази нощ, или по-скоро сутрин, го пуснаха от полицията. – Той адресира усмивката си към левантинца. – Мистър Кайро разсъждава много трезво, „Ла Палома“ беше негово хрумване. Забелязал във вестника обявата за нейното пристигане и си спомнил, че в Хонконг до него достигнали слухове за срещи между Джейкъби и мис О'Шонеси. Били ги виждали заедно. Това става по времето, когато се опитвал да я открие, и отначало дори си мислел, че е отпътувала с „Ла Палома“, макар по-късно да разбрал, че не е така. Така че, като видял обявата във вестника, се досетил какво е станало: дала птицата на Джейкъби да ѝ я докара дотук. Капитанът естествено не е знаел какво носи. Мис О'Шонеси е твърде дискретна, за да му се довери. – Той озари момичето с усмивката си, залюля се два пъти на стола и продължи: – Тримата с мистър Кайро и Уилмър подсетихме капитан Джейкъби и имахме късмета да варим мис О'Шонеси при него. Съвещанието ни в много отношения се оказа трудно, но някъде към полунощ успяхме да убедим мис О'Шонеси да постигне съгласие с нас, или поне така си мислехме. Сетне слязохме от кораба и аз се запътих към хотела си, където трябваше да връча на мис О'Шонеси известна сума пари та да получи птицата. Но, сър, ние, мъжете, сме прекалено самонадеяни, щом си въобразяваме, че можем да справим с нея. Пътгом тя, капитан Джейкъби и птицата се изплъзнаха измежду пръстите ни. – Той се засмя весело. – И при това много хитро го направиха, сър.

Спейд погледна момичето и срещна големите му тъмни очи, в които се четеше молба.

– А преди да тръгнете, теглихте кибрита на кораба, така ли? – попита той Гътман.

– Съвсем не нарочно, сър – отвърна дебелят. – Макар че, трябва да

призная, ние – или по-скоро Уилмър – носим отговорността за пожара. Той претърсваше кораба, за да открие сокола, докато ние преговаряхме в каютата, и сигурно е бил небрежен с кибрита.

– Чудесно – одобри Спейд. – Ако се наложи да му припишем убийството на Джейкъби, ще можем да му лепнем и едно обвинение за подпалвачество. Това е добре. А сега как стана така, че го застреляхте?

– Ами, сър, ние цял ден препускахме из града, за да ги намерим, и най-сетне днес следобед попаднахме на следите им. Отначало не бяхме много сигурни. Знаехме само, че сме открили апартамента на мис О'Шонеси. Но като се ослушахме през вратата, чухме ги да се движат отвътре, затова натиснахме звънеца. Тя попита „кой е?“ и ние ѝ казахме – през вратата, – но в същия миг чухме отварянето на прозорец. Естествено, веднага се досетихме какво означава това. Затова Уилмър хукна с все сили надолу по стълбите, за да мине отзад и да държи под око аварийната стълба. А като се втурнал в уличката, сблъскал се гърди в гърди с капитана, който тичал със сокола под мишница. Положението не било никак розово, но Уилмър се справил възможно най-добре. Стрелял в Джейкъби – няколко пъти, – но той се оказал прекалено як и нито се строполил, нито изпуснал пакета, а на всичко отгоре бил твърде близо до Уилмър и момчето не успяло да се отдръпне от пътя му. Капитанът го съборил на земята и продължил да бяга. Всичко това става посред бял ден, нали разбирате – днес следобед. Когато Уилмър се изправил на крака, насреща му по уличката се задавал полицай. Затова нямало как – отказал се от преследването. Мушнал се в отворената задна врата на съседната на „Коронет“ къща, излязъл оттам на улицата и се качи при нас. И слава богу, че никой не го видял. И ето, сър, че отново бяхме в глуха линия. След като затворила прозореца подир Джейкъби, мис О'Шонеси ни отвори вратата на двамата с Кайро и тя... – Той млъкна за миг и се усмихна на някакъв спомен. – Склонихме я – това е думата, която търсех, сър – да ни каже, че е наредила на Джейкъби да отнесе сокола на вас. Вероятността да стигне жив чак до кантората ви беше нищожна, дори ако полицията не го прибере, но друга възможност няхаме. Така че за втори път склонихме мис О'Шонеси да ни окаже малка помощ. Ние... хм... я убедихме, така да се каже, да ви се обади по телефона, за да ви измъкне от кантората преди пристигането на Джейкъби, като същевременно изпратихме Уилмър по петите му. За жалост бяхме изгубили твърде много време, докато вземем решението и склоним мис О'Шонеси да...

Момчето на канапето изстена и се обърна на една страна. Очите му

няколко пъти се отвориха и затвориха. Момичето скочи и отново заста на между масата и стената.

– ... да ни сътрудничи – побърза да довърши изречението Гътман. – Така че соколът попадна в ръцете ви, преди да се доберем до вас.

Момчето стъпи с единия крак на пода, повдигна се на лакът, отвори широко очи, спусна и другия си крак, седна и се огледа наоколо. Когато погледът му се фокусира върху Спейд, обърканото изражение напусна очите му.

Кайро стана от креслото и се приближи до него. Сложи ръка на рамото му и понечи да каже нещо. Момчето се изправи рязко, като отмахна ръката от себе си. Обиколи с поглед стаята и отново се втренчи в Спейд. Лицето му беше каменно, а тялото му се стегна до такава степен, че изглеждаше смалено.

Спейд, седнал на ръба на масата и като поклащаше небрежно крака, рече:

– Виж какво, малкия. Ако ми налетиш, ще те ритна в лицето. Така че, ако искаш да оцелееш, седни, мълчи и се дръж прилично.

Момчето погледна Гътман. Дебелият му се усмихна благо и каза:

– Уилмър, момчето ми, съжалявам, че се налага да се разделя с теб, но държа да ти кажа, че те обичам като собствен син. Само че, бога ми, ако изгубя син, може да имам друг, докато малтийският сокол е уникален.

Спейд се засмя.

Кайро се приближи до момчето и зашепна нещо на ухото му. Без да откъсва студените си кафяви очи от лицето на дебелия, то пак се отпусна на канапето. Левантинецът седна до него.

Въздишката на Гътман не повлия върху благостта на усмивката му.

– Младите просто не си дават сметка за някои неща – обърна се той към Спейд.

Кайро отново бе преметнал ръка през раменете на Уилмър и му шепнеше в ухото. Спейд се усмихна широко на Гътман и се обърна към Бриджид О'Шонеси:

– Ще бъде много мило от твоя страна, ако видиш в кухнята какво има за ядене и ни го донесеш с много кафе. Нали ще бъдеш тъй добра? Не ми се иска да оставям гостите си сами.

– Да, разбира се – рече тя и се запъти към вратата.

Гътман спря да се люлее на стола.

– Един момент, миличка – вдигна той пухкава тлъста ръка. – Не е ли по-добре да оставите плика в стаята? Може случайно да го омазните

в кухнята.

Момичето погледна въпросително Спейд. Той рече безразлично:

– Парите са си все още негови.

Бриджид бръкна във вътрешния джоб на палтото си, извади плика и го подаде на детектива. Той го хвърли в скута на дебелия с думите:

– Защо не седнете отгоре му, като толкоз ви е страх да не го изгубите?

– Не ме разбрахте правилно – мазно отвърна Гътман. – Съвсем не е такава работата – просто бизнесът си е бизнес и трябва да се върши по подобаващ начин. – Той отвори плика, извади банкнотите от по хиляда долара, преброи ги и се засмя тихичко, от което шкембето му заподскача. – Ето например тук са само девет банкноти – разпръсна ги върху дебелите си колене и бедра. – А бяха десет, когато ви ги връчих, както много добре знаете. – Усмивката му беше широка, жизнерадостна и победоносна.

Спейд погледна Бриджид О'Шонеси.

– Е?

Тя заклати отрицателно глава, много силно. Нищо не каза, макар устните ѝ да помръднаха, сякаш правеше безуспешен опит да проговори. Лицето ѝ беше изплашено.

Спейд протегна ръка и дебелият сложи в нея парите. Детективът ги преброи – девет банкноти от по хиляда долара – и ги върна на Гътман. Сетне стана от масата. Лицето му беше безизразно, спокойно. Вдигна трите пистолета и заговори делово:

– Искам да разбера каква е тази работа. Ние двамата – кимна към момичето, без да го погледне – ще отидем в банята. Вратата ще остане отворена и ще бъда с лице към нея. За да излезете оттук, ще трябва да минете покрай мен – освен ако не желаете да скочите от третия етаж. Така че без номера.

– Но моля ви, сър – запротестира Гътман. – Не е необходимо, а и не е много любезно от ваша страна да ни отправяте подобни заплахи. Би трябвало да знаете, че нямаме ни най-малко желание да напускаме стаята.

– Каквото трябва да знам, ще го науча, като приключа с това. – Гласът на Спейд беше търпелив, но безапелационен. – Този номер обърква нещата. Трябва да разбера какво е станало. Няма да се бавим. – Той докосна лакътя на момичето. – Хайде.

В банята Бриджид О'Шонеси най-сетне възвърна гласа си. Тя сложи ръце върху гърдите на Спейд, приближи лице до неговото и прошепна:

– Не съм взела банкнотата, Сам.

– И аз така мисля – рече той, – но трябва да се уверя. Съблечи се.

– Няма ли да ми повярваш на думи?

– Не. Съблечи се.

– Няма!

– Добре тогава. Ще се върнем в стаята и ще ги накарам да ти свалят дрехите.

Тя отстъпи назад, вдигнала ръка към устата си. Очите ѝ станаха кръгли, ужасени.

– Нима ще го направиш? – прошепна през пръстите си.

– Ще го направя. Трябва да разбере какво е станало с банкнотата и никакъв момински свян няма да ме спре.

– Не е това, което мислиш. – Тя се приближи до него и пак сложи ръце върху гърдите му. – Не ме е срам да се съблека гола пред теб, но... толкова ли не разбираш? Не искам да е по този начин. Нима не виждаш, че ако го направиш, ще... ще убиеш нещо в мен?

– Не ме интересува – отвърна той, без да повиши глас. – Просто трябва да разбере какво е станало с банкнотата. Събличай се.

Тя се взря в немигащите жълто-сиви очи, лицето ѝ порозовя, после отново стана бяло като платно. Изправи се сковано в цял ръст и започна да се съблича. Той приседна на ръба на ваната, без да изпуска от очи нито нея, нито отворената врата. Откъм стаята не долиташе нито звук. Бриджид свали дрехите си бързо, без излишно суетене, като ги пускаше на пода до краката си. Когато остана гола, отстъпи назад, без да сваля поглед от него. Лицето ѝ бе гордо, без следа от предизвикателство или смущение.

Спейд постави пистолетите върху тоалетната седалка и коленичи пред облеклото ѝ, с лице към вратата. Вдигаше всяка дреха, опипваше я, оглеждаше я, но не откри банкнотата. Като привърши, стана, подаде ѝ целия куп и рече:

– Благодаря. Сега вече знам.

Тя пое дрехите си от него, без да каже нищо. Спейд взе пистолетите, затвори след себе си вратата на банята и се върна в стаята.

Гътман му се усмихна мило от люлеещия се стол.

– Открихте ли я?

Кайро, седнал на канапето до момчето, изгледа детектива с въпрос в тъмните си непрозрачни очи. Уилмър избобщи не го погледна. Седеше наведен напред, стиснал глава в ръце, подпрял лакти на коленете си, вперил очи в пода между краката си.

– Не я открих – отговори Спейд на въпроса на Гътман. – Вие сте я взели.

Дебелият се изкикоти.

– Аз ли?

– Да – рече Спейд, като подрънкваше пистолетите. – Ще си признаете или да ви обискирам?

– Да ме...

– Или ще признаете, или ще ви претърся. Трета възможност не съществува.

Гътман се вгледа в безизразното лице на детектива и се изсмя.

– Божичко, сър, ще го направите и окото ви няма да мигне. Голям образ сте, ако ми позволите да се изразя по този начин.

– Вие сте я взели – настоя Спейд.

– Да, сър, така е. – Дебелият извади смачканата банкнота от джоба на жилетката си, разглади я върху обширното си бедро, бръкна в джоба на самото си за плика с останалите девет хилядарки и я прибави към тях. – Не бива да ми отказвате да си правя от време на време малки шегички, пък и исках да разбера как ще постъпите. И трябва да призная, че издържахте изпита с пълно отличие. И през ум не ми мина, че ще се решите на такъв прост и пряк начин, за да разберете истината.

Спейд се усмихна накриво, но без злоба.

– Такъв номер бих очаквал по-скоро от някой младок като недоносчето.

Гътман пак се изкикоти.

Бриджид О'Шонеси, облечена, но без палтото и шапката, се появи откъм банята, направи една крачка към вътрешността на стаята, спря, обърна се кръгом, отиде в кухнята и запали лампата.

Кайро седна по-плътено до момчето и отново му зашепна в ухото. То само сви раздразнено рамене.

Спейд погледна първо пистолетите в ръката си, сетне Гътман, излезе в коридора, отиде при дрешника, отвори вратата, сложи ги и трите на най-горния рафт върху капака на някакъв куфар, затвори вратата, заключи, прибра ключето в джоба на панталона си и отиде при вратата на кухнята.

Бриджид О'Шонеси пълнеше с вода и кафе алуминиевата

кафеварка.

– Намери ли кое къде стои? – попита той.

– Да – отвърна тя с леден глас, без да вдигне глава. После остави кафеварката и се приближи до него. Изчерви се. Очите ѝ бяха големи, влажни и изпълнени с укор. – Не биваше да постъпваш така с мен, Сам – кротко му рече.

– Трябваше да разбере как стоят нещата, съкровище – каза той, наведе се, целуна я леко по устата и се върна в стаята.

Гътман му се усмихна и му подаде белия плик с думите:

– Скоро, така или иначе, ще е ваш – може отсега да го вземете.

Спейд обаче не го взе. Седна в креслото и рече:

– Има време. А и не сме разговаряли достатъчно по въпроса за парите. Трябва да получа повече от десет хиляди.

– Десет хиляди долара са много пари.

– Цитирате собствените ми думи, но познавам и по-големи суми.

– Така е, сър, имате право. Но за няколко дни никаква работа това са много пари.

– Смятате, че не съм си мръднал и пръста ли? – попита Спейд и сви рамене. – Възможно е, но това си е моя работа.

– Да, така е – съгласи се дебелият. Присви очи, кимна към кухнята и сниши глас: – Ще делите ли с нея?

– Това също си е моя работа.

– Да, разбира се – съгласи се пак Гътман, – но... – Той се поколеба. – Ще приемете ли един съвет?

– Кажете.

– Ако не... предполагам, че така или иначе, ще ѝ дадете част от парите, но... ако не ѝ дадете толкоз, колкото тя смята, че трябва да получи, моят съвет е – внимавайте.

В очите на Спейд проблесна лека подигравка.

– Значи е такъв човек? – попита.

– Да, такъв.

Спейд се усмихна широко и започна да свива цигара.

Кайро все така шепнеше в ухото на момчето, като отново го бе прегърнал през рамо. Изведнъж Уилмър го отблъсна и се извъртя към левантинца. По лицето му бяха изписани отвращение и гняв. Сви ръката си в юмрук и удари Кайро по устата. Кайро извреця по женски и се отдръпна в края на канапето. Извади от джоба си копринена кърпичка и я долепи до устата си. Когато я погледна, по нея имаше кръв. Доближи я пак до раненото място и погледна с укор момчето.

– Стой по-далеч от мен! – изръмжа то и отново захлупи лице в шепа.

От кърпичката на Кайро се разнесе аромат на френски одеколон. Привлечена от крясъка му, на прага се появи Бриджид О'Шонеси.

– Какво става с храната? – усмихнато я попита Спейд.

– Ей сега – отвърна тя и пак се скри в кухнята.

– Да обсъдим паричния въпрос – обърна се детективът към Гътман.

– С готовност, сър, с цялата си душа и сърце, но съвсем искрено ще ви кажа от самото начало, че нямам откъде да взема и цент повече.

– Трябва да получа двайсет – рече Спейд и издуха дим през устата си.

– Де да можех да ви ги дам! С удоволствие бих ви платил толкоз, ако ги имам, но десет хиляди са абсолютният максимум, давам ви честната си дума. Разбира се, сър, вие съзнавате, че това е чисто и просто първата, така да се каже, парична вноска. По-късно...

Спейд се изсмя.

– За по-късно знам – ще получа милиони. Засега обаче да се придръжаме към така наречената първа вноска. Какво ще кажете за петнайсет хиляди?

Гътман се усмихна, намръщи се и поклати глава.

– Мистър Спейд, казах ви честно и открито и ви дадох думата си на джентълмен, че нямам и един цент повече от тези десет хиляди – нито цент.

– Съвсем не бяхте категоричен.

– Категоричен бях – засмя се Гътман.

– Не е кой знае какво, но щом нямате повече, дайте ги – мрачно изрече детективът.

Гътман му подаде плика. Спейд преброи банкнотите и тъкмо ги прибираше в джоба си, когато Бриджид влезе в стаята с поднос в ръце.

Момчето отказа да яде. Кайро прие чаша кафе. Момичето, Гътман и Спейд закусиха бъркани яйца, бекон, препечен хляб и сладко от портокалови корички, след което изпиха по две чаши кафе. Като привършиха, всички се разположиха колкото се може по-удобно и зачакаха края на нощта.

Гътман пушеше пура, четеше „Прочути криминални дела в Америка“, от време на време се смееше тихичко на прочетеното или коментираше някои пасажи, които му се струваха забавни. Кайро държеше кърпичката пред устата си и се мусеше в единия край на канапето. Момчето подпираше бузи в шепа докъм четири часа, след което легна с крака

към Кайро, обърна лице към прозореца и заспа. Бриджид О'Шонеси дремеше в креслото, слушаше коментарите на дебелия и от време на време, през големи интервали, разменяше по някоя приказка със Спейд.

Детективът си свиваше цигари, пушеше и крачеше из стаята, но без да се суети или да нервничи. Понякога се отпускате ту на облегалката на креслото, в което седеше момичето, ту на ръба на масата или на пода в краката му, ту на твърдия дървен стол с права облегалка. Беше бодър, жизнен и пълен с енергия.

В пет и половина отиде в кухнята и свари още кафе. След още половин час момчето се размърда, събуди се, прозя се и седна. Гътман погледна часовника си и се обърна към Спейд:

– Можете ли вече да го вземете?

– Да изчакаме още един час.

Дебелият кимна и продължи да чете.

В седем Спейд се обади на Ефи Перин в дома ѝ.

– Ало, мисис Перин ли е?... Тук е Спейд. Може ли да повикате Ефи?... Да, неотложно е... Благодаря. – Тихичко започна да си свири с уста „В Куба“. – Ало, съкровище, ти ли си? Извинявай, че те събудих толкоз рано... Да, много. Ето каква е работата: в пощенската ни кутия ще откриеш плик, надписан собственооръчно от мен. Вътре има квитанция за багаж от „Пикунк“ – става дума за вчерашния пакет. Взemi го, моля те, и го донеси тук – веднага!... Да, вкъщи съм си... Браво, ти си истински сладур. Бързай... Дочуване.

В осем без десет отдолу се позвъни. Спейд натисна копчето на до-мофона, което отваряше вратата откъм улицата. Гътман остави книгата и се изправи усмихнат.

– Ще имате ли нещо против, ако отворим заедно? – попита той.

– Не – отвърна Спейд.

Дебелият го последва в коридора. Спейд откряна външната врата. След малко от асансьора излезе Ефи Перин, с увития в кафява амбалажна хартия пакет. Момчешкото ѝ лице беше весело и сияещо, вървеше бързо, почти подтичваше. Хвърли един поглед на Гътман, след което повече не му обърна внимание. Усмихна се на Спейд и му подаде пакета.

– Много ви благодаря, мадам – пое го той. – Извинете, че така ви провалих деня...

– Няма да е първият – засмя се тя и добави, като разбра, че няма да бъде поканена да влезе: – Още нещо?

– Не, благодаря – поклати той глава.

– Довиждане – рече Ефи и се запъти обратно към асансьора.

Спейд затвори вратата и внесе пакета в стаята. Лицето на Гътман бе пламнало, бузите му се тресяха.

Кайро и Бриджид О'Шонеси се приближиха към масата, върху която детективът постави пакета. Бяха възбудени. Момчето се изправи, бледо и напрегнато, но остана до канапето, откъдето наблюдаваше другите изпод извитите си мигли.

Спейд отстъпи крачка назад и каза:

– Ето, заповядайте.

Дебелите пръсти на Гътман набързо се справиха с връвта и хартията, сетне с талаша. Черната птица беше в ръцете му.

– Ах! – въздъхна той дрезгаво. – Най-последно, след седемнайсет години!

Кайро потриваше възбудено ръце. Момичето бе прехапало долната си устна. Всички без изключение дишаха тежко. Въздухът в стаята беше хладен, застоял, гъст от тютюневия дим.

Гътман постави внимателно сокола върху масата и бръкна в джоба си.

– Той е – рече. – Но все пак да се уверим в това.

Кръглите му бузи лъщяха от пот. Пръстите му трепереха, докато vadеше от джоба си златно ножче и го отваряше.

Кайро и момичето стояха редом с него, от двете му страни. Спейд бе застанал по-отзад, за да може да държи под око едновременно и момчето, и групичката около масата.

Гътман обърна птицата с главата надолу и взе да чопли основата ѝ с острието на ножчето. Черният емайл се свличаше на тънки къдрави стружки. Отдолу се показва потъмнял метал. Дебелият заби острието в него и отдели още една тънка къдрава стружка. Вътрешната ѝ страна, както и тясната ивица метал, остана след нея, блестяха меко, приглушено и сиво – също като олово.

Дъхът на Гътман се изтръгна със съскане от гърдите му. Лицето му се наля с кръв. Обърна птицата и застърга главата ѝ. Ножчето пак оголи оловна повърхност. Пусна и сокола, и ножчето отвисоко върху масата и се извъртя с лице към Спейд.

– Фалшификат! – рече дрезгаво.

Лицето на детектива бе помръкнало. Кимна бавно, но в движението, с което изстреля ръка и сграбчи китката на Бриджид О'Шонеси, нямаше нищо бавно. Придърпа я към себе си, хвана брадичката ѝ със свободната си ръка и грубо я повдигна нагоре.

– Добре – изръмжа в лицето й. – Пошегува се – стига толкоз! Сега ще ни разкажеш всичко.

– Не, Сам, не! – извика момичето. – Кълна се, това взех от Кемидов! Кълна се...

Джоуел Кайро се навря между Спейд и Гътман и се развика пискливо, нечленоразделно:

– Точно така! Точно така! Това е негова работа! Как не се сетих порано! Ние го мислехме за глупак, а той ни намота на малкия си пръст! – По лицето на левантинца се стичаха сълзи; от възбуда той подскачаше на място. – Вие объркахте всичко! – развика се на Гътман. – Вие с глупавите си опити да я купите от него! Тлъст глупак! Издали сте се колко е ценна, той се е усъмнил, проверил е и е поръчал да изработят този дубликат. Нищо чудно, че толкоз лесно го задигнахме! И нищо чудно, че той с такава готовност ме изпрати накрай света да го дирия! Ах ти, глупак такъв! Разплут кретен!

Той захлупи лице в ръце, като хлипаше и мърмореше несвързано.

Ченето на Гътман увисна. Замига с очи, а погледът му беше празен. Сетне се отърси като куче и отново се превърна – след като обилните му телеса престанаха да се друсат и да подскачат – в предишния жизнерадостен дебелак.

– Хайде, хайде, сър – рече добродушно. – Няма никакъв смисъл да вилнеете. Всеки греша понякога и можете да ми повярвате, че за мен ударът не е по-малко тежък, отколкото за всички останали. Да, това е ръката на Кемидов, няма съмнение. И какво предлагате? Да проливаме сълзи и да се ругаем един друг? Или може би – той направи пауза и продължи с ангелска усмивка – да се върнем в Истанбул?

Кайро свали ръце от лицето си. Очите му се изцъклиха.

– Нима ще... – запелтечи той. Изумлението, примесено с осъзнаване на току-що казаното, го лиши от дар-слово.

Гътман потри пухкавите си дебели ръце. Очите му святкаха.

– Седемнайсет години копнея по този сокол и се опитвам да го докопам – измърка той гърлено, самодоволно. – Ако трябва да прекарам още една година в търсене, то това, сър, ще означава само – устните му замърдаха, докато пресмяташе – пет цяло и петнайсет седемнайсети процента допълнителна загуба на време. Левантинецът се изкикоти и извика:

– И аз идвам с вас!

Спейд рязко пусна ръката на момичето и огледа стаята. Уилмър го нямаше. Детективът излезе в коридора. Външната врата зееше отворена.

Като сви недоволно устни, той я затвори и се върна в стаята. Облегна се на рамката на вратата и се загледа в Гътман и Кайро. Очите му се задържаха върху дебелия и изражението им беше възкисело. Сетне рече, като имитираше гърленото му мъркване:

– Е, сър, трябва да призная, че сте чудесна банда мошеници.

Гътман се изкикоти.

– Няма с какво особено да се похвалим и това си е факт, сър. Но за това пък всички до един сме живи и е излишно да си въобразяваме, че е настъпил краят на света само защото сме се натъкнали на малка пречка. – Той извади лявата ръка иззад гърба си и я протегна към Спейд с розовата, гладка, пухкава длан нагоре. – Ще ви помоля да ми върнете плика, сър.

Спейд не помръдна. Лицето му беше каменно.

– Аз изпълних поетите от моя страна задължения. Получихте си играчката. А че не е онова, което сте искали, това си е за ваша сметка, не за моя.

– О, недейте така, сър – започна да го предумва дебелият. – Провалът е общ и няма защо единият от нас да понесе всички последствия, пък и... – Той измъкна и дясната ръка иззад гърба си. В шепата си стискахе малък пистолет – целият в злато, сребро и седеф. – Накратко, сър, принуден съм да ви помоля да ми върнете десетте хиляди долара.

Лицето на Спейд не промени израза си. Той сви рамене, извади плика от джоба си, понечи да го подаде на дебелия, поколеба се, отвори го, извади една банкнота, пхна я в джоба на панталона си, припхна гърба на плика както си беше и го подаде на Гътман.

– За времето и разноските – поясни той.

След като помисли малко, Гътман сви рамене също като детектива и пое плика.

– А сега, сър, ще си вземем довиждане, освен ако... – пухкавите тлъсти понички около очите му се набръчкаха весело – освен ако не дойдете с нас в Истанбул. Не желаете? Е, сър, откровено казано, щеше да ми е приятно, ако се бяхте съгласили. Вие ми до падате, защото сте мъж на място – изобретателен и разсъдлив. И именно понеже сте разсъдлив, убеден съм, че ще се сбогуваме с уверението да запазите в тайна подробностите около нашето малко начинание. Знаем, че можем да разчитаме на вас, защото ясно ще си дадете сметка – при така стеклите се обстоятелства всички затруднения, които може да ни създаде законът във връзка със събитията от последните няколко дни, биха могли в еднаква степен да споходят и вас, и очарователната мис О'Шонеси.

Достатъчно сте разумен, за да разберете това, убеден съм.

– Да, разбирам – отвърна Спейд.

– Така си и знаех. Също така знам, че при липса на избор в момента все някак си ще успеете да набавите изкупителна жертва за пред полицията.

– Ще се оправя – увери го детективът.

– Знаех си аз. Е, сър, кратките сбогувания са най-добри. Сбогом. – Дебелият се поклонил достолепно. – Сбогом и на вас, мис О'Шонеси. Оставам ви рядката птица на масата като малък спомен.

АКО ТЕ ОБЕСЯТ

Цели пет минути след затварянето на външната врата зад гърба на Каспър Гътман и Джоуел Кайро Спейд остана неподвижен, вперил безжизнен поглед в дръжката на междинната врата. Очите под навъсеното му чело бяха мътни, неприветливи. Бръчките около устата станаха дълбоки, зачервени. Устните му стояха отпуснати, нацупени. После ги сви и отиде до телефона. Нито веднъж не бе спрял погледа си на Бриджид О'Шонеси, която стоеше до масата, впила в него обезпокоени очи.

Спейд вдигна слушалката, постави я върху полицата и се наведе над телефонния указател, закачен в ъгъла. Прелисти бързо страниците, докато откри каквото търсеше, прокара пръст надолу по колонката, изпрати се и пак взе слушалката.

– Ало, там ли е сержант Полхос? – попита, след като набра номера. – Бихте ли го повикали?... Обажда се Самюъл Спейд... – Той впери празен поглед в пространството, зачака. – Здравсти, Том. Имам новини за теб... Да, и то не една. Ето каква е работата: Тързби и Джейкъби са били застреляни от едно момче, Уилмър Кук му е името. – Той го описа подробно. – Работи като телохранител за някой си Каспър Гътман. – Описа и Гътман. – Онзи Кайро, когото видя при мен, е също в къпа... Да, именно... Гътман е отседнал в „Александрия“, апартамент 12С, или по-скоро беше там. Току-що си тръгнаха оттук и възнамеряват да изчезнат от града, така че трябва да действувате светкавично. Макар да не мисля, че очакват да ги приберете... С тях има и едно момиче – дъщеря на Гътман. – Описа Риа. – Да внимавате с момчето – стреля, без да се замисля... Точно така, Том, а освен това и тук имам едно подаръче за вас. Мисля, че пистолетите, които е използвал, са у мен... Да, именно. Хайде, давайте, и ви желая успех.

Спейд бавно постави слушалката на вилката и върна телефона върху поличката. Облиза устни и погледна ръцете си. Дланите му бяха влажни. Пое си дълбоко въздух. Очите между присвитите му клепачи странно проблесваха. Обърна се и с три бързи крачки се върна в стаята.

Бриджид О'Шонеси, стресната от внезапното му приближаване, леко ахна. Застанал плътено до нея, почти опрял лице в нейното – висок, едър, мускулест, с остро очертана челюст, пронизителни очи и студена усмивка, – той рече:

– Ще проговорят, щом ги спипат – за нас двамата. Седнали сме

върху буре с барут и имаме само няколко минути да се разберем, преди да е нахълтала полицията. Разкажи ми всичко, и то много бързо. Гътман ли ви изпрати двамата с Кайро в Истанбул? – Той постави ръка върху рамото й. – Говори, дяволите да те вземат! И аз съм си пъкнал врата в твоята примка и нямам намерение да оплескам работата! Той ли ви изпрати в Истанбул? Говори!

– Да, каза той. Изпрати мен, а аз срещнах там Джо и... и го помолих да ми помогне. След това двамата...

– Един момент! Ти си помолила Кайро да ти помогне да задигнете птицата от Кемидов, така ли?

– Да.

– За Гътман ли работехте?

Тя пак се поколеба, зашава неспокойно под твърдия му гневен поглед, преглътна и рече:

– Не, по това време вече не... Мислехме да я вземем за себе си.

– Ясно. После?

– Ами... после започнах да се страхувам, че Джо няма да играе честно с мен и... и помолих Флойд Тързби да ми помогне.

– И той ти помогна. После?

– После я взехме и заминахме за Хонконг.

– Заедно с Кайро ли? Или вече се бяхте отървали от него?

– Да. Оставихме го в Истанбул, в затвора... във връзка с един фалшив чек.

– Който вие фалшифицирахте от негово име, за да го задържите там, нали?

Тя го погледна засрамено и прошепна:

– Да.

– Ясно. Значи пристигате с Тързби и птицата в Хонконг и?...

– Да, и тогава... аз не го познавах добре... не знаех дали мога да му имам доверие. Реших, че ще е по-безопасно, ако... така или иначе, срещнах капитан Джейкъби, разбрах, че корабът му ще отпътува за насам, и го помолих да ми пренесе един пакет – това беше птицата. Не бях сигурна, че мога да имам вяра на Тързби или че Джо... че някой, който работи за Гътман, няма да се качи на същия кораб, с който щяхме да пътуваме... затова ми се стори най-безопасно...

– Добре. След това двамата с Тързби се качихте на по-бърз кораб и пристигнахте тук преди Джейкъби. После?

– После... после започнах да се страхувам от Гътман. Знаех, че има връзки навсякъде и много скоро ще научи какво сме направили. Боях се

да не е разбрал, че сме потеглили от Хонконг за Сан Франциско. Той самият беше в Ню Йорк и знаех, че ако му съобщят по телеграфа, ще пристигне тук преди нас. Така и стана. Тогава още не знаех това, но се боях, а трябваше да стоя тук и да чакам кораба на капитан Джейкъби. Страхувах се да не ме открие Гътман... или да разбере за Флойд и да го подкупи. Затова дойдох при теб и те помолих да го следиш, за да...

– Лъжеш – прекъсна я Спейд. – Гързби е бил лапнал здравата по теб и ти много добре си го знаела. Ангелът му е бил много слаб. Това го има и в досието му – единствените му провали са ставали, щом е имало замесена жена. А такива не се променят и от нищо не си вземат поука. Може да не си знаела за женските му истории, но си била сигурна, че е налупал яко въдицата и ще играе по свирката ти.

Тя пламна и го изгледа свенливо.

– Искала си да го премахнеш от пътя си преди пристигането на Джейкъби и пляквата. Какви са били намеренията ти?

– Знаех... че е напуснал Щатите с някакъв комарджия, след като са имали неприятности. Представа си няхах какво точно, но реших, че ако е било нещо сериозно и види, че го следят, ще си помисли, че е във връзка с предишните истории, ще се изплаши и ще изчезне. И през ум не ми мина...

– Ти си му казала, че го следят – уверено заяви Спейд. – Майлс не беше от най-умните, но не беше и чак такъв левак, че да се остави да го забележат още в самото начало.

– Да, казах му. Като излязохме да се разходим същата вечер, аз се престорих, че го забелязвам, и го посочих на Флойд. – Момичето изхлипа. – Моля те, Сам, моля те да ми повярваш – никога нямаше да го направя, ако бях допуснала, че Флойд ще го убие. Само си помислих, че ще се изплаши и ще изчезне от града. През ум не ми мина, че най-хладнокръвно ще го застреля.

Спейд се усмихна широко, по вълчи, но само с устните – очите му не участваха.

– Не ти е минало през ум, защото не го е направил той, съкровище.

Повдигнатото ѝ лице изразяваше крайно недоумение.

– Гързби не го е убил – поясни детективът. Към недоумението ѝ се прибави и недоверие.

– Майлс не беше от най-умните – повтори Спейд, – но, бога ми! Беше достатъчно опитен като детектив, с многогодишен стаж зад гърба си, за да бъде спипан така евтино от човека, когото Следи. Да го претрепят в глуха уличка с пищова му в кобура и закопчано догоре палто? Никога!

Беше глупав, но не чак толкоз. Единствените два изхода от глухата уличка се наблюдават откъм края на Буш Стрийт, над тунела. Ти сама каза, че Тързби не го бивало да играе роли. Изключено е да подмами Майлс в уличката, а насила да го заведе там, също не е възможно. Казах ти вече – беше глупав, но не чак толкоз. – Той прокара език през вътрешната страна на устните си и се усмихна на момичето с много обич. – Но с теб, съкровище мое, би отишъл там, стига да е бил сигурен, че сте само двамата. Ти му беше клиент и ако му наредиш, той веднага би зарязал следенето. Ако си го настигнала и си му казала да те следва, би те послушал. Толкоз глупав наистина беше. Ще те огледа от горе до долу, ще оближе устни и ще се ухили до уши – след което можеш да се приближиш колкото си искаш до него в тъмната уличка и да му теглиш куршума с пистолета, който си задигнала от Тързби същата нощ.

Бриджид О'Шонеси отстъпи назад, докато я спря ръбът на масата. Погледна го с ужасени очи и възкликна:

– Недей! Не говори така, моля те! Знаеш, че не е вярно, Сам! Знаеш, че...

– Я престани! – Спейд погледна ръчния си часовник. – Полицията ще нахълта всеки момент и вече ти казах, седнали сме върху буре с барут. Хайде, говори!

Тя допря опакото на ръката си до челото.

– Ах, как можеш да ме обвиняваш в такива страшни...

– Ще престанеш ли, казах! – изръмжа той нетърпеливо. – Не му е сега времето да ми се правиш на невинна гимназистка. Слушай – седнали сме и двамата под бесилката. – Хвана я за китките и я придърпа към себе си. – Говори!

– Аз... аз... Откъде знаеш, че... че си облиза устните и ме изгледа...

Спейд се изсмя грубо.

– Познавах добре Майлс. Но да оставим сега това. Защо го застреля?

Тя изтръгна китките си от неговите ръце и го прегърна през врата, после придърпа главата му надолу, докато устните му почти докоснаха нейните. От коленете до гърдите тялото ѝ бе плътно прилепено о неговото. Той също я прегърна и я притисна към себе си. Очите ѝ бяха почти забулени от гъстите тъмни мигли. Гласът ѝ бе приглушен, пулсиращ:

– Отначало нямах такова намерение, честна дума. Не те излъгах. Само че, като видях, че Флойд не се плаши...

Спейд я потупа по рамото.

– Лъжеш. Ти изрично пожела някой от нас двамата с Майлс да се заеме лично с Флойд. Искаше да си сигурна, че ще те познава, за да се съгласи да тръгне подире ти. Същия ден, по-скоро нощ, си задигнала пистолета на Флойд. Апартаментът в „Коронет“ вече е бил нает. Там намерих пътнически сандъци, каквито в хотелската ти стая нямаше, а когато го претърсих, открих квитанция за платен наем пет или шест дни преди датата, когато ми каза, че си го наела.

Тя преглътна тежко. Гласът ѝ беше смирен.

– Да, Сам, излъгах те. Наистина имах такова намерение, ако Флойд... Не мога да те гледам в очите и да ти говоря това. – Придърпа главата му още по-надолу, докато бузите им се допряха, и долепила уста до ухото му, прошепна: – Знаех, че Флойд няма да се изплаши лесно, но си помислих... ако знае, че някой го следи, той или ще... Ох, Сам, не мога да го кажа!

И като се притисна към него, тя захлипа.

– Мислела си, че Флойд ще налети да го убие и един от двамата ще бъде застрелян. Ако това е Тързби, ще се отървеш от него. Ако е Майлс, ще се погрижиш Тързби да бъде хванат и пак ще се отървеш от него. Прав ли съм?

– Ннещо такова.

– А като си разбрала, че Флойд няма никакво намерение да му тегли куршума, ти си му задигнала пистолета и сама си свършила тази работа. Така ли беше?

– Да... макар че не съвсем.

– Така е било – в основни линии. От самото начало си имала такива намерения. Мислела си, че Флойд ще бъде заподозрян за убийството.

– Ми-мислех, че ще го задържат в полицията поне до пристигането на капитан Джейкъби и сокола...

– И още, не си знаела, че Гътман е по следите ти. Това и през ум не ти е минавало, защото в такъв случай не би ликвидирала телохранителя си. Разбираш за появата на Гътман, щом научаваш, че Тързби е застрелян. Тогава решаваш, че ти трябва нов телохранител, и се връщаш при мен. Така ли беше?

– Да, но... мили мой! Не беше само това. Рано или късно щях да се върна при теб. Още щом те видях, и ми стана ясно, че...

– Съкровище ненагледно! – нежно произнесе Спейд. – Ако ти провърви със съдебните заседатели, ще се измъкнеш от „Сан Куентин“ след двамайсет години и аз ще те чакам.

Тя отлепи буза от неговата и отдръпна назад глава, за да го изгледа

с неразбиращи очи. Той беше мъртвешки блед.

– Искрено се надявам да не те обесят за това прелестно вратле, ангелче – нежно й рече.

Тя светкавично се измъкна от прегръдката му и отново долепи гръб до масата, стърчена, хванала гърлото си с две ръце. Погледът ѝ беше безумен, измъчен. Сухите ѝ устни се отваряха и затваряха, без от тях да излезе звук. Най-сетне произнесе с едва доловим пресипнал глас:

– Нима ще ме... – Останалите думи не излязоха от устата ѝ, не можеше да ги изрече.

Лицето на Спейд беше станало жълтеникавобяло. Устата му се усмихваше, около развеселените му очи се бяха образували ситни бръчици. Гласът му прозвуча меко, нежно:

– Да, ще те предам на полицията. Вероятността да се отървеш с доживотна присъда е много голяма. А това значи, че след двайсет години отново ще си на свобода. Ти си истинско съкровище и аз ще те чакам. – Той се изкашля, за да прочисти гърлото си. – А ако те обесят, винаги ще те помня.

Тя отпусна ръце и се изправи. Лицето ѝ стана гладко, спокойно, с изключение на искриците съмнение в очите. Върна му нежната усмивка.

– Недей, Сам, дори на шега не ми говори така. Ако знаеш как ме изплаши в първия момент! Наистина си помислих, че... Винаги постъпваш така неочаквано и безразсъдно... – Тя млъкна, издаде глава напред и се втренчи в очите му. Страните и устните ѝ потрепераха, страхът се върна в погледа ѝ. – Какво... Сам! – И като вдигна панически ръце към шията си, Бриджид отново се прегърби.

Спейд се изсмя. Жълтеникавото му лице беше плувнало в пот и макар да запази усмивката си, не успя да задържи нежността в гласа си.

– Не ставай глупава – изръмжа. – Изкупителната жертва ще си ти. Един от двамата ни ще трябва да опере пешкира, след като онези се разприказват. Мен със сигурност ще ме обесят, докато твоите шансове са къде-къде по-добри. Е?

– Но... но, Сам! Не можеш да постъпиш така! След всичко, което се случи между нас двамата! Не можеш...

– Мога, и още как! Тя си пое спазматично дъх.

– Значи си играеше с мен, така ли? Само си се преструвал, че ме обичаш... за да ме вкараш в капана. Изобщо... изобщо не си имал чувства... не си... не си ме... обичал...

– Мисля, че те обичам. И какво от това? – Мускулите, които задържаха усмивката му, изпъкнаха като въжета. – Аз не съм Тързби. Нито

Джейкъби. Няма да ме намотаеш на пръста си и да ме правиш на глупак!

– Не е честно! – извика тя. Очите ѝ се насълзиха. – Не е справедливо! Как не те е срам! Много добре знаеш, че това не е вярно! Как можеш да говориш така!

– Мога! – настоя Спейд. – Вмъкна се в леглото ми, за да спра да задавам въпроси. Вчера ме вкара в капана на Гътман с лъжливото си телефонно обаждане и молба за помощ. Снощи си дошла тук заедно с тях, причака ме отвън и влезе с мен. Когато се намърдах в клопката, ти се провеси на врата ми и ми върза ръцете – нито можех да бръкна и да извадя револвера, ако имах такъв, нито да стрелям, ако ми се наложеше. И единствената причина, поради която не те взеха сега със себе си, е, че Гътман е твърде благоразумен, за да ти има доверие – освен съвсем за кратко време, когато няма друг избор. Също така си мислеше, че ще баламосаш и мен и няма да му навредя от страх да не ти се случи нещо лошо.

Бриджид О'Шонеси запремига, за да прогони сълзите от очите си. Направи крачка напред и се втренчи в него – твърдо и надменно.

– Нарече ме лъжкиня, а ето че ти лъжеш! Лъжеш, щом твърдиш, че не знаеш колко те обичам, въпреки всичко, което съм направила.

Спейд ѝ се поклонил леко, рязко. Очите му се наливаха постепенно с кръв, но никаква друга промяна не настъпи в жълтеникавото му, влажно от пот, напрегнато усмихнато лице.

– Може и да знам. Какво от това? Да ти имам доверие ли? На теб, която погоди онова малко сладко номерче на предшественика ми Тързби? На теб, която пречука Майлс – един човек, който нищо лошо не ти беше направил? Застреля го хладнокръвно, все едно, че смачка досадна муха, и то с единствената цел да измамиш Тързби. На теб, която изигра Гътман, Кайро и Тързби – един, двама, трима. Която, откак те познавам, не си била искрена и не си играла почтено с мен и петнайсет минути? Да ти се доверя ли искаш? Не, любов моя, не бих го направил дори и да можех. Откъде накъде?

Очите ѝ не се откъсваха от неговите, а гласът ѝ бе приглушен, но твърд:

– Откъде накъде ли? Ако си се забавлявал с мен, ако не ме обичаш, не мога да отговоря на този въпрос. А ако не е така, то тогава отговорът става излишен.

Кървави жилки кръстосваха вече очите на Спейд, а твърде дълго престоялата усмивка се бе изкривила в зловеща гримаса. Той се изкашля

продрано.

– Всякакви високопарни слова са вече излишни. – Сложи трепереща, несигурна ръка на нейното рамо. – Не ми пука кой кого обича. Няма да се оставя да ме баламосваш. Няма да последвам Тързби и един бог знае кого още. Щом си убила Майлс, ще си платиш. Можех да ти помогна, като пусна онези да си вървят и праметна по някакъв начин полицията. Но вече е късно. Вече не мога да ти помогна. А и да можех, не бих го направил.

Тя сложи ръка върху неговата, легнала все така на рамото ѝ.

– Тогава не ми помагай – прошепна едва чуто. – Но и не ми причинявай зло. Пусни ме да си вървя.

– Не. С мен е свършено, ако не си ми подръка да те предам на полицията, като дойдат. Само това може да ме спаси да не последвам останалите в затвора.

– Няма ли да го направиш за мен?

– Няма да ти бъда изкупителна жертва.

– Не говори така, моля те! – Тя свали ръката му от рамото си и я притисна нежно към лицето си. – Защо трябва да постъпваш така с мен, Сам? Не мога да повярвам, че мистър Арчър е значел за теб повече от...

– Майлс – дрезгаво произнесе Спейд – беше един мръсник. Разбрах това още през първата седмица на съвместната ни работа и имах намерението да го изритам преди края на годината. Не бих казал, че ми причини голяма вреда, като му тегли куршума.

– Тогава?

Спейд издърпа ръка от нейната. Лицето му вече нито се усмихваше, нито гримасничеше. Беше все така жълтеникаво и влажно, но чертите му се бяха вкаменили, бръчките – задълбочили. Очите му блестяха неестествено силно.

– Слушай какво ти говоря – може да не ме разбереш, но ще го кажа за последен път, и край! Чуй ме. Когато убият партньора ти, трябва да вземеш някакви мерки. Независимо какво е било мнението ти за него. Щом ти е бил партньор, трябва да предприемеш нещо. А в случая на всичкото отгоре сме и детективи. Основно правило в нашия бизнес е да преследваме до дупка убицеца на наш колега. Иначе се пише лошо. Пише се лошо за всички – и за организацията, и за кой да е друг детектив. Трето – аз съм детектив и да искаш от мен да заловя престъпник и да го пусна да си върви по живо, по здраво, е все едно да очакваш от ловното куче да хване заек и да го пусне на свобода. Не че е изключено – понякога и това става, – но просто не е естествено. Единственият начин да те

пусна беше, ако бях оставил Гътман, Кайро и момчето да си вървят. А това...

– Ти се шегуваш. Едва ли очакваш от мен да повярвам, че всички тези причини са достатъчно основателни, за да ме изпратиш на...

– Изслушай ме и след това говори. Четвърто – каквото и да ми се иска сега, изключено е да те пусна, без самият аз да отида на бесилката, заедно с онези другите. Пето – нямам никакви, ама никакви основания да ти вярвам, но дори и да ти се доверя и този път да ми се размине, то ти ще имаш коз срещу мен, който ще можеш да използваш всеки път, когато ти скимне. Станаха пет. А шестото е, че след като разполагам с необорими улики срещу теб, никога няма да съм сигурен, че не ще решиш да ми теглиш някой ден куршума. Седмо – никак не ми се иска да знам, че съществува вероятност, пък била тя и едно на хиляда, да съм ти налупал въдицата и да си ме изиграла. Осмо... впрочем стига. Всичко това е от една страна. Някои от тези причини може да не са много важни. Няма да споря по въпроса. Но виж само колко са на брой! А от другата страна с какво разполагаме? Само с факта, че може би ме обичаш и може би те обичам.

– Би трябвало да знаеш дали е така – прошепна Бриджид.

– Да, но не знам. Много е лесно човек да си изгуби ума по теб. – Той я изгледа жадно от главата до петите и отново впи очи в нейните. – Но не знам какво означава това в крайна сметка. И знае ли някой изобщо? Да кажем, че е така и аз те обичам. Какво от това? Следващия месец може да те разлюбя. Имал съм такива случаи, макар че не са продължавали чак месец. И тогава какво? Тогава ще си задам въпроса дали не съм ти послужил за изкупителна жертва. Ако те пусна и ме пъкнат в затвора, ще знам със сигурност, че си ме изиграла. А ако те предам, много ще страдам, ще прекарам няколко безсънни нощи, но ще ми мине. Слушай – хвана я за раменете, наклони я леко назад и се наведе към нея. – Ако всичко това нищо не ти говори, да го оставим и да кажем така: няма да те пусна, защото цялото ми същество го иска – иска да прати всички възможни последствия по дяволите и да те задържи – и защото – дяволите да те вземат! – Знам, че точно на това си разчитала, както с предишните хапльовци.

Той свали ръце и ги отпусна вяло покрай тялото си. Бриджид пое лицето му в шепи и го придърпа към себе си.

– Погледни ме в очите и ми кажи истината – щеше ли да постъпиш така с мен, ако соколът беше истинският и ти си беше получил парите?

– Има ли някакво значение сега? Не бъди сигурна, че съм толкоз

продажен, за колкото ме имат. Понякога е полезно за нашата работа да те мислят за користен – възлагат ти добре платени дела и лесно се справяш с врага.

Тя го изгледа, но премълча. Спейд сви леко рамене и добави:

– Така или иначе, парите щяха да натежат като осма точка върху другата страна на везните.

Бриджид вдигна лице към неговото. Устата ѝ беше леко отворена, устните – издадени напред.

– Ако ме обичаше – прошепна, – нямаше да имаш нужда от каквото и да било от другата страна на везните.

Той стисна зъби и процеди през тях:

– Няма да позволя да ме изиграеш.

Момичето бавно долепи устни до неговите, обви с ръце шията му, а той я взе в прегръдките си и я притисна към сърцето си. На вратата се позвъни.

Прегърнал с лявата ръка Бриджид О'Шонеси, Спейд отвори вратата. На прага стояха лейтенант Дънди, сержант Полхос и още двама полицаи.

– Здравей, Том – поздрави частният детектив. – Пипнахте ли ги?

– Пипнахме ги – отвърна Полхос.

– Браво. Хайде, влезте. Ето ви още една – побутна Спейд момичето към тях. – Тя е убила Майлс. Имам и няколко веществени доказателства: пищовите на момчето, на Кайро и банкнотата от хиляда долара, с която трябваше да бъде подкупен. – Той се загледа в Дънди, свъси вежди, наклони се леко напред, за да види по-добре лицето на лейтенанта, и избухна в смях. – Какво му става на твоето другарче, Том? Има съкрушен вид. – Засмя се отново. – Бас лоя, че след като е чул разказа на Гътман, е решил, че най-сетне ме е спипал натясно.

– Престани, Сам – изръмжа Том. – Изобщо не сме си помислили...

– Ами, как ли не! – весело го срязва Спейд. – Веднага е хукнал насам и от сладостно предвкусане са му течали лигите, макар че за теб съм сигурен – разбрал си, че съм водил дебелия за носа.

– Престани – отново изръмжа Том и хвърли кос притеснен поглед към началника си. – Пък и не сме научили историята от Гътман, а от Кайро. Гътман е убит. Когато нахълтахме, момчето тъкмо му беше теглило куршума.

Спейд кимна.

– Той трябваше да очаква това.

Когато в понеделник сутринта Спейд влезе в кантората си малко след девет, Ефи Перин остави вестника и скочи от неговия въртящ се стол.

– Добро утро, съкровище – поздрави той.

– Вярно ли е... това, което пише във вестника? – попита момичето.

– Вярно е. – Спейд метна шапката си върху бюрото и седна. Лицето му беше с цвят на маджун, но изражението му бе жизнерадостно, а очите, макар и с леки червени жилки, се бяха избистрили.

Кафявите очи на Ефи изглеждаха странно големи, устата ѝ също бе свита по несвойствен за нея начин. Застана до него и го загледа. Той вдигна глава, усмихна се широко и рече закачливо:

– Как е женската ти интуиция?

Гласът ѝ бе не по-малко странен от израза на лицето ѝ:

– Как си могъл да постъпиш така с нея!

Спейд я изгледа рязко.

– Твоят Сам е детектив. – Прегърна я през кръста. – Та тя е убила Майлс, ангеле мой! – нежно ѝ рече. – Ей тъй – щракна той с пръстите на другата ръка. – За едното нищо.

Тя се изплъзна от ръката му, сякаш я болеше.

– Моля те, не ме докосвай – каза с пресекващ глас. – Знам... знам, че си прав. Но не ме докосвай сега – сега не мога.

Лицето на Спейд преbledня като яката на ризата му.

Някой натисна шумно дръжката на външната врата. Ефи бързо се обърна и излезе от кабинета, като затвори междинната врата. След малко се върна.

– Айва е дошла – рече едва чуто.

Спейд, впил очи в бюрото си, кимна почти незабележимо.

– Добре – каза и потръпна. – Нека влезе.

КРАЙ

© 1930 Дашиъл Хамет
© 1985 Жечка Георгиева, превод от английски

Dashiell Hammett
The Maltese Falcon, 1930

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2008
Лека редакция: Божидар Тодоров, 2008

Издание:

Дашиъл Хамет

Големият удар. Сто и шест хиляди долара възнаграждение за предаване на убиец.
Прокълната кръв. Малтийският сокол. Кльошавият. Опърленото лице
Разкази. Американска. Първо издание
Народна култура, София, 1985

Превела от английски Жечка Георгиева
Рецензент Мариана Неделчева
Редактор Мариана Неделчева
Художник Стефан Десподов
Художник-редактор Николай Пекарев
Технически редактор Езекил Лападатов
Коректор Евелина Тодорова

Литературна група – XII. 04 9536612711/5637-211-85
Дадена за набор април 1985 г. Подписана за печат юни 1985 г. Излязла от печат юли
1985 г. Формат 84×108/32 Печатни коли 46,50. Издателски коли 39,06. УИК 40,77
Цена 5,28 лв.
Печат: ДП „Димитър Благоев“, София

Dashiell Hammett. The Maltese Falcon
Pan Books Ltd, London 1975

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9270>]